

**Верховна Рада України
Комітет з питань Європейської Інтеграції**

**Співробітництво
України та Німеччини**

16 листопада 2005 р.

**Парламентські
слухання**

Київ—2006

Підготовлено фахівцями секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції

Координатор проекту від Комітету з питань Європейської інтеграції: *Плачкова С.Г.*

**Верховна Рада України / Комітет з питань Європейської інтеграції:
“Співробітництво України та Німеччини”:** Парламентські слухання.

ISBN 966-8163–07–9

До збірника включені основні матеріали парламентських слухань присвячених, співробітництву України та Німеччини, що відбулися у Верховній Раді України 16 листопада 2005 року.



Видання цієї книги стало можливим завдяки підтримки
Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні.

ISBN 966-8163–07–9

© Комітет Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції

Зміст

	стор
ПЕРЕДМОВА5
ВСТУПНЕ СЛОВО6
ВИСТУПИ	
ШАМШУР Олег Владиславович9
ГРУНД Манфред12
ШТЮДЕМАНН Дітмар14
ІГНАЩЕНКО Володимир Анатолійович16
РАУ Карін18
ГЮЛЬСГЬОРСТЕР Штефан20
ЛАМЕРС Карл22
ЗАРУБІНСЬКИЙ Олег Олександрович24
ОНОПЕНКО Василь Васильович27
ГОФФМАНН Єлена29
ГАЙКЕН Ебергард31
ПОЖИВАНОВ Михайло Олександрович33
ШЕВЧУК Сергій Володимирович35
ОНИЦУК Микола Васильович37
ЮХНОВСЬКИЙ Ігор Рафаїлович39
СВЯТАШ Дмитро Володимирович41
НАДРАГА Василь Іванович43
УСАЧЕНКО Лариса Михайлівна45
РУДЕНКО Геннадій Борисович47
БИЧКОВ Сергій Анатолійович49
РУДЬКОВСЬКИЙ Микола Миколайович51
ЖИЖКО Сергій Андрійович53
ОСТАШ Ігор Іванович55
ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО57
ДОДАТКИ59
I. Основна інформація про ФРН61
1. Федеративна Республіка Німеччина – загальна довідка61
2. Актуальний внутрішньополітичний стан у ФРН66
3. Зовнішньоекономічна політика ФРН68
II. Двосторонні відносини74
4. Українсько-німецькі відносини74
5. Окремі аспекти українсько-німецьких відносин у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції77
6. Договірні-правова база двосторонніх відносин80
III. Економічне співробітництво87
7. Торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво між Україною та ФРН87
8. Проблемні питання українсько-німецького економічного співробітництва90
9. Співробітництво між Україною та Німеччиною в галузі енергетики95
10. Співробітництво між Україною та Німеччиною в галузі транспорту103

Матеріали парламентських слухань

11. Стан та перспективи розвитку українсько-німецького співробітництва у галузі будівництва	112
12. Співробітництво між Україною та ФРН у галузі сільського господарства	115
13. Інформація про стан реалізації Угоди між Урядом ФРН та Кабінетом Міністрів України про фінансове співробітництво	120
IV. Інші аспекти двостороннього співробітництва	124
14. Співробітництво між правоохоронними відомствами України та ФРН	124
15. Співробітництво між Україною та ФРН у галузі освіти і науки	127
16. Українсько-німецьке співробітництво у культурній та гуманітарній сферах	132
17. Співробітництво України та ФРН у сфері охорони навколишнього середовища	137
ПОСТАНОВА Верховної Ради України про рекомендації парламентських слухань з питань співробітництва України та Німеччини	139
РЕКОМЕНДАЦІЇ парламентських слухань з питань співробітництва України та Німеччини	141

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні, в епоху глобалізації, вирішення ключових питань життєзабезпечення держави, таких як безпека, економічний розвиток, екологія та інші, — неможливе без такого винятково важливого аспекту нашого життя як міжнародне співробітництво.

Сучасний світ важко уявити без процесів інтеграції, тому входження у світове і європейське співтовариство, налагодження принципово нових двосторонніх і багатосторонніх відносин є одним з найважливіших завдань зовнішньої політики нашої держави.

Саме тому, 16 листопада 2005 року у Верховній Раді України, вперше в історії українського парламентаризму відбулися парламентські слухання, присвячені співробітництву України і Німеччини. Така незвична тематика зазначеного заходу була обрана не випадково. Адже відносини між обома нашими країнами є зразком співробітництва для інших країн ЄС.

Німеччина є, безперечно, одним з визнаних лідерів об'єднаної Європи. Це, насамперед, лідерство економічне, політичне, інтелектуальне. Ця країна має величезний позитивний досвід розбудови громадянського суспільства та ефективної економіки, інститутів демократії та сфери соціального захисту. Україна має великий потенціал, причому це не просто якийсь віртуальний потенціал, це потенціал реальний. Ефективно співпрацюючи, обидві країни спроможні багато зробити для того, щоб цей потенціал було перетворено на конкретні справи, конкретні здобутки, як для України, так і для Німеччини.

Запропонований збірник укладено з метою донесення до читача інформації про стан відносин України та Німеччини на сучасному етапі, а також перспективи їх поглиблення у майбутньому. До нього увійшли виступи учасників парламентських слухань, а також аналітичні матеріали, підготовлені Кабінетом Міністрів України.

Видання може стати у нагоді студентам-міжнародникам, аспірантам, а також науковцям, які займаються зазначеною тематикою.

*В. о. Голови Комітету Верховної Ради
України з питань Європейської інтеграції.*

О. ЗАРУБІНСЬКИЙ.

МАРТИНЮК Адам Іванович,
Перший заступник Голови Верховної Ради України

ВСТУПНЕ СЛОВО

Доброго дня, шановні учасники парламентських слухань! Хотів би наголосити, що вперше за часи незалежності у стінах нашого парламенту відбуваються такі неординарні парламентські слухання.

Зазвичай на парламентських слуханнях ми, за участю громадськості, розглядали, розглядаємо і будемо розглядати цілу низку різноманітних проблем. Але коло проблем, пов'язаних із співробітництвом двох конкретних держав — України і Німеччини — винесено на парламентські слухання вперше. Їх ми, відповідно до постанови Верховної Ради України, проводимо сьогодні.

Гадаю, упродовж трьох годин, які ми працюватимемо, а зазвичай парламентські слухання проводяться з 15 до 18 години без перерви, матимемо можливість обмінятися думками стосовно стану, перспектив розвитку взаємовідносин між двома (нехай інші європейські держави не ображаються, але, думаю, ви мене підтримаєте) найбільшими державами Європи.

Звичайно, ми дуже різні, але потенціал як України, так і Німеччини поза сумнівом є надзвичайно великим, і, безумовно, від рівня їх співробітництва може значною мірою залежати співробітництво на теренах Європи. Хотів би наголосити, що особливо плідно розвивається міжпарламентське співробітництво. Саме завдяки наполяганню нашої міжпарламентської групи, а в свою чергу подібної групи в Бундестазі Федеративної Республіки Німеччина (спочатку подібні слухання були проведені саме там) сьогодні ми маємо можливість реалізувати такі слухання і у нас.

Звертаюся до тих, хто братиме участь в обговоренні проблем співробітництва між нашими державами з проханням, - чітко дотримуватися встановленого регламенту, оскільки, у парламенті працює автоматична система вимкнення мікрофона. За 30 секунд до завершення вашого виступу прозвучить сигнал і після цього мікрофон вимкнеться. Тому просив би дотримуватися регламенту. Крім того, я завжди під час парламентських слухань рекомендую - розпочинайте свій виступ з кінця. Розпочинайте з пропозицій, зауважень, а потім, якщо залишиться час, перейдете до вступної частини. Бо досить часто лунає дуже актуальний вступ, але не вистачає часу на підсумок, саме на те головне, що потрібно було б виголосити на парламентських слуханнях.

Оскільки доповідачів і співдоповідачів у нас чимало, десь 14 осіб, то відведемо кожному із них по 7 хвилин.

Запрошую до слова від Кабінету Міністрів України заступника міністра закордонних справ України Олега Владиславовича Шамшура. Будь ласка.

Підготуватися депутату Бундестагу пану Манфреду Грунду.

ВИСТУПИ

ШАМШУР Олег Владиславович,
Заступник Міністра закордонних справ України

Шановний пане Голово, шановні панове депутати Верховної Ради України і Німецького бундестагу! Шановні пані та панове!

Насамперед хотів би відзначити виключну важливість ініціативи депутатів Верховної Ради України, завдяки якій сьогодні у стінах парламенту обговорюються актуальні питання розвитку співробітництва між Україною та Федеративною Республікою Німеччина.

На наше переконання, нинішній захід є свідченням високого рівня і конструктивного характеру українсько-німецьких взаємин та пильної налаштованості на подальшу розбудову співпраці у пріоритетних для обох країн сферах.

Розглядаючи ці відносини у загальноєвропейському контексті, необхідно відзначити вплив на них такого фактору, як поглиблення нашого розуміння того, що демократичний розвиток України, розбудова сучасної економіки, добробут кожного українця нерозривно пов'язані із утвердженням європейських демократичних цінностей в житті суспільства. За такий шлях розвитку виступили громадяни України під час демократичної революції майже рік тому. Цим волевиявленням українського народу керується уряд, спрямовуючи зусилля на практичне здійснення курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію.

Успішність євроінтеграційного курсу України значною мірою залежить від того, чи має Україна в Європі справжніх партнерів, чи може вона спиратись на підтримку з боку ключових гравців на європейській політичній арені, до яких, безперечно, належить ФРН.

Ми пам'ятаємо, що ФРН була серед перших країн великої сімки, які визнали незалежність України і встановили з нею дипломатичні відносини. Після цього нашими спільними зусиллями було створено ефективні механізми політичного, торговельно-економічного та військового співробітництва, відбулось зближення українського та німецького суспільств завдяки програмам культурно-гуманітарних обмінів.

З 1998 року відбулося 5 раундів українсько-німецьких політичних консультацій на найвищому рівні. Досягнуто попередньої домовленості про проведення шостої консультації у січні 2006 року. Існування механізму регулярних політичних консультацій на найвищому рівні є унікальною формою двостороннього співробітництва, виявом спільної зацікавленості у подальшому поступовому розвитку українсько-німецької співпраці.

Необхідною запорукою саме такої спрямованості відносин між нашими державами є торгівельно-економічний обмін. Зараз ФРН є нашим найважливішим економічним партнером в Європі. Втім ми маємо активізувати зусилля для вирішення проблемних питань в економічній сфері, які стримують використання потенціалу двосторонніх економічних відносин у повному обсязі.

Нами було створено солідну договірну – правову базу двосторонніх відносин, яка включає 53 документи міжнародно-правового характеру. З них 37 міждержавних та міжурядових угод.

Виключне значення для поглиблення українсько-німецьких відносин має міжпарламентське співробітництво. Дні України, які пройшли у 2004-2005 році в Німецькому Бундестазі мали великий суспільний резонанс.

Демократичні перетворення в нашій державі обумовили суттєве підвищення інтересу німців до України, стимулювали співробітництво в гуманітарній сфері. Ми отримали цікаві пропозиції щодо проведення в найближчі роки спільних масштабних культурологічних проектів, у тому числі і під патронатом глав держав.

Надзвичайно важливим кроком стало б заснування українського інформаційно-культурного центру в Берліні.

Таким чином, закладено надійні підвалини для перспективного розвитку взаємовигідного партнерського співробітництва.

Політичні зміни в Україні, відкритість нової української влади, її готовність до предметного діалогу, формування кола друзів України в Німеччині створили позитивне підґрунття для виведення українсько-німецьких відносин на якісно новий рівень.

Показовим є те, що один з перших закордонних візитів Президент України Ющенко здійснив саме до Німеччини. Важливим підсумком цього візиту стало започаткування роботи українсько-німецької групи високого рівня з економічних питань. Зрозуміло, що встановити ефективне співробітництво між державами неможливо без наявності ґрунтовних, спільних інтересів.

У цьому зв'язку слід відзначити, що Україна та Німеччина разом зацікавлені в подальшому поширенні демократичних принципів та європейських стандартів в країнах Балто-Чорноморсько-Каспійського регіону, розглядаючи це як запоруку стабільного розвитку європейського континенту в цілому.

Ми виходимо з того, що в Німеччині добре розуміють роль України як впливового контрибутора європейської безпеки, перспективного торгівельного та інвестиційного партнера.

Ми маємо високий рівень взаємодії у вирішенні важливих міжнародних проблем. Це стосується зокрема підтримки з боку ФРН таких принципових для України питань, як приєднання до СОТ, надання додаткового та постійного місця в складі розширеної Ради Безпеки ООН, Східно-європейській регіональній групі, активним членом якої є наша держава.

У свою чергу нами було надано активне сприяння прагненням ФРН отримати місце постійного члена Ради Безпеки ООН.

Україна і Німеччина працюють разом над пошуками оптимальних шляхів вирішення заморожених конфліктів, які становлять суттєву загрозу для системи європейської безпеки в налагодженні багатосторонніх взаємодій разом з польськими та французькими партнерами.

Наявність спільних інтересів, роль Німеччини як провідника євроінтеграційних процесів, ключове місце України в Східно-європейському регіоні підводять нас до висновку, що є всі підстави для того, щоб за сучасних умов трансформувати наші відносини у відносини європейського партнерства, орієнтувати весь спектр питань співробітництва між Україною та ФРН на сприяння впровадження в Україну європейських стандартів, наближення нашої держави до виконання критеріїв членства для вступу до ЄС та НАТО.

Ми впевнені, що нова якість двосторонніх відносин дозволить, з одного боку, оптимізувати нашу взаємодію в таких важливих для України питаннях, як отримання цільової, фінансової та технічної допомоги для здійснення реформ, спрощення візового режиму, укладання двосторонньої угоди про соціальне забезпечення тощо.

А, з іншого, створити сприятливіші умови для діяльності дімейських та інших іноземних інвесторів. Гармонізація українського законодавства з законодавством ЄС створить нові можливості для реалізації спільних широкомасштабних проектів.

Нам, і Україні і Німеччині потрібен новий погляд на стан та перспективу розвитку двосторонніх відносин такий, який адекватно враховував би в ті модернізаційні зміни, що відбуваються в наших країнах, зростаючу роль України в європейській політиці та економіці.

В цілому, усвідомлюючи обсяг та пріоритетні завдання внутрішнього розвитку, виконання, яких має здійснити Україна, ми розраховуємо на надання новим федеральним урядом Німеччини реальної дієвої підтримки Україні на євроінтеграційному та євроатлантичному напрямках, оскільки це відповідатиме нашим спільним інтересам розбудови динамічної, конкурентноспроможної, демократичної та стабільної Європи.

Очевидно, що в наших двосторонніх відносинах ми вже не можемо просто задовольнятися так званим обміном думок, ми можемо та маємо виробити спільні позиції з актуальних питань двостороннього та міжнародного порядку денного і спільно забезпечувати їхню реалізацію.

ГРУНД Манфред,

Депутат Німецького Бундестагу, фракція ХДС/ХСС

Шановні пані та панове! Шановні мої колеги з Верховної Ради! Сердечно дякую за надану можливість взяти участь у перших українсько-німецьких парламентських слуханнях, які проводяться у Верховній Раді України. Хочу також представити моїх колег пана Карла Ламерса та пані Єлену Гоффманн.

Звичайно, Німеччина та Україна мають спільну зацікавленість у подальшій співпраці не лише на міжпарламентському та міжурядовому рівнях, а й на рівні громадянських суспільств.

Нещодавно між ХДС/ХСС, з одного боку, і соціал-демократами (СДПН) - з іншого, була укладена дуже важлива коаліційна угода, в якій досить цікаво, я б сказав по-новому викладені основи нової політики Німеччини на наступні три-чотири роки. Вважаю, що цей документ надзвичайно важливий з огляду на подальший розвиток відносин між Україною та Німеччиною. У зазначеній угоді кілька речень присвячено Україні, і жодна інша країна там не згадується. Це свідчить про велику зацікавленість моєї країни у подальшому розвитку взаємин між обома нашими державами. Хотів би процитувати окремі рядки з цієї угоди: "Нашою метою залишається підтримка демократичних реформ в Україні в міру наших сил. Ми також підтримуємо реалізацію підписаної у 2005 році угоди між ЄС та Україною, спрямованою на поглиблення зв'язків між Україною та Європейським Союзом". Ми виступаємо за те, щоб Україна стала частиною об'єднаної Європи.

Нам також відомо, що Україна має багато друзів. На першому місці - Польща, країни Балтії. Але особливим другом України є Федеративна Республіка Німеччина.

Шановні пані та панове! Зв'язки між нами особливо зміцніли у ті дні, коли увесь світ вразили події, що відбулися на Майдані минулого року. Це можуть підтвердити мої колеги, зокрема і пан Карл Ламерс. Нас надзвичайно схвилювало прагнення молодих людей до утвердження демократії у їх країні.

Ось уже протягом 15 років ми надаємо підтримку, якої від нас очікують.



Особлива заслуга у цьому належить Надзвичайному і Повноважному Послу Федеративної Республіки Німеччина в Україні пану Дітмару Штюдemanну і колишньому Послу пану Ебергарду Гайкену. Будь ласка, звертайтеся до нас на міжпарламентському рівні чи на рівні громадянського суспільства.

Окрема хочу сказати про те, що важливою сферою співробітництва є економіка і бізнес. Німецьку економіку в Україні представляє пані Карін Рау. Вона робить все, що відповідає інтересам як Німеччини, так і України у цій сфері.

Ми розуміємо, що після великих очікувань, звичайно, будуть і розчарування. Тому що, коли ви знаходитеся на верхніх щаблях влади, то, звісно, розумієте, наскільки складним є процес розбудови демократичного суспільства, а відтак маєте бути готові не лише до перемог, але й до розчарувань. Але, будь ласка, продовжуйте курс на модернізацію вашої країни і курс на відкриття її для світу, робіть це більш прозоро. Зокрема, уникайте дій, які відбуваються за зачиненими дверима, наприклад, при складанні партійних списків напередодні парламентських виборів. Такі дії викликають недовіру, а це шкідливо. Докладайте всіх зусиль, щоб ваша країна досягла якомога більших успіхів у всіх сферах. Ми ж, зі свого боку докладатимемо максимальних зусиль для того, щоб Україна знайшла своє місце в об'єднаній Європі.

Шановні пані та панове! Розумію, що ви, очевидно, хочете почути від мене про те, що ж робить Німеччина на користь України на шляху до Європейського Союзу? Наголошу лише на тому, що Україна є європейською країною. І, якщо ви твердо вирішите йти до об'єднаної Європи, то ми допоможемо вам відчинити до неї двері і ми, звичайно, будемо готові надати вам усіляку підтримку - політичну, економічну, адміністративну.

У цій залі я бачу дуже багато молодих людей, і це дуже важливо. Я звертаюся до них. Є дуже багато можливостей побувати в Німеччині, пройти там практику. Наприклад, у Німецькому Бундестазі діє програма партнерства. Також можна набути досвіду роботи на підприємствах, в засобах масової інформації, в Міністерстві закордонних справ Німеччини, а потім ці знання застосувати у себе на батьківщині. Розумію що молодим людям така підтримка необхідна. Будь ласка, навчайтеся, отримуйте знання і потім робіть свій внесок у розвиток власної країни.

Сподіваюся, що і суспільство, і політики гідно оцінять цей внесок, оскільки голоною метою має стати побудова красивої України, де буде приємно жити. Хочу побажати вам успіху і запевнити вас у нашій підтримці.

Дякую вам за увагу.

ШТЮДЕМАНН Дітмар,

Надзвичайний і Повноважний Посол

Федеративної Республіки Німеччина в Україні.

Шановний пане головуєчий! Шановні пані та панове!

Дозвольте нагадати вам про те, що зараз відбувається історичний момент. Якщо я не помиляюсь, то це вперше в цьому високому будинку виступають такі поважні іноземні гості, саме гості з Німеччини. Це дуже тішить нас. І це велика повага до нас. Але вона й обгрунтована. Ми є партнерами України, які ще 15 років тому зрозуміли, що Україна є стратегічним партнером Німеччини, якого потребують німці, є партнером, якого потребує Європа. І за ці 15 років наші сподівання дедалі частіше справджуються.



Україна належить до Європи і цього не можна забувати, це слід підтверджувати. І Україна має знайти гідне місце в Європі. Ми продовжуватимемо робити свій внесок в цю справу так, як вже робили до цього.

Україна належить до простору українсько-європейської і трансатлантичної розширеної стабільності. Це реальна перспектива, для якої треба працювати. І в це ми також будемо робити свій внесок.

Україна минулої зими ще раз заявила про себе на увесь світ і зробила ще один крок до Німеччини. І я впевнений, Україна й надалі рухатиметься цим шляхом. Для цього, звичайно, треба багато робити з обох сторін.

Дозвольте сказати, що те, що ми називаємо "помаранчевою революцією", не було чудом. За задеклароване під час цієї революції влада несе відповідальність перед майбутнім. Для цього Україна має працювати, і ми бачимо, що вона робить те, чого нам інколи не вистачає. А стосовно самої перспективи України, яка має вести її в Європу, до спільної безпеки, до культурних, економічних та соціальних надбань на цьому важкому шляху, то ми, звичайно, вас і в майбутньому будемо підтримувати. Це наше завдання тут і ми маємо у цьому досвід. Це може підтвердити й інший присутній тут посол, який також багато працював в Україні.

Хочу підбадьорити вас, щоб нас підтримував український парламент. Ад-

же парламент виконує важливу функцію – він висловлює думку людей, і в мене складається враження, що воля людей також полягає у прагненні через Німеччину в Європу.

В Україні близько 1 млн людей, які говорять чи присвятили себе німецькій мові. І це також високий результат з огляду на те, які проблеми вам доводиться долати. Адже німецька мова досить складна.

Водночас треба сказати, що поряд з англійською та французькою німецька є мовою, яку дуже багато вивчають. Це вельми добрий знак.

Саме Німеччина надала найбільшу кількість віз (більше половини) з України до країн Шенгенської зони. Це свідчить про те, що Німеччина - симпатична для українців країна.

Але дозвольте наголосити, що сотні тисяч людей, які приїжджають до нас, повертаються назад з набутим досвідом. Пан Грунд уже говорив про це. Люди повертаються з досвідом, який вони можуть реалізувати в розбудові України. Тобто наша країна створює рамкові умови, і в них ми маємо організуватися. Гадаю, з-поміж них будуть саме ті люди, які торік вийшли в Україні на вулиці й заявили, що хочуть узяти своє майбутнє у власні руки. Ви маєте бути щасливі з цього. Передовсім маю на увазі молоде покоління, але, звичайно, й багатьох із старшого покоління – людей, для яких Україна – не абстрактне поняття. Це люди, які розуміють державу як самих себе і які беруть на себе відповідальність за майбутнє.

Для парламенту це – широке поле діяльності для того, щоб реалізовувати волю людей. Ми можемо надати вам допомогу, зрештою, це наше завдання. У рамках розбудови громадянського суспільства ми також можемо надавати вам допомогу, зокрема, через такі форми співробітництва, як недержавні організації, яких в Україні налічується понад 300. Дозвольте й надалі підтримувати вас.

У цей день, який ми разом переживаємо, мети досягнуто.

Дякую за увагу.

ІГНАЦЕНКО Володимир Анатолійович, Заступник міністра економіки України

Шановний пане головуєчий! Шановні німецькі гості! Шановні пані та панове! З об'єктивних географічних, економічних і політичних чинників Німеччина є нашим пріоритетним партнером, передовсім в економічній царині. На сьогодні – це наш другий найбільший торговий партнер після Російської Федерації і відповідно найбільший торговий партнер у Європі.

За перше півріччя цього року наш взаємний товарообіг досяг близько 2,5 млрд доларів, на жаль, з дуже серйозним негативним балансом для України.

Які заходи здійснюватимуться для подальшого розвитку товарообігу? Адже, ми розуміємо, що нормальні торговельні відносини — це перший крок для серйозного інвестиційного, технологічного та іншого співробітництва.

Захід номер один – це прискорення вступу до Світової організації торгівлі. Не забувайте, що на базі вступу до СОТ ми розпочинаємо (і в нас є про це домовленість) переговори про зону вільної торгівлі з Європейським Союзом, що, безумовно, надасть додаткового імпульсу розвитку експорту з України.

В Україні ми спільно зі Світовим банком розробляємо спеціальний проект страхування експортних кредитів, що надасть додаткові можливості нашим наукоємним виробництвам, виробництвам високої доданої вартості, активніше просуватися, у тому числі, на європейський ринок.

Німеччина є шостим за обсягом інвестором в економіку України. Наші інвестиції в Німеччині настільки малі, що мені просто соромно називати цю суму, тому говоритиму про стимулювання німецьких інвестицій в економіку України. Ми докладатимемо максимум зусиль для того, щоб до нас йшли прямі іноземні інвестиції, у тому числі приватні. Але саме з Німеччиною, однією з найбільш індустріально розвинених країн, важливо створювати такий інструментарій, аби серед найбільших проектів був не тільки “Метро Кеш енд Кері”, а й наукоємне виробництво.

Спільно з Бюро делегата німецької економіки в Україні ми розпочинаємо активну роботу щодо усунення бар'єрів у кількох ключових секторах, які визначені не бюрократами, а бізнесом – як українським, так і європейським. Це технічні стандарти (насамперед сертифікація, стандартизація), протипожежні, санітарні та фітосанітарні процедури, процедури виділення землі та інші. І саме на цих вузьких місцях будуть зосереджені найбільші зусилля, щоб за досить короткий проміжок часу досягти досить серйозних зрушень

щодо поліпшення бізнес-середовища.

Хочу зазначити, що саме стосовно німецьких інвесторів будуть найбільш актуальними і результативними такі спеціальні механізми стимулювання інвестиційної діяльності, як промислові парки, які досить добре зарекомендували себе у країнах Східної Європи.

Зверніть увагу, що у проекті Державного бюджету України на 2006 рік уперше закладені кошти близько 70 млн. гривень на такий прозорий, міжнародно визнаний інструмент стимулювання передовсім інноваційних інвестиційних проектів, як інвестиційні гранти. Це практика Європейського Союзу, і ми також пішли в цьому напрямі.

Хочу подякувати німецькій стороні за серйозну кредитну підтримку. При цьому виділив би такий проект, як 14-мільйонна кредитна лінія, по якому завершується процес доопрацювання всіх механізмів. Малі й середні підприємства в сільській місцевості, в агропромисловому комплексі отримують доступ до фантастично пільгових, як для умов України, кредитів на термін до 40 років під 0,75 відсотків річних.

І що дуже важливо, надання цієї кредитної програми супроводжуватиметься серйозною технічною допомогою на підготовку бізнес-планів, бо всі ми розуміємо, що не кожен сільський підприємець спроможний підготувати сучасний бізнес-план і захистити його в банку.

Дуже важливою є і традиційна технічна допомога з боку Німеччини. Як представник урядової структури хотів би підкреслити, що саме інститут політичних та економічних консультацій, який упродовж багатьох років підтримується фондами німецького уряду, є одним із найбільш ефективних інструментів надання консультацій уряду як щодо вироблення стратегії, так і конкретних секторальних перетворень в економіці України.

Висловлюю сподівання і впевненість, що наше двостороннє співробітництво й надалі динамічно розвиватиметься, і ми шукатимемо нові сучасні форми поглиблення цього співробітництва.

Дякую за увагу.

РАУ Карін,

Делегат Бюро німецької економіки в Україні

Пане головуючий! Шановне панство! Шановні панове депутати!
Любі друзі!

До України нині досить великий економічний інтерес, якого не було ніколи за часи її незалежності. Та, незважаючи на це, спостерігається деякий спад у стратегії залучення інвесторів.

Хочу навести економічні складові, що є спільними як для української, так і німецької економік, для успішного розвитку. Це передусім юридична визначеність, прозорість, рівноправні умови для усіх фірм. Нові економічні митні режими зумовлюють необхідність прийняття нових динамічних законів. Нам не потрібні ніякі преференції, нам потрібна стабільність.

Не можу не згадати в цьому контексті дуже потужну галузь — автомобілебудівну промисловість, яка процвітає у вашій країні. Будується багато заводів, створюється багато нових робочих місць.

Шановні панове депутати! Нам потрібна ваша підтримка в розвитку таких проектів. Разом з вами нам потрібний вступ України до Світової організації торгівлі без жодних втрат для української економіки, для нашої з вами переваги. Німецька економіка, яка представлена тут тисячею зареєстрованих німецько-українських підприємств усіх форм і видів, є вашим лобістом, вашою підтримкою для того, аби Україна набула статусу ринкової економіки, а також могла вступити до Світової організації торгівлі й інших європейських організацій.

Нам потрібне ваше розуміння економічних процесів. Тут важливим є, зокрема, питання придбання земельних ділянок у власність для того, щоб будувати на них промислові об'єкти. При цьому не йдеться про сільськогосподарські угіддя. Нам потрібно це для дочірніх підприємств зі стовідсотковим іноземним капіталом, тому що всі повинні бути рівні перед законом України.

Шановне панство! Шановні депутати! Як представниця німецької економіки прошу вашої підтримки. Будь ласка, зробіть так, щоб була атмосфера довіри, створивши стабільність, ринкові умови для того, аби 20% зростання внутрішнього валового продукту можна було знову досягати в наступні роки.

Ми дякуємо усім, хто сьогодні надав можливість уперше в цьому високому зібранні з депутатами як Верховної Ради, так і Бундестагу, представниками політичних кіл Німеччини бути тут усім нам разом і дискутувати про це,

обговорити, можливо, навіть деякі суперечності, які між нами є. Тому що навіть це нас уже просуває трохи вперед.

Шановний пане головуєчий! Я дозволю собі як представниця німецької економіки передати вам резолюцію. Прошу, прийміть її і, будь ласка, не думайте, що це якесь повчання. Це просто намагання внести пожвавлення в німецько-українські взаємини.

У резолюції йдеться про проблеми, які нас усіх непокоять, – як українську, так і німецьку економіки. І надайте нам, будь ласка, вашу підтримку в цьому високому домі.

Дякую.

ГЮЛЬСГЬОРСТЕР Штефан,

Голова Представництва Фонду міжнародного правового співробітництва, Федеративна Республіка Німеччина

Шановний пане головуючий! Шановні пані та панове! Хотів би подякувати вам за можливість взяти участь у цих парламентських слуханнях і розповісти про один із напрямів нашого співробітництва, а саме про правове співробітництво. Очевидно, багато з вас знають, що у 1992 році Міністерством юстиції Німеччини було створено Фонд міжнародного правового співробітництва.

Ми працюємо у 25 країнах, надаючи їм допомогу в здійсненні судово-правової реформи. Ми консультуємо не тільки на двосторонньому рівні, а й Раду Європи, Організацію з безпеки і співробітництва в Європі, представники якої також присутні у цій залі.

З самого початку заснування нашого фонду Україна стала одним із найбільших наших партнерів. Очевидно, завдяки ініціативі тодішнього канцлера Федеративної Республіки Німеччини про правове партнерство відтоді ми почали дуже активну роботу, чим заслужили велику повагу серед німецьких правових кіл.

Звичайно, не можна перенести законодавство однієї країни на ґрунт іншої, тому тут не може бути й мови про експорт правової системи. І, виходячи з цього, ми намагалися спільно з вами, і, звичайно, поважаючи суверенні рішення самої України, які ґрунтуються на народних традиціях, виробити прийнятні пропозиції.

Хотів би тут зупинитися на деяких моментах, позаяк заглиблюватися в тему не можу з огляду на обмаль часу. Конституція України 1996 року, Закон про Конституційний Суд України були прийняті після тривалих дискусій. Саме ці документи стали основою для того, щоб надалі здійснювати судово-правову реформу в Україні. Так, спільно з нашими українськими партнерами ми працювали над такими проблемами, як запровадження інституції конституційної скарги, принципу загального прокурорського нагляду, а також запровадження адміністративного судочинства.

У питаннях судоустрою ми намагалися наголосити на необхідності забезпечення незалежності судової системи, запровадження суддівського самоврядування, належної оплати праці суддів, обрання суддів безстроково. Над усіма цими та іншими актуальними проблемами ми працювали спільно з відповідними робочими групами в Україні.

Я вже згадував про Конституційний Суд. Думаю, можна привітати всіх нас,

що в Україні створено Конституційний Суд, який є дуже важливим елементом стабільної і правової держави. Тобто це дуже важливо, що Україна може перевіряти діяльність держави.

Це також консультування з проблем, які пов'язані з розробкою Цивільного процесуального кодексу України, який набрав чинності цього року. Над ним ми допомагали працювати з 1990-х років.

Ми внесли й інші пропозиції, щодо яких тривалий час дискутували з українськими партнерами. Вони стосуються, наприклад, принципу приватної автономії і спеціальних процедур, зокрема судового наказу. Скажімо, в Німеччині розв'язання цих проблем дало змогу значно розвантажити суддів без шкоди принципам правової держави. І також це послугувало спрощенню, полегшенню судової процедури. Це також виконання вимоги Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини.

Звичайно, все це спрямовано на забезпечення правової безпеки, правової визначеності. Ми готові й надалі надавати допомогу, якщо в цьому буде потреба, в роботі над іншими законопроектами.

Також потрібно подумати Україні щодо визначення мінімальної вартості позову, який може бути об'єктом апеляційного судового розгляду, щоб забезпечити ефективність судочинства.

На завершення хотів би сказати про співпрацю з університетами. Тут пан Грунд вже звертався до молоді. Декілька років тому ми започаткували співпрацю з Національною юридичною академією імені Ярослава Мудрого в Харкові і нещодавно налагодили контакти з Дніпропетровським державним університетом. Там паралельно вивчається німецьке право. Найкращих випускників цих курсів нагороджують. Нещодавно одна студентка отримала стипендію в університеті міста Регенсбурга. І це дуже приємно, коли ми бачимо, як між собою знаходять порозуміння молоді юристи наших країн. Ми зробили свій внесок у цю співпрацю.

Україна зробила великий поступ на шляху судово-правової реформи. Але залишається ще багато роботи. У рамках роботи "круглого столу" з німецькими економістами йшлося про запровадження нового законодавства. Потрібно попрацювати і над Господарським та Цивільним кодексами України, щодо врегулювання права реєстрації земельних ділянок, продажу землі тощо. Тут можна ще багато спільно працювати, поглибити цю тематику. І я думаю, що це не надто високі очікування. Й не можна, щоб були надто великі очікування, тому що може бути велике розчарування. Але, звичайно, ми можемо допомогти вам ще у здійсненні судово-правової реформи на шляху до Європейського Союзу.

Дякую за увагу.

ЛАМЕРС Карл,

Депутат Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина

Шановні пані та панове! Щиро вітаю вас від себе особисто, а також від імені своїх колег з Парламентської асамблеї НАТО, представників усіх країн, які два дні тому збиралися на засіданні в Копенгагені. Там згадувалося, зокрема, й про вашу країну. Учасники цього засідання зазначали, що світ, НАТО приязно ставляться до України і НАТО підтримуватиме вас, якщо ви виявите бажання вступити до цього блоку.



Я і мій колега пан Грунд є не просто депутатами Німецького Бундестагу, ми є, що значно важливіше, друзями вашої країни і вашого народу і це я кажу щиро. На Різдво минулого року ми були в Україні та спостерігали за вашою помаранчевою революцією і зробили свій свій невеликий внесок у цю справу, про яку Президент Ющенко у вечір, коли його було обрано, сказав: “13 років ми вже незалежні, тепер ми стали свободними, вільними”. І це, справді, дуже гарні слова.

Ви можете вільно йти в майбутнє, робити те, в чому вас стримували багато десятиліть. Ви маєте знати, що на цьому шляху ви не самотні, ми разом з вами, з вами НАТО. Це спільнота, яка виступає за право, за демократію, - це велика інституція, яка має значний вплив у всьому світі.

НАТО відкрите вже для багатьох країн, яким не давали можливості вступити до цієї організації. Тепер той час минув, і всі ви маєте шанс обирати той шлях, яким ви самі хочете йти, шлях демократії та миру. Але питання загрози міжнародного тероризму, поширення зброї масового ураження - всі ці питання необхідно розв'язувати разом.

НАТО - це стабільність, мир, це більше безпеки. Ми живемо в нову епоху - епоху, в якій усі співпрацюють, всі є партнерами. Майбутнє - це мир. І тим молодим людям, яких я бачу у цій залі хотів би сказати – дбайте про ваше майбутнє, йдіть цим шляхом, якщо захочете, то ви подолаєте його. І знайте, що у вас є друзі, які вас підтримують.

Шановні пані та панове! Ми стоїмо перед питанням облаштування нової Європи в майбутньому. Гадаю, ми маємо це робити разом, лише разом. Ваша країна має давні традиції співробітництва з НАТО. Ці традиції започатковані в 1991 році, коли було створено євроатлантичну кооперацію. У 1997 році було підписано хартію про співробітництво з НАТО. Це був сигнал для проведення інтенсивного діалогу. НАТО готове підтримати вас на цьому шляху, супроводжувати вас і робити все для того, аби ви могли йти цим шляхом.

Наша спільна мета - мирне майбутнє. Вчора, перед відльотом із Копенгагена, я говорив з Генеральним секретарем НАТО паном Япом де Хоопом Схеффером і повідомив йому, що лечу до Києва. Його слова були такі, цитую дослівно: “Якщо громадяни цієї країни вирішили йти цим шляхом, то вони мають знати, що в них є підтримка 26 країн - членів НАТО”. Це гарні слова.

Ви самі маєте вирішити, яким шляхом йти, як швидко і якому напрямі рухатись. І я радію, що живу в той час, коли мав можливість відчути той дух, який панував у Києві, під час помаранчевої революції. Це має надихати нас усіх и і завдяки йому всі ми маємо шанс іти в майбутнє миру і свободи.

Щиро дякую.

ЗРУБІНСЬКИЙ Олег Олександрович,

*Виконуючий обов'язки Голови Комітету Верховної Ради України
з питань Європейської інтеграції*

*(багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, виборчий
блок "За Єдину Україну!")*

Шановні панове депутати Бундестагу Федеративної Республіки Німеччина! Шановні народні депутати України! Шановні учасники парламентських слухань! Шановні пані та панове!

Сьогодні, справді, вперше в історії українського парламенту у форматі парламентських слухань розглядається питання співробітництва між Україною та Німеччиною, і я переконаний, що це не випадково. Адже українсько-німецькі відносини – це не лише фактор двостороннього виміру, а й фактор виміру європейського і, якщо хочете, виміру геополітичного.

Передусім хотів би зробити наголос на тому, що в новітній історії України та Німеччини є багато спільного. А саме, після стрімкого об'єднання у 1990 році Німеччина знову опинилася перед необхідністю визначення своєї долі й сьогодні продовжує розв'язувати проблеми досягнення соціально-економічної єдності, підтягування східних земель до рівня розвитку їх західної частини.

Україна вдруге у своїй історії розбудовує державність. Обидві держави пережили у своєму розвитку періоди тоталітаризму. У зв'язку з цим не випадковим, очевидно, є той факт, що у 1991 році Німеччина була однією з перших європейських держав, яка визнала незалежність України, і першою зарубіжною офіційною особою, яка тоді відвідала Україну, був тодішній віце-канцлер, міністр закордонних справ ФРН Ганс-Дітріх Геншер.

Німеччина й Україна є великими європейськими державами. Німеччина – потужна, економічно розвинена країна.

Україна – найбільша держава в регіоні Центральної і Східної Європи, місце перетину шляхів перевезення товарів, а також пересування людей зі Сходу на Захід, з Півночі на Південь, з Азії в Європу і з Європи в Азію, а також одна з найбільших індустріально-аграрних країн Європи, хоча цей потенціал, на жаль, не задіяний ще повною мірою.

Німеччина – лідер та локомотив європейських інтеграційних процесів. Особливе значення мають загальноєвропейські процеси для незалежної України передусім тому, що входження у світове європейське співтовариство, налагодження принципово нових двосторонніх і багатосторонніх відносин є одним із найважливіших завдань її зовнішньої політики. Нас єднає і те, що в

Німеччині проживає 450-тисячна українська діаспора. Це лише офіційна статистика. Реальні цифри набагато більші.

Об'єднана Німеччина так само, як і Україна, зацікавлена в розширенні двосторонніх взаємин у всіх сферах: політичній, економічній, науково-технічній та інших. Для нашої держави неоціненним є досвід ФРН у сфері як державної й суспільної розбудови, так і економічних перетворень. Рецепт успіху повоєнної Німеччини в економічній сфері, що ґрунтувався на теорії політичного порядку, є сьогодні актуальним для України як ніколи. Економічна реформа Людвіга Ерхарда, в основу якої було покладено теорію необхідності побудови соціального ринкового господарства, базувалася на здоровому глузді, якого почасти не вистачає багатьом прогресивним реформаторам. Саме її практичне втілення дало змогу значно зміцнити економіку Німеччини і змусити інші країни говорити про “німецьке економічне диво”.

Теорія соціального ринкового господарства полягала в тому, що кожна людина має жити і працювати так, щоб результати її праці були благом для неї та її сім'ї. Зростання добробуту людини неможливе, якщо їй не надана елементарна свобода дій, тобто свобода підприємництва, свобода вибору місця роботи та місця проживання. Всі ці свободи мають економічний характер, але економічна свобода може існувати лише за наявності свободи політичної.

Отже, держава має забезпечувати найкращі умови для роботи ринкового господарства, захищати його суб'єктів та встановлювати справедливі правила гри. Держава не повинна втручатися у вільне ціноутворення, але обов'язково має слідкувати за виконанням антимонопольного законодавства. Держава не повинна диктувати підприємцям, що і як виробляти, але зобов'язана захищати внутрішніх виробників від іноземних конкурентів.

Саме такий світогляд, реалізований з німецькою ретельністю та послідовністю, дав змогу вже під кінець 1950-х років зруйнованій Німеччині вийти на друге місце в світі за рівнем економічного розвитку після США і в подальшому зміцнювати свій економічний і політичний вплив у Європі та світі.

Цей приклад і дотепер є одним із найяскравіших взірців грамотної економічної політики, еталоном системної зміни суспільно-економічних відносин та громадянських цінностей у державі, яка раніше сповідувала тоталітарні ідеї та поділяла централізовані підходи до управління в усіх сферах господарського життя.

Вважаю такий підхід варто запозичити й Україні, оскільки завдання, що стоять перед нинішньою українською політичною елітою, і ті, які стояли перед повоєнним німецьким урядом на чолі з Конрадом Аденауером і Людвігом Ерхардом, значною мірою подібні.

Важливим для нас є досвід Німеччини щодо вирішення соціальних питань. Концепція соціальної ринкової економіки, що стала основою повоєнного реформування Німеччини, полягала в тому, що успішна економічна політика є

водночас соціальною політикою. А соціальна ринкова економіка — це розв'язання соціальних проблем на основі економічного зростання, а не шляхом централізованого перерозподілу благ.

Саме виходячи із такої концепції, Німеччина зуміла створити надійну систему соціального захисту, досягти високого рівня життя та добробуту населення в цілому. З огляду на це ми вітаємо початок двостороннього діалогу з питань зайнятості та соціальної політики, що розпочався з двосторонніх експертних переговорів щодо укладення угод про соціальне забезпечення між Україною та Федеративною Республікою Німеччина (березень 2005 року в Києві і вересень 2005 року в Бонні), і сподіваємося на продовження співпраці з Німеччиною в цьому питанні.

Хотів би наголосити на тому, що Україна не бажає і не буде залишатися на периферії інтеграційних процесів на континенті. Ми впевнені, що розширення взаємовідносин з країнами – членами Європейського Союзу створить умови для відновлення давніх політичних, економічних, культурних зв'язків України з європейською цивілізацією. Я наголошую на слові “відновлення”, бо Україна завжди була й буде невід'ємною складовою Європи.

У цьому контексті висловлюю сподівання, що Німеччина, яка була другом та адвокатом Польщі на її шляху до Європейського Союзу, допоможе й нам. І смугу стабільності навколо європейської держави, яка називається Україна, буде утворено.

Дякую за увагу.

ОНОПЕНКО Василь Васильович,

Голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, “Виборчий блок Юлії Тимошенко”)

Шановні учасники парламентських слухань! Шановні пані і панове! Дякую за участь у цих слуханнях.

Коли кілька років тому Єлена Гоффманн, колишній депутат Німецького Бундестагу, яка тоді очолювала німецько-українську депутатську групу, запропонувала мені провести Дні України в Бундестазі, а потім, можливо, зробити це і в Україні, я як істинний українець, який часто в усьому сумнівається, засумнівався.

А тепер – це реальність. І сьогодні вперше в Україні, вперше в нашому парламенті ми проводимо ці парламентські слухання. Це стало можливим завдяки підтримці цієї ініціативи депутатами нашого парламенту – членами міжпарламентської групи “Україна–Німеччина”. У цій депутатській групі нараховується понад 100 депутатів. Вона є однією із найбільших депутатських груп у нашому парламенті.

Нас також підтримали Посольство Федеративної Республіки Німеччина, Фонд Конрада Аденауера, Бюро делегата німецької економіки в Україні, Німецько-Український форум. Особливо я вдячний пані Ліні Губар, яка є секретарем нашої депутатської групи і безплатно упродовж десяти років виконує ці функції. Завдяки спільним зусиллям ми сьогодні проводимо такі важливі актуальні парламентські слухання.

Я готувався виступити тут, перед вами, із зовсім іншою доповіддю, але коли ми сьогодні вранці провели зустріч з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином, “круглий стіл” з 11 до 14 години, де були присутні представники німецьких фірм (їх було десь 22 особи), українського бізнесу, депутати, колишній Надзвичайний і Повноважний посол Федеративної Республіки Німеччина пан Ебергард Гайкен, нинішній Надзвичайний і Повноважний посол Федеративної Республіки Німеччина пан Дітмар Штюдemann, делегат німецької економіки пані Карін Рау, то змінив і тональність свого виступу, і в деяких питаннях хочу підкреслити зовсім інші акценти, тому що за загальними словами можна дуже багато втратити.

Німеччина та Україна зацікавлені у співробітництві. І наші німецькі друзі мої колеги депутати Бундестагу пан Карл Ламерс і Манфред Грунд підкреслювали, що Німеччина зацікавлена у підтримці України на євроінтеграційному шляху.

Але є проблеми в самій Україні. Передусім це все-таки політична нестабільність. Незважаючи на те, що в нас є інший Президент, інший уряд і Верховна Рада, політична нестабільність все-таки дається взнаки.

Ми маємо сьогодні, на жаль, і правову нестабільність, дуже часта зміна за-

конів. Тільки за часи незалежності України ми прийняли сотні тисяч законів. А якщо порахувати ще і підзаконні акти, то це надзвичайно велика кількість. Перефразовуючи, здається, слова Вольтера про те, що коли у країні багато лікарів, то з країною не все гаразд, я сказав би: якщо у країні багато законів, то з нею теж щось не так. Іноземні інвестори, і наші бізнесмени губляться в масиві цих законодавчих актів. Це велика проблема.

Тому стабілізація, кодифікація нашого законодавства — дуже актуальна проблема. Пан Штефан Гюльсгорстер, представник німецького Фонду міжнародного правового співробітництва, підкреслював, що ми з німецькою стороною активно працювали над кодифікацією, систематизацією нашого законодавства. Дійсно, ми прийняли Цивільний, Цивільний процесуальний кодекси України, Кодекс адміністративного судочинства України та інші.

Ми активно працюємо над розбудовою нашого законодавства з питань судочинства. І це теж завдяки німецькій стороні.

Звичайно, право вибору за нами, ми вибираємо, що найкраще для України, і ми імплемтуємо це в наше законодавство. Сьогодні за “круглим столом” відбулася щодо цього досить щира розмова. Гадаю, про це має знати, крім самих учасників “круглого столу”, й усе суспільство.

Які є проблеми з інвестиціями в Україні? Цілком розумію свого товариша по парламенту Адама Івановича Мартинюка, який пожартував, коли сказав: “Дайте, крім резолюції, ще й інвестицій”. Але для того, щоб інвестиції йшли, потрібно створити відповідний інвестиційний клімат. І сьогодні це питання вже ставилося.

Ще одна проблема — щодо землі. Адже іноземні інвестори кажуть: якщо ми купуємо у вас підприємства, то повинні мати у власності й землю.

Проблема ж отримання землі — надзвичайно складна, тому що в Земельному кодексі ми записали, що на це потрібна згода ще й українського уряду. А що таке згода Уряду України, ви сьогодні чули. Якщо вже рік як є рішення, скажімо, Київської міської ради, відповідна документація, висновки Міністерства юстиції й Держкомзему, звернулись в уряд. А сьогодні потрібні висновки уже не двох міністерств, а шести чи семи. І таким чином іноземних інвесторів пускають по колу, й вони роками не можуть добитися позитивного результату. Як можна за таких умов вкладати інвестиції в Україну? Я ще дивуюся, що їх вкладають.

Вважаю, під кутом зору парламентських слухань потрібно розв’язувати комплекс проблем, пов’язаних з нашою судовою системою, адже не секрет, що багато судів приймають різні рішення. Люди губляться в цій судовій практиці. Судова стабільність, надійність, захищеність через суд — це надзвичайно важливо.

Одне слово, ми сьогодні на “круглому столі” порушили питання як загального масштабу, так і наші регіональні. Україна повинна рухатися до Німеччини, до Європейського Союзу. Але як кажуть у Німеччині, “Man kann nicht gut allen Hochzeiten tanzen” — неможливо танцювати на всіх весіллях одразу. Тому ми повинні чітко визначитись... .

ГОФФМАНН Єлена,

Екс-голова міжпарламентської групи “Німеччина–Україна”

Дякую, пане головуючий, дякую, пане Онопенку. Дозвольте мені висловити радість у зв'язку з тим, що так багато молодих людей у цій залі. Я завжди казала і кажу, що молодь — це наше майбутнє.

І, дивлячись в обличчя цих молодих людей, я впевнена: нам немає чого турбуватися за наше майбутнє, за те, якими будуть взаємини між нашими країнами. Це просто чудово, що так багато молодих українок та українців цікавляться нашою країною — Німеччиною.

Також я дуже рада, що маю щасливу нагоду виступати тут, перед вами. Це мій другий виступ з цієї трибуни.

Уперше це було десь півроку тому. Тоді я виступала як депутат Бундестагу, а тепер — як колишній депутат Бундестагу, тому що, як ви знаєте, 16 вересня в нас відбулися вибори. Я не висувала свою кандидатуру, тому вже не є депутатом Бундестагу.

У своєму виступі хотіла б порушити три основні проблеми, які безпосередньо стосуються взаємин між Німецьким Бундестагом і Верховною Радою.

Пан Онопенко вже сказав, що я кілька років очолювала німецько-українську міжпарламентську групу. У Німецькому Бундестазі близько 50 подібних груп, які підтримують дружні зв'язки зі 106 країнами світу. Моя група не була така чисельною, як група Верховної Ради. У нашій німецько-українській групі налічувалося 18 членів. Що дуже важливо в роботі такої групи, так це те, що вона будується на надпартійних принципах, тобто з-поміж нас — представники опозиції, урядових фракцій, і ми працюємо над спільними проблемами, допомагаємо один одному в законотворчій діяльності.

Також обидві міжпарламентські групи працюють над іміджем обох країн. Пан Онопенко вже говорив, що ситуація з бюджетом дозволяє лише один раз на каденцію послати одну делегацію від Верховної Ради і ще одну делегацію від міжпарламентської групи “Україна–Німеччина”. Це дуже мало. Нам потрібно більше спілкуватися один з одним. Мені приємно сказати, що вже двічі в Німецькому Бундестазі ми мали слухання щодо України. До речі, проведенням Дня України в Бундестазі було започатковано проведення таких днів інших країн. Тому дуже символічно, що саме ці парламентські слухання у Верховній Раді щодо Німеччини є першими такого роду.

Зустрічаючись уранці з паном Литвином, я сказала, що я є матір'ю ініціативи проведення цих слухань. І мені дуже приємно, що сьогодні ця дитина вже зіп'ялася на ноги.

У мене велике таке прохання до обох парламентів — до Бундестагу і Верховної Ради і до Верховної Ради, яка сформується після 26 березня. Будь ласка, нехай ця дитина зростає. Потрібно розвивати традицію міжпарламентських взаємин, важливо частіше зустрічатися, щоб наблизитися один до одного для співпраці.

Ще в мене є одне бажання. Торік я спостерігала за трьома турами виборів. Увесь цей процес, усі ці емоції мене дуже надихнули. Мас-медіа все-таки змогли стати незалежними. Українські журналісти тоді мужньо заявили, що не будуть більше поширювати брехні, а виступатимуть за правду в цій країні, навіть якщо вона дуже гірка. Саме це ствердило мене в думці, що Україна зробила вибір – обрала на шляху незалежності демократію і свободу. Дуже важливо, щоб в Україні були незалежні мас-медіа. Але інколи дуже важливо і, навіть, конче потрібно чути й знати, що зовні думають про Україну, що відбувається у світі.

І тут у мене є прохання до українських парламентарів. Є міжнародна радіостанція “Німецька хвиля” (“Deutsche Welle”), яка тривалий час намагається отримати ліцензію на мовлення в діапазоні УКВ. Я знаю, що це було рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, це від них залежить. Але також мені відомо, що парламентарії (сама була 11 років депутатом) також мають великий вплив і можуть надати значну допомогу. Тому звертаюсь до українських парламентаріїв: допоможіть, будь ласка, щоб “Німецька хвиля” в Україні могла вести мовлення по радіоканалах ЧМ у діапазоні УКВ чи FM.

І ще про одне, про що ще не згадували, дуже коротко. Сьогодні до обіду ми багато говорили про економіку. Надзвичайно актуальна проблема – велика українська економіка. Вона має пройти реструктуризацію. Я хотіла б, щоб і середній бізнес відігравав велику роль. Це треба закріпити на законодавчому рівні.

Буду завершувати, тому що у вас дуже жорсткий регламент, жорсткіший, ніж у Бундестазі.

Дякую вам за увагу.

ГАЙКЕН Ебергард,

*Колишній Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної
Республіки Німеччина в Україні*

Шановний пане головуючий! Шановні депутати! Шановні пані та панове! Шановна молодь! Раніше як посол Німеччини у вашій країні я часто відвідував Верховну Раду. Тому дуже радий знову побачитися з вами.

Шановні пані та панове! Голова Німецько-українського форуму Матіас Кляйнерт не зміг приїхати до вас, але він просив пані Єлену Гоффманн і мене представити його на цьому заході.

Німецько-український форум – це найбільша недержавна організація в Німеччині, яка займається розвитком німецько-українських взаємин. Форум був створений декілька років тому, він незалежний від німецького й українського урядів, але до нього з симпатією ставляться політики обох країн. Німецько-український форум співпрацює з Українсько-німецьким форумом.

Шановні пані та панове! Люди в Німеччині та Україні поступово наближаються один до одного. Наприклад, сьогодні багато українських письменників подорожують по Німеччині й знаходять свою публіку. Маю на увазі передусім Юрія Андруховича та Андрія Куркова. Безумовно, інтерес у нас до літератури та інших духовних надбань вашої країни дуже великий. Мабуть, це пов'язано з тим, що Україна подала заявку на участь у великому Франкфуртському книжковому ярмарку як почесний гість. Багато німців з радістю познайомляться з українською літературою.

Німецько-український форум займається також питаннями освіти, науки та культури. У 2003 – 2004 роках форум провів дві конференції, присвячені питанням освіти і науки в Магдебурзі та Грайфсвальді.

Важливою темою в Магдебурзі було приєднання України до так званого Болонського процесу, з яким мають бути узгоджені навчальні дисципліни. Німецько-український форум виступає за український поступ, зокрема, завдяки ініціативам бундесканцлера Шредера. Нині це вже стало фактом.

Грайфсвальд був обраний місцем проведення конференції у 2003 році, тому що єдина в Німеччині кафедра україністики, яка знаходиться тут, опинилася під загрозою закриття. І тут Німецько-український форум досяг принаймні часткового успіху.

Шановні пані та панове! За умов, коли бюджет обмежений, важливо обирати правильні пріоритети. Тому дозвольте коротко означити два завдання, які, на мою думку, заслуговують уваги нашого зібрання.

Перше. Це підтримка україністики в Німеччині. Згадана мною кафедра україністики в місті Грайфсвальді потребує солідної основи. Крім того, така

дисципліна, як україністика, має бути поширена в німецьких університетах. Німецько-український форум упевнений у тому, що зацікавленість до української мови зростає, і ми готові підтримати будь-які пропозиції. Можливо, український уряд або якесь велике українське підприємство виступить спонсором. Скажімо, можна надіслати науковця або надати фінанси для цього. Така міжнародна практика сьогодні не є чимось надзвичайним.

Друге. Це Український вільний університет. Це освітній заклад з великими історичними традиціями. Він існує в Мюнхені з 1945 року. Український вільний університет я назвав би презентантом українських досліджень, української освіти за кордоном.

Проблема в тому, що Федеральна земля Баварія, яка в минулому постійно надавала велику фінансову допомогу, з 2006 року не зможе її надавати. Український вільний університет звернувся до українського уряду з проханням про надання дотацій. Про це зараз ідуть перемови. І Німецько-український форум був би вдячний, якби український уряд прийняв щодо цього позитивне рішення.

Шановні пані та панове! Шановний депутат Грунд запропонував, щоб німецькі друзі України, стали, так би мовити, розчинювачами дверей для України. Я підтримую цю ідею і хочу ще додати, що Німецько-український форум так само хотів би зробити свій внесок у цю справу.

Щиро дякую за увагу .

ПОЖИВАНОВ Михайло Олександрович,

Заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”)

Шановний Адаме Івановичу! Шановні депутати Бундестагу! Ваша Високоповажносте пане Посол! Шановні колеги народні депутати!

Тема нинішніх парламентських слухань свідчить про те, що Україну у світі вважають впливовою учасницею європейської та євроатлантичної політики.

Чимало політиків у Німеччині підтримують наші європейські та євроатлантичні прагнення. І це було сьогодні підтверджено й у виступах депутатів Бундестагу. Ще у липні 2005 року депутат Бундестагу Клаудія Нольте готувала депутатські запити, які закликали до укладення з Україною угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Для нас є важливим, щоб нинішні партійні колеги пані Нольте, які прийшли до влади, не розчарувалися в українських прагненнях та тій великій підготовчій роботі, яка проводиться щодо її входження до європейських структур.

Обговорюючи співробітництво двох країн, хочу нагадати повчальну для українців сторінку німецької історії. У 1948 році група видатних людей у ФРН підготувала Пакт про стабільність. Таким чином, нації був даний чіткий сигнал до активізації реформ, які дали перші позитивні результати вже через рік, а через п'ять років світ заговорив про “німецьке економічне диво”.

Чи це не є прикладом для наслідування в нашій країні? Водночас хотів би застерегти, щоб у свідомості парламентаріїв та політиків з Німеччини та України не вкорінювалися нові стереотипні оцінки змін в українському уряді, які давалися в публікаціях “Frankfurter Randschau” та “Die Welt” кілька тижнів тому. На мою думку, молоді демократії у світі не раз змінюють свої уряди, головне, робити це в конституційному полі і мирним шляхом. У результаті цих змін у основних гравців української політичної сцени нарешті з'явилася переконлива риса — вони усвідомлюють свою спільну відповідальність перед народом України.

Німеччина є давнім стратегічним партнером нашої держави. Українсько-німецька співпраця є відчутною майже в усіх сферах, про що свідчить діяльність в Україні відомих фірм і банків, зокрема це “Рургаз”, “Сіменс”, “Даймлер Крайслер”, “Дойчебанк”, “Кнауф” та інші.

З приходом до влади в Німеччині нового канцлера оглядачі відзначають, що міжнародні зобов'язання Німеччини під керівництвом пані Ангели Меркель звучатимуть і сприйматимуться дещо по-іншому.

Український політикум заспокоює той факт, що канцлер Меркель віддана ідеям євроінтеграції. Німеччина пододала період економічного застою не в

останню чергу завдяки реформам, і продовження цих реформ є пріоритетами нового канцлера. Тому за нової спроби керівників країн, які відхилили конституційний договір, повернутися до його підписання, стане очевидним бажання нового канцлера додати ваги ідеям євроінтеграції, інтеграції в Європейський Союз.

Україна також розраховує на підтримку її євроінтеграційних і євроатлантичних прагнень з боку нового керівництва Німеччини. На мою думку, прихід до влади нового канцлера дає Україні надію на прискорення зближення з Європою. Підтримка Німеччини була особливо відчутною в Україні ще в період підготовки саміту “Україна–Європейський Союз”, який відбувся 21 лютого цього року у Брюсселі, де було прийнято два важливих документи: План дій “Україна–ЄС” і так звані Десять пунктів.

Десять пунктів встановлюють пріоритети спільної роботи на поточний рік: а саме підтримка України до вступу до СОТ, визнання України країною з ринковою економікою, початок переговорів про пом'якшення візового режиму, максимальний доступ України до фінансових джерел Європейського банку реконструкції та розвитку, тісне співробітництво у сфері зовнішньої політики і політики безпеки та утворення зони вільної торгівлі між ЄС та Україною. Просування України до Європейського Союзу може стати ефективним інструментом внутрішніх реформ у нашій країні.

Німеччина, дійсно, активно підтримує Україну на шляху до Європейського Союзу. Між урядами було погоджено програми регулярних політичних консультацій з метою посилити зусилля та надання допомоги Україні в реалізації її курсу на європейську інтеграцію.

Важливим кроком на цьому шляху мають стати Шості українсько-німецькі політичні консультації під головуванням Президента України Віктора Ющенка і Федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель, що заплановано на початок 2006 року.

Оптимізму нам додає те, що ще в березні пані Меркель запевнила, що розглядає відносини з Україною як стратегічні, вважає Україну стратегічним партнером, а також всіляко підтримує українців у їхніх євроінтеграційних прагненнях.

Депутатська фракція Народного руху України глибоко переконана, що практика економічних консультацій між Україною і Німеччиною, безумовно, сприятиме зміцненню відносин між нашими країнами.

Дякую.

ШЕВЧУК Сергій Володимирович,

Член Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, виборчий блок “За Єдину Україну!”)

Шановний Адаме Івановичу! Шановні гості та учасники парламентських слухань!

Українсько-німецькі взаємини є нині чи не найтіснішими порівняно з іншими західноєвропейськими країнами. Про це свідчить динаміка та обсяги зовнішньої торгівлі, інвестицій, часті контакти найвищих осіб наших держав, активна робота багатьох фондів, які поширюють в Україні свої ідеї, надають допомогу в розвитку європейської інтеграції, робота багатьох десятків українсько-німецьких неурядових організацій, робота Гете-Інституту, культурні контакти тощо. Хоча має місце й інший факт – вивчення німецької мови в нашій країні скоротилося в загальноосвітніх школах у декілька разів порівняно з періодом “холодної війни”. Тобто, якщо реалізувати взаємини України та Німеччини, то ми в принципі не побачимо в них надто проблемних місць чи криз, які мали місце не лише з сусідами на Сході, а й з деякими європейськими країнами, наприклад з Республікою Польща.

Однак, насправді, ці взаємини не можуть нас повністю задовольняти, оскільки стратегія Німеччини стосовно України поки що не є найбільш прийнятною для самої України з огляду на її національні інтереси.

Тому фракція Блоку Юлії Тимошенко порушує цю проблему і сподівається на стратегічні, докорінні зміни у наших відносинах, на те, що Україні вдасться збільшити свою значущість для Німеччини.

Адже, хто як не Німеччина, яка, як відомо, має частинку пострадянського простору на своїх теренах, яка на відміну від Великої Британії чи Франції, які не можуть у принципі зрозуміти соціально-культурних, побутових проблем населення, що проживало під час тоталітарного режиму, може зрозуміти ті проблеми, з якими сьогодні зіткнулась Україна.

У Німеччині громадська думка щодо вступу України до Європейського Союзу розділена. Українські інтереси полягають у тому, щоб ці кола підтримали прагнення України до інтеграції в ЄС та допомогли їй інформувати німецьку громадськість про нашу державу як майбутнього члена ЄС. Саме браком інформації ми схильні пояснювати негативне ставлення до України як до майбутнього члена ЄС, що має місце. Ряд політиків вже розуміє важливість незалежної та економічно сильної України для ЄС. Але ніхто з політиків не може відповісти на запитання, чому Туреччина для окремих німецьких політиків видається більш європейською державою, аніж Україна. І чи можете ви уявити собі таке, коли в 2007, 2008 чи 2009 році 10 млн турецьких кур-

дів можуть сказати: “Ми такі самі європейці, як і німці чи англійці”.

Німеччина дедалі більше стає залежною від російського газу. Йдеться про динаміку споживання російських енергоносіїв на тлі зростання споживання енергоносіїв загалом у світі, про німецько-російський проект газопроводу по дну Балтійського моря, протест балтійських країн і Польщі у зв’язку з цим проектом. Тут Україна може поділитися своїм досвідом і розповісти нашим колегам з цієї країни, що таке залежність від російського газу і як непросто цю залежність долати.

Це приводить до того, що інколи Німеччина намагається не втручатися в ситуації, коли національні інтереси України вступають у суперечність з політикою Росії. І виникає необхідність проведення переговорів задля вироблення домовленостей. Якби Україна отримала підтримку Німеччини в цих питаннях, то позиція України було б набагато сильнішою.

Прикладом того, що Росія для Німеччини та для ЄС у цілому важливіша, ніж Україна, може бути питання спрощення з боку ЄС візового режиму. Відомо, що переговори про це почнуться тільки після грудневого саміту “Україна–Європейський Союз”, хоча відповідний мандат Єврокомісія отримала ще наприкінці серпня. Тим часом згідно з рішенням жовтневого саміту “Росія–Європейський Союз” подібні переговори були завершені у грудні.

Українські експерти з зовнішніх зносин схильні робити висновок, що в цьому питанні Україна дискримінується порівняно з Росією, оскільки нам запропонували гірші умови та їх пізнішу реалізацію, незважаючи на те, що наша держава на відміну від Росії більш відкрита для громадян ЄС, оскільки вона скасувала візи з 1 травня цього року.

Однак ми є оптимістами і вважаємо, що проблема сприйняття України європейською політичною елітою є не тактична, а стратегічна, і ці зміни відбудуться якнайшвидше.

Дякую.

ОНИЦУК Микола Васильович,

Перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, виборчий блок “За Єдину Україну!”)

Ваша Високоповажносте пане Посол! Вельмишановні німецькі гості! Шановні учасники слухань!

Маю приємність повідомити про те, що свого часу саме мені довелося доповісти проєкт постанови Верховної Ради, автором якої був Василь Васильович Онопенко, де передбачалось провести ці парламентські слухання. Тональність наших слухань, їх змістовність свідчать про те, що це було правильне парламентське рішення.

Дорогі друзі! Дуже важливою складовою співпраці України та Німеччини на рівні урядів, парламентів і громадськості є не тільки економічна співпраця, до якої ми традиційно привертаємо багато уваги, що й зрозуміло, а й співпраця у правовій сфері. І тут я репрезентую не тільки фракцію Партії промисловців і підприємців України в парламенті, а й Комітет з питань правової політики, першим заступником голови якого працюю.

Хотів би зауважити, що співробітництво між Україною та Німеччиною розпочалося ще з перших кроків становлення української державності. Адже одразу після проголошення Україною незалежності, вже у 1992–1995 роках, набуло системних форм. Ця співпраця розвивається завдяки підписанню кількох угод між урядами Німеччини та України.

Щодо українсько-німецького досить ефективного співробітництва у галузі права вже говорив пан Штефан Гюльсгорстер. Дійсно, існувала низка історичних і політичних передумов, серед яких варто назвати спорідненість правових систем країн, вагомий вплив німецької філософсько-правової школи на формування філософії права у східноєвропейських країнах, проголошений Україною курс на європейські цінності, засади ринкової економіки, поваги до основних прав і свобод людини, а також добра воля народів України та Німеччини всебічно сприяти реалізації вищезазначеного курсу.

Системність українсько-німецького правового співробітництва опосередковується як на рівні парламентів двох держав, так і через старі зв'язки між неурядовими організаціями.

Вагомий вклад у розвиток українсько-німецького правового співробітництва вносять відкриті в Україні на початку 1990 років представництва, зокрема німецького Фонду міжнародного правового співробітництва, Фонду Ганса Зейделя, Фонду Конрада Аденауера. Від усіх українських парламентаріїв, від себе особисто хочу висловити щире подяку керівникам цих поважних інституцій в Україні, відповідно доктору Штефану Гюльсгорстеру, Герхарду

Міхельсу і Ральфу Ваксмуту за їх ефективну і плідну роботу в Україні саме щодо реалізації означених завдань.

Слід звернути увагу, що сьогодні українсько-німецьке правове співробітництво реалізується за такими важливими напрямками, як кодифікація українського законодавства, зокрема процесуального. І дуже правильно сьогодні наголошувалося на тому, що ніякі економічні проекти й інвестиції не можуть бути розвинуті, якщо інвестор не буде впевнений, що у країні інвестицій він може спертися на сталий і об'єктивний судовий захист.

Мушу вам сказати, що принаймні в парламенті України, у його правовому комітеті є усвідомлення того, що саме тут, очевидно, чи не найбільше потрібно провести законодавчу і практично-організаційну роботу задля того, щоб правова система, зокрема судово-правова, була гарантом інвестиційних процесів у країні.

До напрямів, за якими реалізується співробітництво, я відніс би також розвиток демократії, інтеграцію України до ЄС та НАТО, сприяння розвитку державного та місцевого управління, розвиток засобів масової інформації, сприяння реформуванню правоохоронних органів та допомогу в підготовці й підвищенні кваліфікації керівників кадрів та посадових осіб державних органів.

За майже 15-річний період українсько-німецького правового співробітництва напрацьовано чимало ефективних форм і методів спільної роботи, серед яких варто відзначити інформаційно-методичну й організаційну допомогу з німецького боку в підготовці проектів законів України, проведення "круглих столів", про які сьогодні вже говорилося (до речі, їх було проведено понад 20), семінарів, конференцій, в яких у цілому взяли участь більше 135 народних депутатів та 250 працівників Апарату Верховної Ради.

На завершення хотів би побажати Україні та Німеччині, неурядовим організаціям подальшої ефективної співпраці, насамперед в управлінській сфері.

Дякую за увагу.

ЮХНОВСЬКИЙ Ігор Рафаїлович,

Перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”)

Шановний пане Посол!

Шановні німецькі гості! Добрий день вам, шановні друзі!

Я керую Комітетом з питань науки і освіти й хотів би торкнутися науково-технічного співробітництва між Україною та Федеративною Республікою Німеччина.

Офіційне науково-технічне співробітництво між Україною та Федеративною Республікою Німеччина триває з 1993 року. На сьогодні виконується 130 різноманітних спільних наукових проектів між Україною та Німеччиною. Крім того, розвиваються й мають місце і багатосторонні відносини між науковими організаціями України та Німеччини. Найкращим прикладом цього є мій Інститут фізики конденсованих систем у Львові. Мушу сказати, що спільно з Інститутом хімії у Майнці було зроблено надзвичайно важливе відкриття поведінки молекул води в оточенні високочарядних іонів, коли молекули води розпадаються в кулоновому полі іона. Це відкриття має дуже велике значення.

Інтенсивною є взаємодія в галузі нанотехнологій. Отже, взаємодія в галузі фундаментальних наук між Україною і Німеччиною відбувається на паритетних засадах.

Нині ми хочемо об'єднати наукову громадськість України і європейської спільноти за допомогою оптоволоконного зв'язку величезної потужності передачі сигналу — 10 гігабіт за секунду, і таким чином разом з Європою увійти в економічне суспільство знань.

Напрямок трансферу технології, який є одним із важливих пунктів взаємодії між Україною та Німеччиною, є для нас дуже цікавим. На жаль, до цього часу Україна споживала німецький і загалом європейський секонд хенд. Це було вигідно Німеччині, бо його треба було кудись дівати, це було вигідно Україні, бо він дешевий. Але так довго тривати не може. Україна має в майбутньому з погляду трансферу технології одержувати від Федеративної Республіки Німеччина найновіше обладнання. І в цьому мають бути зацікавлені як один, так і другий уряди.

Недавно ми прийняли закон про технопарки, завтра розглядатимемо законопроект про трансферт технологій, де надали надзвичайно великі переваги щодо оподаткування для тих, хто здійснює інноваційну політику в Україні. Ми запрошуємо німецьких партнерів до нас, в Україну.

Загалом розвиток найновіших технологій в Україні вигідний як для України, так і для Німеччини. Обмін високими технологіями робить обидві країни рівними, і тому відносини між ними стають стійкими.

Шановні друзі! Один із відомих німецьких діячів говорив, що нація є великою, якщо після великої поразки вона зуміє підвестися і стати на ноги. Німецька нація після Другої світової війни це продемонструвала. Але вона мала прекрасних керівників і План Маршалла. Українська нація теж виявила свою стійкість, зараз вона має прекрасного Президента, але вона, на жаль, не має такого Плану Маршалла, як мала Німеччина. Тому хотів би звернутися як до Німеччини, так і до європейської спільноти повторити те саме, що було з ними, — повторити з Україною.

Величезна кількість українських спеціалістів виїжджає за кордон, зокрема до Німеччини, але Україна не має від цього ніякої користі. Єдина країна у світі — Сполучені Штати Америки, коли їхні спеціалісти їдуть за кордон, одержує частину від тих податків, які за кордоном стягуються з тих спеціалістів. Україна теж хотіла б мати частину з тих податків, які Німеччина відраховує з фонду заробітної плати українців, що там працюють. Вважаю, це могло б бути предметом переговорів між нашими державами.

Дивлячись на таку велику кількість молодих, прекрасних людей, які сидять у цьому залі, я сповнююсь переконанням, що відносини між Україною та Німеччиною міцнітимуть і будуть добрими.

Шановні пані та панове! Шановні наші німецькі гості! Щиро дякую за те, що ви приїхали до нас, за ініціативу, за ваші добрі слова. І я вірю, що наші відносини будуть сильнішими і кращими в майбутньому.

СВЯТАШ Дмитро Володимирович,

Член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності (виборчий округ №171, Харківська область)

Уважаемый Адам Иванович! Уважаемые немецкие гости! Высокоуважаемый господин Посол! Уважаемые коллеги, участники парламентских слушаний! Здесь много говорилось о взаимоотношениях Украины и Германии. Я назвал бы их здоровым прагматизмом. Это здоровый прагматизм в политических и в экономических отношениях.

Что касается политики, то за все годы независимости Украины ее отношения с Германией были достаточно равными, доброжелательными. Однако каждая из сторон делала то, что было выгодно ей, и при этом находили консенсус.

Особо хотел бы остановиться на последних президентских выборах. Германия соблюдала, я бы сказал, доброжелательный нейтралитет и не вмешивалась, ни прямо, ни косвенно, во внутренние дела Украины, при этом как бы четко наблюдая за тем, как проводились выборы.

Если говорить о визовом режиме, то, действительно, здесь у нас пока нет достаточно серьезного продвижения. И можно понять наших немецких коллег, можно понять Германию, потому что достаточно большое количество украинских граждан за последние 15 лет работали в Германии с нарушениями ее трудового законодательства. Поэтому мы хотели бы продвижения в этом вопросе, хотя понимаем, что логика не позволяет это сделать быстрее. Тем не менее я уверен, что в ближайшее время этот вопрос будет сдвинут с места.

Как народный депутат, который работает в Комитете по вопросам финансов и банковской деятельности, хотел бы больше остановиться на экономических взаимоотношениях.

С одной стороны, Германия — мощное экономическое государство с огромным инвестиционным потенциалом, с другой — Украина, которая имеет выгодное географическое положение и обладает высококвалифицированными трудовыми ресурсами. Ведь уровень образования в Украине достаточно высок, даже если сравнивать со странами Центральной и Восточной Европы. Но при этом Украина используется как качественный рынок сбыта для немецкой продукции, но не является объектом первых инвестиционных приоритетов.

Казалось бы, парадокс. Хотя, на самом деле, ничего парадоксального здесь нет, так как в Украине не созданы для этого соответствующие условия. И здесь есть большая недоработка народных депутатов. В стране не созданы условия для защиты инвестора, не развита судебная система, ко-

торая могла бы защитить права меноритарного акционера.

У нас не решен вопрос, куда же мы интегрируемся, — в ЕЭП или в ВТО, потому что есть разные точки зрения. И ожидать, что при данной ситуации будет приток инвестиций в страну, практически нереально.

Полагаю, что в ближайшее время парламент изменится, изменится качественно, потому что в Украине произошла политическая реформа, и следующие выборы будут происходить уже на понятных для Германии основах, то есть по партийному признаку.

И, в конце концов, мы примем решение о том, куда же нам интегрироваться, какие законы принимать, и это будет хорошим основанием для притока немецкого капитала в Украину. Притом не только капитала портфельного, но и стратегических инвесторов. Потому что сегодня Украина является растущим рынком капитала, потребления. При этом хотелось бы, чтобы наша страна не оставалась страной в мировом распределении экономических ролей как потребитель, но выступала бы и в качестве производителя. И здесь, я надеюсь, именно со стороны Германии мы можем получить значительную поддержку. Это будет выгодно и немецким инвесторам.

Имея допарламентский опыт работы с немецкими компаниями, хочу сказать, что уровень планирования инвестиций, который присущ немецким компаниям, не дает возможности так быстро реагировать на изменение нашего законодательства. Поэтому, естественно, что стабильность в законодательстве может способствовать поступлению инвестиций в значительно большем объеме.

В политической сфере, безусловно, очень ценным является умение немецких политиков договариваться, это показали последние парламентские выборы в немецкий парламент и формирование парламентского большинства, казалось бы, из абсолютно непримиримых политических соперников. И, учитывая то, что следующие выборы в Украине пройдут именно по такой схеме, следует обстоятельно изучить этот опыт Германии.

Я верю, что взаимоотношения между нашими странами будут крепнуть.

НАДРАГА Василь Іванович,

*Член Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів,
ветеранів та інвалідів (виборчий округ №104, Луганська
область)*

Уважаемые коллеги! Мы сегодня обсуждаем тему, в буквальном смысле слова касающуюся внешнеполитических ориентиров, которые Украина определила для себя уже давно. Во всяком случае с июля 1993 года, когда постановлением Верховной Рады Украины были определены основные направления внешней политики Украины. И должен отметить, что вот уже десятилетие, как шаг за шагом мы пытаемся со своими проблемами, достоинствами и недостатками идти этим путем — путем интеграции в мировое, а соответственно, и в европейское сообщество.

Общеизвестно, что в экономической и политической сферах в Европейском Союзе одну из ключевых ролей играет именно Германия. Следует отметить, что отношения с этой страной у нас в последние годы развивались достаточно динамично. Это позитивно и это состоявшийся факт. Так, Германия занимает второе место после России по объему внешней торговли с Украиной. В частности, в прошлом году товарооборот между нашими странами составил почти 4900 млн долларов.

Кроме того, Германия не раз демонстрировала свою готовность оказывать содействие развитию в Украине среднего бизнеса, предлагала помощь в подготовке менеджеров. Важное место занимает Германия и по объемам прямых инвестиций в украинскую экономику, которые за последние годы значительно возросли и к началу текущего года составили 640 млн долларов.

Однако именно в плане развития инвестиций, инвестиционной составляющей нам еще расти и расти. Нам, я имею в виду, Украине. До сих пор полностью не решены и проблемы страхования иностранных инвестиций в Украине — наша внутренняя проблема, но она влияет на получение инвестиций.

Только весной текущего года Украина перешла в шестую группу страхования рисков из седьмой. Не хочу никому ничего ставить в укор, но должен сказать, что та же Россия, например, входит в четвертую группу риска и соответственно она является более привлекательной в этом плане.

Принадлежность к той или иной группе риска очень серьезно влияет на стоимость страхования экспортных операций. Понятно, что нам нужно активизировать эту работу. Много зависит от нас самих как от государства, от того, как будем укреплять безопасность бизнеса своего и иностранного, как

будем защищать права собственника-инвестора.

Хочу подчеркнуть, что сотрудничество между Украиной и Германией не ограничивается экономическими и культурными связями. О культурных связях — отдельный разговор и, с вашего позволения, я его касаться не буду.

Германия — давний стратегический партнер нашего государства как в плане европейской перспективы Украины, так и в плане создания национальной законодательной базы. Причем взаимодействие в законодательном поле, по нашему мнению, следует развивать в направлении адаптации украинского законодательства к европейскому. Это даст возможность нам более плавно войти в эту тему и создать законодательство, которое соответствует именно требованиям сегодняшнего дня и будет работать на интересы государства и завтра.

Учитывая высокий уровень как политического, так и экономического влияния Германии на процессы в Европе, в развитии глобализации мировой экономики, сегодня обязательно необходимо развивать украинско-германское сотрудничество для того, чтобы получить необходимую динамику для интеграции Украины в европейское экономическое и политическое пространство.

Вряд ли можно развивать равноправные партнерские отношения, не урегулировав сперва законодательные моменты и не поддержав надлежащим образом собственного производителя. Это отдельная тема, которая требует особого внимания. И здесь нет каких-то особых противоречий, нет никакого конфликта со стремлением двигаться по пути европейской интеграции.

Кстати, в Европе государственная поддержка, скажем, сельхозпроизводителя значительно выше, чем у нас. Тем не менее это не мешает ни одной из стран Европы быть и членом Европейского Союза, и членом ВТО, и других международных организаций.

Позволю себе напомнить: Германия неоднократно заявляла о своем желании и своей готовности помочь нам, Украине, на пути вступления в мировое экономическое пространство, в частности, на этапе получения статуса страны с рыночной экономикой. Это нормально, это база для развития взаимоотношений между нашими странами в будущем.

Мы очень признательны Германии за ее готовность к сотрудничеству и за такую позицию. Надеемся, что она и в дальнейшем останется доброжелательной по отношению к Украине.

Считаем так же, что именно сейчас наступил тот момент, когда необходимо максимально активизировать наше двухстороннее сотрудничество. Это поможет Украине решить многие вопросы, связанные с расширением Европейского Союза, приближением его к нашим границам, а также даст нам возможность, не сбавляя темпа, двигаться к узам интеграции нормальным курсом, который должен обеспечить нам нормальное будущее.

Спасибо.

УСАЧЕНКО Лариса Михайлівна,

Член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”)

Шановний Адаме Івановичу! Шановний пане Посол! Шановні гості! Шановні учасники парламентських слухань!

На сьогодні для України є дуже актуальним питання прискорення руху до Європейського Союзу і приєднання до нього. Ключовим напрямом у цьому процесі є зближення сфер, важливих для розвитку торгівлі та інвестицій, зокрема, правова гармонізація українського законодавства з європейським, запровадження норм Європейського Союзу в галузі сертифікації, усунення суперечностей у митному законодавстві. Безумовно, плідне і взаємовигідне співробітництво між Україною та Німеччиною, встановлення між ними безпосередніх взаємовідносин у політичній, культурній та інших сферах, можуть зробити вагомий внесок у формування нової Європи.

Слід зазначити, що Торгово-промислова палата України, регіональні палати протягом майже 10 років успішно співпрацювали з промислово-торговельними палатами Німеччини. І саме сьогодні досвід німецьких палат стосовно визначення місця і ролі в євроінтеграційних процесах, навчання підприємців європейським засадам та стандартам бізнесу, його адаптації до норм і правил Європейського Союзу, особливостям європейського ринку, конкуренції, маркетингу, обмін цінним досвідом у сфері обслуговування та в багатьох інших питаннях є надзвичайно потрібними нашої Українській державі.

Слід виділити такі основні напрями та рівні співробітництва України та Німеччини, як: розробка спільних проектів на державному рівні (саме співпраця національних органів державної влади та федерального уряду, місцевих органів самоврядування Німеччини є важливим кроком на шляху до ефективного розвитку та процвітання держави); співробітництво на освітньому рівні, що включає залучення середніх, вищих спеціалізованих навчальних закладів до розробки проектів обміну науковим та викладацьким досвідом вчителів, викладачів, а також розробка молодіжних, студентських програм та програм для школярів; спільні дії в культурно-мистецькому напрямі (проведення виставок, літературних вечорів, “круглих столів” з питань культури Німеччини та України); науково-технічна співпраця (посилення дослідницької кооперації у стратегічних галузях, до яких належать нанофізика та нанотехнології, дослідження нових матеріалів, фізичні та хімічні технології, вивчення довкілля і морів, а також біологічна наука).

Форм і можливостей для співробітництва наших країн у соціальній, фінансовій, економічній, торговельній, культурній, науковій сферах дуже багато. Важливо спільно створювати й удосконалювати механізм їх реалізації.

Дякую за увагу.

РУДЕНКО Геннадій Борисович,

*Голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи
(виборчий округ №149, Полтавська область)*

Шановний головуєчий! Шановні гості! Шановні народні депутати! Основою співробітництва України та Німеччини є побудована вертикаль. Це і спільні політичні консультації на найвищому рівні, і робота Українсько-німецької корпораційної ради та галузевих керівних комітетів. Безумовно, ще є рішення спільних робочих груп. Це створює реальні умови та правила запровадження конкретних проектів на рівні суб'єктів господарської діяльності.

Щодо екологічної сфери. Співробітництво між Україною та Німеччиною в цій сфері базується на урядовому договорі від 10 червня 1993 року в рамках роботи Українсько-німецького керівного комітету та постійно діючої робочої групи навколишнього середовища та енергії.

Які напрями співпраці є для нас найважливішими? Спільна діяльність у сфері захисту клімату, запровадження технологій, використання альтернативних джерел енергії, особливо відновлюваних, енергозбереження, управління водними ресурсами, поводження з відходами та інституційне співробітництво.

Ми також зацікавлені в запровадженні німецького досвіду щодо функціонування системи моніторингу стану довкілля для створення власної ефективною системи. У нас уже є позитивний досвід опрацювання спільного проекту, механізм взаємодії між законодавчою і виконавчою владою в розробці екологічної політики держави в рамках програми тренінг-“TACIS” — партнерської програми інституційної розбудови, що фінансувався Європейською комісією. Наш комітет брав у цьому проекті активну участь. Наш партнер у цьому проекті — Міністерство навколишнього середовища, охорони природи і безпеки ядерних реакторів Федеративної Республіки Німеччина. Результатом виконання цього проекту з боку Німеччини стали чіткі конкретні рекомендації, а саме інтегрований підхід до управління природними ресурсами і охорони довкілля, частково вже реалізований у життя в Україні.

На нашу думку, в рамках існуючого Плану дій “Україна–Європейський Союз” у законотворчій діяльності слід окремо зосередити зусилля на питаннях адаптації українського ЕКО-законодавства до законодавства ЄС.

Для нас є важливим досвід Німеччини в дотриманні екологічних норм і стандартів використання екологічно безпечних відновлюваних джерел енергії. Принцип, що працює в усьому світі, зокрема в Німеччині, “збруд-

нювач платить” має бути запроваджений в Україні. Сьогодні забруднювачі в Україні фактично не платять.

Оскільки транспортування та спалювання органічного палива завдає значної шкоди навколишньому природному середовищу та, враховуючи енергозалежність України, що особливо актуально сьогодні, нами необхідно спланована системна робота з використання енергії вітру, сонця, біомаси. Особливе значення має використання таких джерел енергії на місцевому рівні (фермерські господарства, гірські райони тощо).

Актуальним для України є досвід Німеччини щодо використання біопалива, біоетанолу, метану, що, окрім економічного зиску, укладається в рамки вимог Кіотського протоколу.

Вважаю, що чіткі політичні сигнали з боку України стосовно зобов’язань зі скорочення викидів парникових газів є важливим стимулом для ділових кіл, у тому числі Німеччини, щодо конкретних інвестицій у технології, які не завдають шкоди клімату. А Німеччина є одним із лідерів у цьому напрямі. І запровадження в 2005 році в рамках Європейського Союзу біржової торгівлі одиницями скорочених викидів парникових газів є конкретною моделлю дій у цьому сегменті й для України.

Україна досить часто стає заручницею крайнощів у політиці. Тому варто переходити, як зробила й Німеччина, на засади сталого розвитку. Німеччина приєдналася до стратегії сталого розвитку в 2002 році, і в цьому напрямі вже є деякі успіхи.

Головними аспектами цієї розробки є розвиток соціально, екологічно й економічно збалансованої моделі управління в державі.

Є приклади співробітництва міста Львова. Зокрема, це використання проекту “Трептов-кепеніг” (місто Берлін) для розробки проекту “XXI століття” для міста Львова. Ми запропонували зробити подібний до проекту міста Берліна проект для міста Києва, тому що, на жаль, наша столиця сьогодні не стала екологічною Меккою і прикладом для поширення екологічних стандартів в Україні.

З різних причин засідання Українсько-німецького керівного комітету, який мав би стати ініціатором багатьох проектів, уже майже рік не проводяться. Тому ми хотіли б у рекомендаціях наших парламентських слухань записати пункт щодо поновлення роботи цього комітету.

Дякую.

БИЧКОВ Сергій Анатолійович,

*Заступник Голови Комітету Верховної Ради України у закордонних справах
(виборчий округ №25, Дніпропетровська область)*

Шановний Адаме Івановичу! Шановні наші німецькі гості! Вельмишановний пане Посол Німеччини! Шановні мої друзі з німецького парламенту, представники Торговельно-економічної місії! Шановні члени уряду! Шановні представники нашого підростаючого дипломатичного покоління, представники преси, і мої не менш шановні колеги!

Насамперед дозвольте подякувати нашим гостям із Німеччини, які започаткували цю чудову традицію між нашими парламентами. Я пам'ятаю, як ще зовсім недавно брав участь у проведенні Дня українського парламенту в Німецькому Бундестазі. Справді, там регламент був менший, і нам, Адаме Івановичу, треба це враховувати.

Рік тому Україна пережила помаранчеву революцію. Визначення її місця в Європі залишається питанням політичної волі й часу. І ми покладаємо надії на підтримку саме з боку Німеччини, політична вага якої в європейських інститутах невпинно зростає.

Ми розраховуємо на стабільність Німеччини. Ми усвідомлюємо, що сьогодні Німеччина також на порозі великих змін. Новий уряд та зміна складу парламенту, безумовно, приведуть до змін у зовнішній політиці. І весь український народ, а не тільки парламент, який спілкується з німецькими колегами, сподівається, що ці зміни будуть позитивними і справедливими стосовно нашої держави, спрямовані передусім на розширення українсько-німецького діалогу та переведення його в площину європейського партнерства.

Залучення України до європейської системи безпеки — важливий крок у напрямі подолання нових ліній розподілу Європи та побудови зони стабільності на Європейському континенті. Збіг більшості позицій України та Європейського Союзу в зовнішньополітичній сфері свідчить про прийнятність для нас спільної зовнішньої політики Європейського Союзу. А широка підтримка Україною підходів НАТО, зокрема миротворчих, антитерористичних, є значним внеском до євроатлантичної системи безпеки. На жаль, величезний потенціал України в оборонній та аерокосмічній сферах все ще залишається не задіяним.

Поглиблення і розвиток взаємодії з метою використання досвіду ФРН з питань реформування Збройних Сил, обміну найновішими технологіями, а також залучення українських представників аерокосмічної сфери до розбудови європейської системи безпеки сприяло б практичній інтеграції на Єв-

ропейському континенті та зміцненню обороноздатності Європейського Союзу.

Україна пропонує співпрацю в літакобудівній сфері, зокрема у військово-транспортній авіації. Літак А-400 повністю є копією українського літака Ан-70. Але чомусь зроблений без участі України. Ми проґавили час, співпрацюючи з нашими російськими колегами. Але вже переконались у тому, що наша справжня позиція повинна полягати в запрошенні до інтеграції саме європейських країн і локомотива європейської економіки — Німеччини.

Ми повинні співпрацювати в суднобудівній галузі, будуючи судна для третіх країн. Адже німецькі кораблі чи інші торговельні судна ще не всім по кишені.

Ми повинні співпрацювати в космічній галузі, виконуючи спільні проекти в комерційних космічних пусках. Україна має найоптимальніші умови для космічних пусків. Німеччина здатна формулювати завдання, які є дуже актуальними, користувалися б дуже великим попитом і були б дуже конкурентними з залученням українських космічних кораблів.

У енергетичній сфері — це атомні електростанції та вугільна галузь, яка за допомогою Німеччини могла б реформуватись, транзити енергоносіїв.

Ми зацікавлені в німецьких інвестиціях саме на Сході України, а не на Заході, тому що вже маленькі європейські країни визнали можливість інвестування в Україну. Німеччина — потужний інвестор, і ми вітаємо найбільшу в історії України інвестицію. Хоч і кажуть, що це індійський підприємець, але це німецька інвестиція, яка перевищила обсяги отримання коштів за всі роки незалежної України, — Лакшмі Мітталл ("Mittal Steel Germany").

Нам потрібно спільно зосереджувати зусилля уже тепер, до парламентських виборів, на інформуванні населення в східних регіонах України, яке через односторонні несправедливі матеріали про ЄС та НАТО необ'єктивно ставиться до цих інститутів.

І нам потрібно створити умови для співпраці регіонів, передусім українських, з Німеччиною. Ми вітаємо співпрацю України та Німеччини.

РУДЬКОВСЬКИЙ Микола Миколайович,

*Член Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки
(багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, СПУ)*

Вельмишановні німецькі гості! Шановні народні депутати і всі присутні! Радий щиро вітати вас і сказати багато добрих слів за те, що ви так багато робите для України, особливо зробили останнім часом, за вашу підтримку, яку ви нам надавали в той час, коли інші країни ще не визначилися. Дякую вам.

Шановні пані та панове! Мені приємно чути із вуст пана Посла, коли він говорить, що Україна – це держава, яка є європейською, і повинна знайти своє місце у Європі. Так, пане Штюдеманн, ми є європейцями!

Певно, кожна молода людина в цьому залі ставить собі запитання: що означає бути європейцем вільної Європи? Це говорити кількома іноземними мовами? Вони, ці молоді люди, говорять двома, а то й трьома іноземними мовами. Чи відчують вони себе європейцями сьогодні? Ні. Потрібні гроші, щоб відчути себе європейцями? Теж ні. Їм потрібно сказати: ви рівні, і ви як європейці можете вільно пересуватися, щоб подивитися, як вільно живе Європа, й будувати її в Україні.

Недавно виступав Павло Лазаренко, який п'ять років просидів у американській тюрмі. Він сказав, що тепер зрозумів, що таке цивілізація, право, законодавство. Ми хочемо, щоб так українці вчилися, що таке цивілізований світ? Ні.

Українці хочуть приїхати в Європу і подивитися, що це таке, але вони цього не можуть зробити.

Я, член Комітету Ради Європи з питань прав жінок та гендерної рівності, зіткнувся з питанням, що в Україні вдвічі більше відмов для дівчат на отримання шенгенської візи, ніж для юнаків. І з-поміж цих дівчат третина отримує відмову Посольства Німеччини в наданні візи тому, що “молода, симпатична й неодружена студентка”. Значить, поїде займатися зрозуміло чим і стане пропашою жінкою? Я спілкувався з однією з таких студенток, яка навчається в найкращому економічному університеті. Це наша найкраща еліта. Три роки з усіх дисциплін у неї відмінно, а їй відмовляють у візі, позаяк вона поїде і стане там пропашою? Ні. Це молоді люди, які є обличчям майбутньої європейської України. Вони ніколи не опустяться туди, куди їх хочуть опустити.

Протягом останніх семи місяців у Німеччині йде організована кампанія проти України, нібито українці з візами махлюють і так далі. Давайте діяти спільно. Веде Україна з Європейським Союзом переговори – німці, підтри-

майте. Хоче українська молодь вільно їхати в Європу, навчатися, подивитися — відкрийте візу. Ви зробили це для країн Балтії. Чому, якщо говоримо, що Україна — європейська держава, українці не можуть вільно пересуватися по Європі? Дайте якийсь шанс відчути це.

Нам не потрібно, щоб ви нас зтягували в європейську спільноту. Як член Соціалістичної партії України хочу вам сказати, що ми маємо гасло “Збудуємо Європу в Україні”. І потім ви самі нас приймете в європейську спільноту, але надайте можливість цим людям побачити, що таке Європа і яку Європу їм потрібно будувати.

Що, на мою думку, означає будувати Європу в Україні? Передусім ми повинні прийняти європейські стандарти. Перший крок до цього вже зроблено — ми прийняли конституційну реформу. За конституційною реформою будуть відкриті демократичні вибори. Потім – незалежні суди, незалежні засоби масової інформації й усунення бізнесу від влади. Ми це обов’язково зробимо. Але надайте нам можливість це зробити, давайте це спільно робити. Україна це може реалізувати.

І я хотів би дуже подякувати німецькій стороні, зокрема двом жінкам, які працюють у сфері нашого співробітництва. Це пані Карін Рау і пані Єлені Гоффманн, які є найкращими послами України в німецькому співтоваристві.

ЖИЖКО Сергій Андрійович,

Член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”)

Шановні учасники парламентських слухань!
Для України, яка прагне посісти гідне місце в європейському домі, дуже важливим є співробітництво з Німеччиною, яка є одним із його лідерів. Порозуміння з Німеччиною, піднесення добросусідських відносин з нею на якісно вищий щабель може мати ключове значення для досягнення Україною стратегічних і доволі амбітних завдань, які вона ставить перед собою в середній та довгостроковій перспективі. Для України дуже важливим є досвід у стрімкому піднесенні рівня економічного розвитку та якості життя, набутий Німеччиною в період повоєнного піднесення економіки, коли за історично короткий час вона підвелася з руїн і стрімко увірвалася до кола провідних держав світу. Запозичення цього досвіду з урахуванням українських реалій сприятиме прискоренню прогресу нашої економіки та зростанню добробуту українського народу.

Не менш актуальними для України є і здобутки вже сучасної Німеччини у впровадженні енергозберігаючих та екологічно безпечних технологій у промисловому виробництві, зокрема в металургії, хімічній промисловості, а також у комунальному господарстві. Критична залежність нашої країни від імпорту російських енергоносіїв зумовлює потребу стрімкого зниження енергоємності виробництва.

Але при цьому Україна на 1 тис. доларів свого ВВП споживає газу в 40 разів більше, ніж Німеччина. Тому Німеччина могла б бути для нас у цьому відношенні не лишень орієнтиром, а й учителем. Україна була б зацікавлена в залученні німецьких фахівців у пристосуванні німецьких енергозберігаючих технологій до наших умов.

Так само надзвичайно важливим для України є досвід Німеччини у впровадженні в практику нетрадиційної енергетики. Як відомо, Німеччина у 2002 році на законодавчому рівні відмовилася від подальшого розвитку атомної енергетики. Натомість вона є світовим лідером у використанні енергії вітру. Потужність її вітроенергетики сягає нині 5 тис. мегаватт, тобто більше, ніж сумарна потужність Рівненської та Хмельницької атомних електростанцій разом із добудованими блоками.

Німеччина є також світовим лідером у виробництві біодизелю і щороку збільшує його виробництво на 40–50%.

Німеччина займає провідні позиції також у використанні сонячної енергетики. Нині вона успішно просуває програму “Сто тисяч сонячних дахів”, яка

дасть змогу суттєво зменшити енергоємність побутового сектору. Ці та інші наробки німецьких фахівців можуть бути успішно застосовані в Україні.

Є що запозичити Україні з німецького досвіду в агропромисловому комплексі, лісовому господарстві, машинобудуванні та інших сферах. І, звичайно ж, Україна заінтересована в інвестиціях, обсяги яких далеко не відповідають потенційним можливостям німецького капіталу. Отже, співробітництво між нашими країнами має широкі перспективи для інтенсивного розвитку.

Дякую за увагу.

ОСТАШ Ігор Іванович,

Заступник Голови Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (виборчий округ №127, Львівська область)

Добрий день, шановні гості! Шановні колеги і особливо майбутнє України, яке присутнє в цій залі! До речі, найстійкіше, тому що всі вже пішли, а ті, хто цікавиться Німеччиною, залишилися.

Хотів би зазначити, що, дійсно, сьогодні багато що відбувається вперше. Уперше я бачу в сесійній залі Верховної Ради України так багато друзів. Я знаю, що багато з вас були на Майдані під час помаранчевої революції. Ми добре пам'ятаємо помаранчеве засідання Бундестагу, коли депутати, наші колеги, принесли з собою помаранчі. Ми пам'ятаємо підтримку України в дуже складні й нелегкі часи боротьби за демократію, за наші права.

Звичайно, ситуація в наших двосторонніх взаєминах змінилася. Ми вже не відчуваємо себе чужими у стосунках з нашими колегами, ми відчуваємо, що нас сприймають набагато краще. Але поки що не на офіційному найвищому рівні, на рівні документів.

Коли я аналізую останні документи щодо України вже навіть після помаранчевої революції, то їх можна коротенько охарактеризувати так: допомогти Україні наблизитися до Європи, допомогти сусідові наблизитися до Європи.

У такому контексті завжди пригадую один хороший український анекдот про сусідів, коли один сусід каже іншому: “Я чув, що в тебе є добре свіже сало”. — А той йому відповідає: “Дійсно, в мене є класне сало. Заходь у гості”. — “Але ж у тебе собака”. — “Отож!”. Це жарт, але в ньому є багато гіркої правди.

Ми хотіли б, щоб наші колеги з Європейського Союзу не боялися України. Ми не вимагаємо від вас назвати точну дату вступу до Європейського Союзу. Ми намагаємося відповідати критеріям європейської країни, ми хочемо прийти в Європейський Союз як країна, яка підсилить Європейський Союз. І нині Україна вже відіграє роль фактично регіонального лідера у справі розвитку демократичних процесів. Гадаю, нам справді бракує в наших взаєминах саме європейської ідеї.

Чому ми не можемо замінити ідеологію європейського сусідства, скажімо, ідеологією європейського партнерства? Давайте будемо разом вживати цю термінологію – “європейське партнерство”, яка є зрозумілою для всіх нас і яка відповідає спільним прагненням.

Чотири дні тому ми разом з пані Єленою Гоффманн брали участь у конференції в Берліні. Це була дуже цікава конференція. Ми відчули величезний ін-

терес до України. У ті дні ми також уважно спостерігали за завершенням формування коаліції, так само, як і за виборами в Німеччині. Нам було дуже цікаво, що ж коаліція запише стосовно України у свій програмовий документ. І я цитую документ від 12 листопада 2005 року – це коаліційна угода нового німецького уряду, де записано щодо України: “Нашою метою продовжує бути підтримка (далі дуже цікаве речення) в міру наших можливостей процесів демократичних і економічних реформ в Україні. Ми віддані реалізації визначеного в рішенні Ради ЄС шляху на поглиблення та посилення відносин між ЄС та Україною”.

Я знаю, що була серйозна боротьба за цей текст між партнерами по коаліції, але вже дуже добре те, що є згадка про Україну. Звичайно, вона не така, якої хотіли б ми, але згадка про Україну є, і вона дає нам підстави працювати. Ми дуже хочемо, аби Німеччина завжди була, хоча б на півкроку, попереду Європейського Союзу, щоб вона дійсно була адвокатом України, бо добре розуміємо, що без підтримки Німеччини ми не можемо говорити, що дуже швидко виконаємо всі наші зобов’язання і відповідатимемо критеріям. Без підтримки Німеччини це фактично неможливо.

На завершення хотів би зазначити, що також ми уважно спостерігаємо за серйозними енергетичними проблемами, зокрема, над ідеєю будівництва газопроводу через Балтійське море...

Дякую за увагу.

МАРТИНЮК Адам Іванович,
Перший заступник Голови Верховної Ради України

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

Шановні учасники парламентських слухань! Ми працювали досить дисципліновано, оперативно, не виходили за межі регламенту і тому маємо можливість скоротити, бо всі, хто записався, зголосився взяти участь у доповідях, співдоповідях і в їх обговоренні, таку можливість мали, тому будемо підбивати підсумки.

Передусім давайте подякуємо нашим німецьким колегам, депутатам Бундестагу, подякуємо пану Послу пану Дітмару Штюдemanну, Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції, міжпарламентській групі “Україна–Німеччина” і Уряду України за те, що спільними зусиллями ми зуміли вперше в історії нашого парламентаризму провести подібний захід.

Сподіваюсь, він матиме практичне втілення й будуть використані такі добрі, мудрі пропозиції, рекомендації, думки, які звучали з обох сторін. Як ви зробили висновок, по суті, наші парламентські слухання завершують цілий комплекс роботи групи наших німецьких колег в Україні, бо вони провели і зустріч з керівництвом парламенту, і “круглі столи” з питань економічного співробітництва. Усі ці рекомендації й поради будуть ураховані в наших подальших діях — виконавчої і законодавчої влади.

До того, що говорили мої колеги депутати, хотів би, аби наші німецькі колеги поставилися з розумінням. Вам набагато простіше в тому розумінні, що ви щасливіші у творенні законів. Хотів би вас поселити в цій залі й змусити щодня приймати десятків два нових законів. Побачив би, який ви мали б вигляд. Якщо ви приймаєте один закон на рік — оце справжня робота парламенту. Ми ж закони, вибачте, за непарламентський вираз, клепаємо щодня десятками. Сьогодні одні зробили, бо один уряд, через півроку інший уряд зовсім протилежне хоче. Одні приходили і просили: ошчасливіть народ України, прийміть ці закони, ми вас у Європу завтра приведемо. Через півроку приходить інший уряд і каже: скасуйте те, що понаприймали, бо воно шкідливе для нашого суспільства. Ось так ми живемо.

Тим паче, що парламент не несе відповідальності за діяльність уряду, бо він не має до нього ніякого відношення, і відповідно уряд — до парламенту, крім того, що приходить і просить прийняти ті чи інші закони. На превеликий жаль, у переважній більшості це лобістські закони. Це закони, які лобіюють або представники певних груп у Кабінеті Міністрів, або

вони безпосередньо зв'язані з іншими фінансово-промисловими групами, або мої колеги, які знаходяться в цій сесійній залі і належать до тих чи інших фінансово-промислових груп.

Будемо сподіватися, що та політична реформа, на яку маємо надію (з 1 січня вступить у дію, хоча далеко не всі в нашому суспільстві хочуть цього), наведе хоч якийсь елементарний лад. Що буде, нарешті, безпосередня персональна відповідальність політичних партій, які обере виборець на виборах у березні 2006 року до парламенту. А в парламенті ці політичні партії чи одна політична партія (хоча я твердо переконаний, що сьогодні немає жодної, яка самостійно могла б цю місію виконати), блок, коаліція політичних партій сформують коаліційний уряд. І спільно з урядом, сформованим парламентом, парламент і уряд нестимуть відповідальність за ситуацію. Ось тоді в нас буде набагато менше проблем.

Ще одне питання, про яке тут говорили і наші колеги та й ви, мабуть, звернули увагу на те, що ви більше нас запрошуєте туди, куди український народ ще не готовий іти, натомість менше говорите про те, куди наше суспільство вже визначилося йти.

Йдеться про те, що ви кажете, що НАТО хоче нас у себе бачити. Хоче. Але поки що, за даними соціологічних досліджень, лише 20% населення України хоче бути у складі НАТО, а 70% населення України — в Європейському Союзі. Проте ніхто із вас сьогодні не сказав: ідіть до Європейського Союзу. Тому давайте все-таки більше опиратися на реальності, дивитися на реальну ситуацію і виходити з того, яким є наше українське суспільство і відповідно вносити пропозиції, які відповідають потребам. Бо добре зрозуміло, що ніякий блок НАТО не прийме ніякої держави, в тому числі України, без референдуму. Якщо проводити сьогодні референдум, то я вам приблизно назвав, яка кількість населення готова до такого вступу.

Інші пропозиції, які звучали. Розумію німецьких колег, які рекомендують прийняти якомога швидше ті чи інші законодавчі акти, які дали б змогу пожвавити інвестиційну діяльність нашої держави. Ми також зацікавлені в тому, щоб були такі акти. Ще раз повторюю і намагатимусь їх створити, але знову ж таки створити тоді, коли більш-менш буде стабільність у відносинах між парламентом і урядом, тобто після наступних парламентських виборів, коли буде, так би мовити, зосереджена вся і політична, і виконавча влада в руках тих чи інших політичних партій. Тоді це буде надійніше, тоді це буде перспективніше, і тоді не будемо ми раз на місяць чи кожного тижня змінювати чинні закони.

Особисто я і, гадаю, мої колеги по парламенту, які беруть участь у цій розмові, загалом задоволені, і ми з цього зробимо практичні висновки.

На завершення хочу щиро подякувати тим студентам, які без нагляду викладачів досиділи до кінця наших парламентських слухань.

Щиро всім дякую за добру розмову. На цьому парламентські слухання оголошуються закритими. До наступних зустрічей.

ДОДАТКИ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ
МАТЕРІАЛИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ
“СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ”

I. ОСНОВНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФРН

1. Федеративна Республіка Німеччина

Федеративна Республіка Німеччина (територія складає 357 тис. км², загальна довжина кордонів – 3758 км, чисельність населення – близько 82,1 млн. чол.) є однією з високо розвинутих країн світу, потужною європейською державою, впливовим членом Європейського Союзу та ряду міжнародних організацій. Заснована в 1949 році на федеративних засадах.

Згідно з Основним законом (конституцією), прийнятим Парламентською Радою у 1949 році, Федеративна Республіка Німеччина є республікою, демократичною, федеративною, правовою і соціальною державою.

3 жовтня 1990 року відбулося державне об'єднання Німеччини, цей день проголошено національним святом. Суб'єктами федерації є 16 федеральних земель, які мають власні конституції, парламенти, уряди. Одним з основоположних принципів державного устрою згідно з конституцією є чіткий розподіл влади і компетенцій між федерацією та землями, законодавчою, виконавчою та судовою владами. Основний закон може бути змінений лише за згодою двох третин членів Бундестагу (парламенту) та двох третин голів Бундесрату (палати земель). Останні зміни в основному законі набрали чинності у 1999 році.

Конституційними органами держави із переважно законодавчими функціями є Бундестаг і Бундесрат, виконавчі функції здійснюють Федеральний Президент, федеральний та земельні уряди в межах своїх повноважень. Функцію судочинства на конституційному рівні здійснює Федеральний конституційний суд.

Бундестаг. Депутати Бундестагу обираються загальними, прямими, вільними, рівними і таємними виборами терміном на 4 роки. Голова Бундестагу – Н.Ламмерт (ХДС), який відповідно до кількості фракцій представлених у парламенті має 6 заступників. Бундестаг теперішнього, 16 скликання, нараховує 614 депутатів.

Найважливішими функціями Бундестагу є законотворчість, вибори Федерального канцлера і контроль за урядом. У складі Бундестагу працюють постійні комітети з питань зовнішньої політики, оборони, внутрішніх справ, економіки, фінансів тощо (всього 23 комітети).

Бундесрат очолює голова, який обирається на один рік у порядку ротації з числа прем'єр-міністрів земельних урядів. Головою Бундесрату з 1 листопада 2005 р. є Прем'єр-міністр федеральної землі Шлезвіг-Гольштейн П.Х.Карстенсен (ХДС). Йому допомагають три заступники з числа голів земельних урядів, чиї повноваження також обмежені одним роком. Бундесрат бере участь у законотворчому процесі та управлінні федерацією. Більше половини усіх законів вимагають схвалення Бундесрату. Закони вимагають цього схвалення передусім тоді, коли зачіпають істотні інтереси земель,

наприклад, коли вони торкаються фінансів або суверенності урядування. Голова Бундесрату переймає обов'язки Федерального президента, коли останній не в змозі їх виконувати.

Федеральний конституційний суд, розташований в м. Карлсруе, слідкує за дотриманням основного закону, вирішує спірні питання між федерацією та землями або ж окремими федеративними органами, перевіряє федеральні і земельні закони з точки зору їх узгодженості із Основним законом. Федеральний конституційний суд складається з двох сенатів, у кожен з яких входить вісім суддів. Судді вибираються наполовину від Бундестагу і наполовину від Бундесрату терміном на 12 років. Голова суду – Г.Й.Папір.

Глава держави – Президент, обирається строком на п'ять років Федеральними зборами, які складаються з однакової кількості депутатів бундестагу та представників земель. Нинішній Президент ФРН Х.Кьолер обраний на посаду 23 травня 2004 року. Федеральний президент представляє Федеративну Республіку Німеччину відповідно до норм міжнародного права. Від імені федерації він укладає угоди з зарубіжними країнами, акредитує і приймає послів. Сама ж зовнішня політика є справою Федерального уряду.

Главою уряду є Федеральний канцлер, якого обирають депутати Бундестагу. З жовтня 1998 р. по жовтень 2005 року цю посаду обіймав Г.Шрьодер (СДПН), який очолював коаліційний уряд СДПН – “Союз-90/Зелені”; посаду Віце-канцлера та одночасно Міністра закордонних справ обіймав Й.Фішер („Союз-90/Зелені”). За результатами дострокових парламентських виборів 18 вересня 2005 року домовлено про формування уряду „великої коаліції” у складі ХДС, ХСС та СДПН на чолі з лідером ХДС А.Меркель. Після проведення установчого засідання Німецького Бундестагу 16-го скликання 18 жовтня ц.р. Федеральний президент Німеччини Х.Кьолер звільнив з посади канцлера Г.Шрьодера та попередній склад кабінету, доручивши їм виконувати свої обов'язки до створення нового уряду, який остаточно має бути сформованим орієнтовно до 25 листопада ц.р.

До нині діючого уряду входять 14 федеральних міністрів, кожен з яких має у складі підпорядкованого йому міністерства статс-секретарів та парламентського статс-секретаря.

Основні політичні партії ФРН

Християнсько-Демократичний Союз (ХДС) і Християнсько-Соціальний Союз (ХСС) утворюють партійний блок і виступають у парламенті як єдина фракція. За результатами дострокових парламентських виборів 18 вересня 2005 року блок отримав 35,3% голосів (226 місць) і є найбільшою парламентською фракцією в Німецькому Бундестазі.

ХДС, який нараховує 636 тис. членів, є однією з впливових політичних партій, соціальною базою якої виступають підприємці, частково чиновники, селянство та ремісники, значна частина „середнього класу”. Розкрита у 1999 р. фінансова афера ХДС спричинилася до значної втрати партією довіри у виборців та кризи всередині ХДС. У квітні 2000 р. вперше посаду голови партії обійняла жінка – А.Меркель.

ХСС нараховує близько 180 тис. членів і діє на території Баварії. За своїми політичними поглядами є близькою до ХДС партією, проте з багатьох питань внутрішньої і зовнішньої політики займає більш консервативні позиції. У парламенті ХСС представлений земельною групою. Голова ХСС – Прем'єр-міністр Баварії Е.Штойбер, переобраний на посаду замість Т.Вайгеля після поразки ХДС/ХСС на виборах до Бундестагу у вересні 1998 року.

У питаннях внутрішньої політики ХДС/ХСС традиційно дотримується прагматичного консервативного курсу.

Соціал-Демократична Партія Німеччини (СДПН) нараховує близько 760 тис. членів і є найчисельнішою партією ФРН. Вона традиційно претендує на представлення інтересів середніх та малозабезпечених прошарків населення, а зараз намагається стати „новим центром”, одночасно зберігши за собою ліву частину електорату. Важливим елементом її стратегії є сприяння економічному розвитку та підвищення рівня зайнятості за рахунок державних програм. На парламентських виборах 18 вересня 2005 року партія отримала другий результат – 34,3% (222 парламентських місця). На надзвичайному з'їзді СДПН, який відбудеться 14-16 листопада в м.Карлсруе, передбачається, що новим Головою партії буде обрано нинішнього Прем'єр-міністра федеральної землі Бранденбург М.Платцека, а на посаду Генерального секретаря претендують А.Налес та Х.Хайль.

Партія „Союз 90/Зелені” виникла у ФРН на зламі 70-80-х років як наслідок прояву недовіри населення, насамперед, молоді, до політики „традиційних” партій. „Зелені” концентрують свою діяльність на соціальних та екологічних проблемах, забезпеченні прав людини.

Чисельність партії – близько 49 тис. чол. Керівництво партією здійснюють двоє співголів – К.Рот та Р.Бютікофер. Після позачергових парламентських виборів 18 вересня 2005 року, на яких партія отримала 8,1 відсотків голосів виборців (51 депутатський мандат) центральна фігура партії, Міністр закордонних справ Й.Фішер у зв'язку з неможливістю збереження правлячої червоно-зеленої коаліції оголосив про свій відхід від її неформального керівництва.

Вільна Демократична Партія (ВДП) нараховує близько 70 тис. членів і віддзеркалює інтереси середніх та дрібних підприємців, забезпеченого прошарку інтелігенції, ремісників, у своїй діяльності орієнтується на традиції німецького лібералізму. У 1969-1982 рр. ВДП утворювала коаліційний уряд з СДПН. Восени 1982 року вона розірвала співробітництво з СДПН і вступила до коаліції з ХДС/ХСС. Головою партії є Г.Вестервелле, якого обрано на цю посаду у квітні 2001 р. На парламентських виборах 18 вересня 2005 року партія отримала 9,8 відсотків голосів (61 парламентське місце).

„Ліва партія” – це нове утворення на політичному небосхилі ФРН, яка складається з колишньої Партії Демократичного Соціалізму (ПДС), наступниці правлячої в НДР Соціалістичної єдиної партії та „Виборчої альтернативи: За працю і соціальну справедливість”, політичного руху, популярного на Заході країни. 17 липня 2005 року у Берліні на надзвичайному засіданні дев'ятого з'їзду ПДС партію було перейменовано у „Ліву партію”. На виборах 18 вересня ц.р. партія отримала 8,7 відсотків голосів виборців (54 місця в Бундестазі). В цілому, в об'єднаній Німеччині „Ліва партія” є помітною політичною силою, особливо на території східних федеральних земель. Голо-

вою партії є Л.Біскі.

2004 рік позначився політичними успіхами партій, які сповідують праворадикальні ідеї, особливо на сході країни. Зокрема, у вересні 2004 року на виборах до Ландтагу федеральної землі Бранденбург 6 місць отримав Німецький Народний Союз, а на виборах до Ландтагу Саксонії 12 депутатських мандатів здобула Націонал-Демократична Партія Німеччини.

Соціально-економічний розвиток

Основу економічної системи країни складає концепція соціального ринкового господарства, сформульована Л.Ерхардом (1949-1963 рр. – Міністр економіки в уряді К.Аденауера, 1963-1966 рр. – Федеральний канцлер ФРН). За економічним потенціалом Німеччина посідає третє місце у світі, а за шкалою розвитку ООН – 19 місце. Левова частка ВВП країни створюється у сфері послуг, торгівлі, транспорті. Понад 50% ВВП спрямовується на приватне споживання. Однією з проблем сучасного економічного розвитку ФРН є відбудова східних федеральних земель, структурна перебудова економіки з метою підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку та адаптації до викликів глобалізації, підтримання стабільних внутрішніх цін, зменшення чисельності безробітних. У 2004 р. ВВП Німеччини зріс на 1,7%. Дефіцит державного бюджету в 2004 р. перевищив 3%, що призвело до порушення Німеччиною Пакту стабільності ЄС.

В народному господарстві країни зайнято 38,7 млн.чол., рівень безробіття становить близько 11,5 % (понад 4,7 млн. осіб), а в східних землях перевищує 20 %. Одним з факторів економічного розвитку виступає іноземна робоча сила. Загальна чисельність іноземців у ФРН становить 7,3 млн., або 9 % від загальної кількості населення.

Важливу роль у соціально-економічному розвитку країни відіграє зовнішня торгівля, оборот якої у 2004 р. становив 1,3 трлн. євро. Найважливішими торговельними партнерами ФРН виступають країни ЄС, США та Японія.

Основні макроекономічні показники ФРН за 2004 рік

№	Показники	2004 рік
1.	ВВП, млрд. євро	2178,0
1.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 1,7
1.2.	<i>на душу населення, євро на чол.</i>	25 814
2.	Зростання промислового виробництва до попереднього року, %	+ 3,0
3.	Зростання сільськогосподарського виробництва до попереднього року, %	+ 7
4.	Середня зарплата, євро	2 230
5.	Рівень безробіття, %	11,8
6.	Експорт, млрд. євро	733,6
6.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 10,4
7.	Імпорт, млрд. євро	577,3
7.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 0,8

8.	Сальдо, млрд. євро	+ 156,3
9.	Зовнішній державний борг, млрд. євро	63,2
9.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 0,3
10.	Валютні резерви, млрд. євро	76,68
10.1.	<i>до попереднього року, %</i>	- 1,2
11.	Обсяг інвестицій в основний капітал, млрд. євро	376,49
11.1.	<i>до попереднього року, %</i>	- 3,9
12.	Приріст прямих іноземних інвестицій.	+24,3

Збройні сили ФРН

Загальна чисельність особового складу збройних сил 259,2 тис. чол., в тому числі:

- Сухопутні сили – 116,5 тис. чол.;
- Військово-повітряні сили – 48,3 тис. чол.;
- Військово-морські сили – 19,4 тис. чол.;
- Базові сили – 47,7 тис. чол.;
- Медико-санітарна служба – 17,6 тис. чол.;
- Штаби та частини центрального підпорядкування – 9,7 тис. чол.

З урахуванням проведення мобілізації (у воєнний період) ЗС ФРН складатиме близько 610 тис. чоловік. Термін проходження строкової служби складає 9 місяців, проте розглядається питання скорочення терміну служби до 6 місяців. Військові видатки ФРН у 2005 році заплановано на рівні 23,9 млрд. євро, у 2006 році – 24,2 млрд. євро.

2. Актуальний внутрішньополітичний стан в Німеччині

Розвиток внутрішньополітичної ситуації Німеччини протягом останніх місяців визначався насамперед посиленням суперечностей та протиборства між основними політичними силами країни у зв'язку із завершальною стадією передвиборчої кампанії на дострокових виборах до Німецького Бундестагу. На цьому тлі спостерігалось загальне зниження активності урядових структур як щодо вирішення нагальних соціально-економічних проблем, так і в зовнішньополітичній сфері, що насамперед пояснюється очікуванням з боку апаратів міністерств та відомств призначень нового керівництва та визначення нових пріоритетів діяльності.

На виборах, які відбулися 18 вересня 2005 р., блок ХДС/ХСС здобув 35,3% голосів (226 парламентських місць), СДПН – 34,3 (222), ВДП – 9,8 (61), „Ліва партія” – 8,7 (54), партія „зелених” – 8,1 (51). Результати виборів стали певною сенсацією, адже, попри соціологічні опитування та політичні настрої у німецькому суспільстві, опозиційним ХДС та ХСС не вдалося набрати достатньої кількості голосів виборців для формування разом із традиційним коаліційним партнером ВДП парламентської більшості та затвердження голови ХДС А.Меркель на посаді Федерального канцлера Німеччини. Наслідком виборів стала фактично патова ситуація, коли жодна з великих партій через низку принципових розбіжностей у політичних підходах не змогла заручитися підтримкою малих парламентських партій для створення парламентської більшості та формування уряду.

За підсумками зондувальних переговорів блок ХДС/ХСС та СДПН домовилися щодо формування уряду „великої коаліції” та обрання лідера ХДС А.Меркель главою кабінету. Вибори Федерального канцлера на засіданні Німецького Бундестагу очікуються 22 листопада ц.р.

При підготовці коаліційної угоди представникам блоку ХДС/ХСС та СДПН доводиться шукати спільні підходи та зближувати часом полярні позиції з питань соціально-економічного розвитку (формування державного бюджету та узгодження принципів податкової політики, вирішення проблеми безробіття, реформування соціальної сфери та сфери охорони здоров'я), а також зовнішньополітичних питань (членство Туреччини в ЄС, німецько-американські відносини). Сторони зуміли досягти компромісу у питаннях державної підтримки сім'ї, розвитку інноваційних технологій, посилення заходів внутрішньої безпеки, необхідності проведення реформи федерального устрою, спрямованої на врегулювання взаємовідносин та перерозподіл компетенцій між федерацією та федеральними землями. Сторонам вдалося досягти домовленості щодо необхідності скорочення державних видатків до 2007 року на суму у 35 млрд. євро, замороження видатків на пенсії та підвищення пенсійного віку.

Разом з тим, при розподілі посад у майбутньому уряді блок ХДС/ХСС був

вимушений рахуватися з тим, що не зможе вчиняти серйозний вплив на соціально-економічний розвиток країни, що фактично унеможливить виконання основних завдань, які були задекларовані у власній передвиборній програмі. Християнські демократи зможуть запропонувати до складу уряду лише чотирьох міністрів – міністра внутрішніх справ (рекомендується на посаду В.Шойбле, який очолював це відомство в кабінеті Г.Коля в 1989–1991 рр.), оборони (очолить голова фракції ХДС у ландтазі землі Гессен Й.Юнг), освіти та науки (обійме нинішній міністр культури землі Баден-Вюртемберг А.Шаван), у справах сім'ї та молоді (міністр із соціальних питань Нижньої Саксонії У.фон дер Лайєн). Ще дві посади у кабінеті мають зайняти представники „братської” ХСС – економіки (після відмови голови партії, Прем'єр-міністра Баварії Е.Штойбера очолити це відомство на посаду рекомендується голова парламентської групи ХСС М.Глос) і захисту прав споживачів та сільсько-го господарства (заступник голови групи Х.Зеехофер), а посаду глави Відомства Федерального канцлера має обійняти нинішній міністр внутрішніх справ Саксонії Т. де Мез'єр (ХДС). За СДПН у „великій коаліції” залишаться ключові посади економічного блоку – керівників міністерств праці та соціального захисту (може обійняти Ф.Мюнтеферінг у сумісництві з посадою віце-канцлера), а також міністерств закордонних справ (рекомендується нинішній глава Відомства Федерального канцлера Ф.-В.Штайнмайер), фінансів (очолить колишній Прем'єр-міністр землі Північний Рейн-Вестфалія П.Штайнбрюк), транспорту (обербургомістр Лейпцига В.Тіфензеє), охорони довкілля (колишній Прем'єр-міністр Нижньої Саксонії З.Габріель). Нинішні міністри юстиції (Б.Цюпріс), охорони здоров'я (У.Шмідт) та економічного співробітництва і розвитку (Х.-М.Вечорек-Цойль) мають зберегти свої посади.

На організаційному засіданні Німецького Бундестагу 18 жовтня представник ХДС, колишній віце-голова Бундестагу Н. Ламмерт був обраний на посаду Голови Бундестагу. Відповідно до ст. 69 Конституції ФРН, Федеральний президент Німеччини Х.Кьолер звільнив з посади канцлера Г.Шрьодера та попередній склад кабінету, доручивши їм виконувати обов'язки до створення нового уряду, який остаточно має бути сформованим орієнтовно до 25 листопада ц.р.

Сторони мають до 12 листопада мають завершити переговори та запропонувати на розгляд та затвердження на партійних з'їздах 14–16 листопада ц.р. проект коаліційної угоди.

На перебігу коаліційних переговорів негативно позначилася криза у СДПН, спричинена відмовою Ф.Мюнтеферінга залишатися на посаді голови партії. Питання щодо того, чи матиме цей політик достатній вотум довіри з боку СДПН для діяльності на посаді віце-канцлера та міністра праці без мандату голови партії, а також обрання нового партійного керівництва також вирішуватиметься на з'їзді цієї партії 14-16 листопада ц.р. Очікується, що на посаду голови СДПН буде обрано Прем'єр-міністр федеральної землі Бранденбург М.Платцека. Від подолання цієї кризи значною мірою залежатиме

стабільність уряду „великої коаліції”.

Перед новим Федеральним урядом Німеччини після його призначення постане завдання покращення соціально-економічного становища у країні. Хоча у липні – жовтні 2005 р. спостерігалось незначне зростання ВВП, прогнозні оцінки темпів економічного зростання Німеччини на поточний рік становлять 0,8 %. Напруженою продовжує залишатися ситуація на ринку праці: кількість безробітних станом на 1 листопада 2005 р. складала 4,56 млн. осіб (або 11,0 % зайнятого населення), при цьому низка провідних німецьких концернів заявила про значні скорочення персоналу (протягом наступних трьох років „Дойче Телеком” має звільнити 32 тисячі працівників, а концерни „Фольксваген” та „ДаймлерКрайслер” – по 10 тисяч). За прогнозами експертів, кількість безробітних на початок 2006 року знову перевищить п’ять мільйонів. Погіршився стан справ з державними фінансами – дефіцит бюджету у 2005 р. складе 3,8 %. У цьому році ФРН в четвертий раз поспіль порушить вимоги Пакту стабільності ЄС, і лише у 2007 році, за прогнозами експертів, зможе дотриматись трьохвідсоткового рівня дефіциту державного бюджету.

Разом з тим, наявність між коаліційними партнерами значних розбіжностей у принципових питаннях соціально-економічного розвитку та зовнішньої політики, необхідність постійного узгодження урядової позиції з партійними підходами до тієї чи іншої проблеми становлять загрозу стабільності уряду „великої коаліції”.

3. Зовнішньоекономічна політика ФРН

Основи ефективної зовнішньоекономічної політики ФРН обумовлюються станом економічної кон’юнктури в країні. На зовнішньоекономічний розвиток Німеччини протягом першого півріччя 2005 року впливали наступні події та тенденції: істотне загострення внутрішньополітичної боротьби, започаткування процесу розпуску німецького парламенту та оголошення дострокових виборів до Бундестагу; відсутність позитивних тенденцій у вирішенні нагальних проблем економічного розвитку країни; концентрація дипломатичних зусиль на переведенні у завершальну стадію процесу реформування ООН на тлі відсутності чіткої зовнішньополітичної стратегії виходу із конституційної кризи ЄС.

Незважаючи на це, економічний розвиток Німеччини протягом першої половини 2005 року проходив на фоні покращення загальноекономічної кон’юнктури у порівнянні з 2000 – 2003 рр. Після тривалого періоду стагнації ФРН нарешті вдалося подолати негативні тенденції і забезпечити оптимістичний сценарій економічного зростання.

Якщо у 2003 році темпи зростання ВВП ФРН склали мінус 0,1 % (це найнижчий показник за останні дев’ять років), у першому кварталі 2004 року Німеччині вдалося забезпечити зростання на рівні 0,5 %. У другому кварталі 2004 року також було зафіксовано збільшення ВВП на рівні 0,4 %. Економіч-

не зростання у першому півріччі було обумовлено справжнім експортним бумом. У 2004 році профіцит торгового балансу Німеччини склав 158 млрд. євро, а частка Німеччини в світовому експорті перевищила 10%. Це високий показник, враховуючи зростаючу конкуренцію з боку Китаю та інших азіатських країн. Загалом Німеччина вийшла на перше місце у світі за обсягами експорту.

У другому півріччі 2004 року розвиток німецької економіки різко уповільнився. У третьому кварталі темпи зростання реального ВВП фактично дорівнювали 0. У четвертому кварталі була зафіксована рецесія на рівні – 0,2 %. Обсяг замовлень із-за кордону знизився, а попит на внутрішньому ринку залишився на низькому рівні. Негативну роль зіграли підвищення цін на нафту та подорожчання євро. У цілому ж збільшення ВВП у 2004 році склало 1,6 %.

Основні макроекономічні показники ФРН за 2004 рік.

№	Показники	2004 рік
1.	ВВП, млрд. євро	2178,0
1.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 1,7
1.2.	<i>на душу населення, євро на чол.</i>	25 814
2.	Зростання промислового виробництва до попереднього року, %	+ 3,0
3.	Зростання сільськогосподарського виробництва до попереднього року, %	+ 7
4.	Середня зарплата, євро	2 230
5.	Рівень безробіття, %	11,8
6.	Експорт, млрд. євро	733,6
6.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 10,4
7.	Імпорт, млрд. євро	577,3
7.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 0,8
8.	Сальдо, млрд. євро	+ 156,3
9.	Зовнішній державний борг, млрд. євро	63,2
9.1.	<i>до попереднього року, %</i>	+ 0,3
10.	Валютні резерви, млрд. євро	76,68
10.1.	<i>до попереднього року, %</i>	- 1,2
11.	Обсяг інвестицій в основний капітал, млрд. євро	376,49
11.1.	<i>до попереднього року, %</i>	- 3,9
12.	Приріст прямих іноземних інвестицій.	+24,3

У 2005 році продовжилося оздоровлення економічної кон'юнктури Німеччини, однак темпи зростання порівняно з 2004 роком уповільнилися.

Зокрема, у другому кварталі 2005 року не спостерігалось позитивних зрушень в економічному розвитку країни. Федеральний уряд знову був змушений знизити прогнозні оцінки темпів економічного зростання на поточний рік до 0,8 %. Слід очікувати, що Німеччина четвертий рік поспіль порушить вимогу Пакту стабільності та зростання ЄС щодо тривідсоткового рівня бюджетного дефіциту (прогноз на 2005 рік складає 3,8%).

За оцінкою "п'яти наймудріших", які консультують уряд Німеччини, зростання валового внутрішнього продукту у 2005 році не перевищить 1,0 % – це гірше за офіційні прогнози Міністерства економіки та праці Німеччини та менше, ніж у середньому по єврозоні.

Експерти ОЕСР та Міжнародний валютний фонд прогнозують Німеччині ще нижчі темпи економічного зростання у 2005 році на рівні 0,9% та 0,8%. Справжній економічний підйом очікується, починаючи з 2006 року, коли темпи економічного зростання ФРН складуть 2,0 %. Одним з факторів економічного розвитку виступає іноземна робоча сила. Загальна чисельність іноземців у ФРН становить 7,3 млн., або 9 % від загальної кількості населення.

Складною продовжує залишатись ситуація із станом державних фінансів ФРН. Дефіцит державного бюджету у 2003 році склав 39 млрд. євро або 4,1% від ВВП країни. Німеччина третій рік поспіль суттєво порушила встановлену Пактом стабільності ЄС граничну позначку дефіциту державного бюджету. Це пов'язано з тим, що через слабку економічну кон'юнктуру та низку інших факторів, зокрема переведення штаб-квартир деяких фірм за кордон, суттєво зменшились надходження до держбюджету від оподаткування. У 2004 році рівень бюджетного дефіциту ФРН склав 3,7 % , а у 2005 він зменшиться до рівня у 3,6 %.

Напруженою залишається ситуація на ринку праці Німеччини. Сьогоднішній стан справ у цій сфері визначають складні процеси в економіці, наслідками яких стало скорочення робочих місць та збільшення чисельності безробітних. За офіційними даними кількість безробітних (у зв'язку із змінами в законодавстві та запровадженням з початку року пакету законів „Гарц-IV”) піднялась на початок травня 2005 року до рівня 5,2 млн. чоловік або близько 12,6 % зайнятого населення. Зазначимо для порівняння, що у зв'язку із запровадженими з початку року змінами у трудовому законодавстві наприкінці першого кварталу ц.р. було зафіксовано перші позитивні результати на ринку праці: рівень безробіття знизився з 12,5 % до 11,3% (4,7 млн. осіб).

Крім того, драматичною продовжує залишатись ситуація у нових федеральних землях. У деяких з них рівень безробіття перевищує 20%. Високий рівень безробіття зафіксовано серед молоді ФРН (близько 680 тис. осіб).

Разом з тим, починаючи з літа 2005 року ситуація на ринку праці дещо покращилась. Зниження численності безробітних на 500 тис. осіб до 4,7 млн. чол. пов'язують з початком дії нових законів. За прогнозами аналітиків справжнє покращення на ринку праці слід очікувати лише з початку 2008 ро-

ку. Слід відзначити, що оздоровлення економічної ситуації поки що не сильно впливає на рівень безробіття. Покращення на ринку праці найближчим часом не передбачається. За прогнозами аналітиків справжнє покращення на ринку праці слід очікувати лише з початку 2008 року.

За підрахунками „WSI-Tarifarchiv“ Фонду Ганса Бюклера, Німеччина має найменший показник зростання заробітної плати серед країн-членів ЄС. З 1995 р. по 2004 р. зарплата та оклади зменшилися у ФРН на 0,9%. В середньому у 15 країнах „старого“ ЄС рівень заробітної плати підвищився на 7,4%. У Великобританії і Швеції відповідне зростання навіть перевищило 25 %.

Таке становище у Німеччині є причиною паралізованої кон'юнктури внутрішнього ринку. Підвищення попиту передбачає розвиток політики заробітної плати, яка повинна базуватися на аналізі підвищення цін і розвитку продуктивності, пояснює Інститут.

Напружену соціально-економічну ситуацію ускладнює і та обставина, що в умовах відчутного зниження життєвого рівня правляча коаліція зменшує соціальні виплати та збільшує участь населення у пенсійному та медичному страхуванні. У цьому контексті подальші перспективи червоно-зеленого уряду на виборах до Бундестагу виглядають не дуже переконливо.

Напружену соціально-економічну ситуацію ускладнює і та обставина, що в умовах відчутного зниження життєвого рівня правляча коаліція зменшує соціальні виплати та збільшує участь населення у пенсійному та медичному страхуванні. У цьому контексті подальші перспективи „червоно-зеленого“ уряду ФРН багато в чому залежатимуть від його економічних успіхів, спроможності у найкоротші терміни реалізувати курс економічних реформ, жорсткої економії державних фінансів.

Зовнішньоторговельний оборот ФРН по країнах світу

Зовнішньоторговельний оборот Федеративної Республіки Німеччина по частинах та країнах світу відображає її участь у міжнародній кооперації та розподілі праці, а також характеризує рівень взаємодії німецької економіки з основними країнами-партнерами. Більшу частину свого торговельного обороту на світовому ринку Німеччина здійснює з високорозвинутими промисловими країнами, що свідчить про взаємодоповнюваність торговельних потоків, високий рівень спеціалізації на світовому ринку розподілу праці та коопераційного співробітництва.

Найважливішими торговельними партнерами ФРН виступають, як і раніше, країни ЄС, США та Японія.

Зокрема, у січні-квітні 2005 року близько 75% (у 2004 р. – понад 74%) німецького експорту припадало на країни Європи, в тому числі більше 56% (у 2004 р. – близько 65%) – на країни ЄС (15 „старих“ країн-членів). В Америку експортувалось близько 11,3% (у 2004 р. – також 11,5%), в тому числі до США – близько 8,7% (у 2004 р. – близько 9%), частка країн Азії в експорті з ФРН становила 11,0 % (у 2004 р. – 11,6 %).

В імпорті (у січні-квітні ц.р.) до Німеччини на європейські країни припада-

ло понад 72% (у 2004 р. – також понад 72%), з них на країни ЄС (15 „старих” країн-членів) – понад 50% (у 2004 р. – майже 50%). На другому місці серед імпортерів Німеччини знаходяться країни Азії – 16% (у 2004 р. – близько 17%), на третьому – американського континенту – 9,0% (у 2004 р. – 9,5%).

Незначною в зовнішньоторговельному обороті ФРН є частка країн СНД: в німецькому експорті на них припадає приблизно 2,5%, а в імпорті до Німеччини – понад 3%, головним чином з Російської Федерації.

**Зовнішньоторговельний оборот Німеччини
по окремих країнах та регіонах світу**

(за даними статистичної служби ФРН за січень-квітень 2005 року)

Регіон, країна	Імпорт, млн. євро			Експорт, млн. євро		
	з початку року		квітень	з початку року		квітень
	млн. євро	в % до підсумку	млн. євро	млн. євро	в % до підсумку	млн. євро
Всього	194 032	100,0	51 777	249 979	100,0	64 496
Європа	140 849	72,6	37 374	187 307	74,9	48 453
в тому числі:						
країни ЄС (15)	98 100	50,5	25 983	140 964	56,4	36 370
Україна	327,7	0,17	88,8	1 006,2	0,40	267,8
Азія	30 969	16,0	8 035	27 573	11,0	6 921
Америка	17 509	9,0	5 026	28 300	11,3	7 403
Африка	3 919	2,0	1 140	4 583	1,8	1 197
Австралія та країни Океанії	784	0,4	202	2216	1,1	522

Платіжний баланс ФРН, за офіційною інформацією Федерального банку Німеччини, характеризується наступними даними:

Платіжний баланс ФРН за перший квартал 2005 р.
(за даними Федерального банку Німеччини, млрд. євро)

Статті платіжного балансу	Показники	Сальдо
1. Баланс поточних платежів		27,9
1.1 Зовнішня торгівля		43,2
▪ експорт (fob)	185,4	
▪ імпорт (cif)	142,2	
1.2 Доповнення до товарообігу	- 3,4	
1.3 Баланс послуг		- 6,3
▪ доходи	27,1	
▪ видатки	33,4	
1.4 Баланс доходів		1,8
▪ доходи	24,5	
▪ видатки	26,7	
1.5 Баланс поточних переказів		-7,3
2. Баланс майнових передач, купівля та продаж нематеріальних / невиробничих майнових цінностей		-1,5
3. Баланс потоку капіталів		-24,0
3.1 Сальдо прямих інвестицій		-10,6
3.2 Сальдо трансакцій з цінними паперами та фінансових деривативів		-15,2
3.3 Сальдо інших капіталопотоків, всього, в тому числі:		1,8
▪ довгострокові кредити		-13,3
▪ короткострокові кредити		20,2
4. Зміни валютних резервів		-0,2
5. Сальдо статистично неподілених трансакцій		-2,2
6. Інформаційно: зміни нетто закордонних активів Федерального банку до трансакційних вартостей		-6,8

II. ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ

4. Українсько-німецькі відносини

26 грудня 1991 року ФРН однією з перших серед країн "Великої Сімки" визнала незалежність України. Дипломатичні відносини були встановлені 17 січня 1992 року.

9 червня 1993 року під час візиту в Україну Федерального канцлера Німеччини Г.Коля було підписано Спільну декларацію про основи відносин між Україною і Федеративною Республікою Німеччина, яка є базовим документом для їх розбудови та подальшого розвитку.

28-29 травня 1998 року в Бонні були започатковані українсько-німецькі політичні консультації на вищому рівні, які ознаменували новий етап у розвитку двосторонніх відносин. Останні, П'яті українсько-німецькі політичні консультації відбулися у лютому 2004 року в Берліні.

Активно розвивається співробітництво на міжпарламентському рівні. В парламентах обох країн існують депутатські групи, програми діяльності яких передбачають створення на парламентському рівні сприятливих умов для подальшої розбудови відносин між Україною і ФРН. 29-30 травня 2001 року відбувся робочий візит до ФРН Голови Верховної Ради України І.Плюща, а 14-17 травня 2003 року – офіційний візит в Україну Голови Німецького Бундестагу В.Тірзе. 3-4 травня 2004 року в Берліні було проведено День України у Німецькому Бундестазі, а 30 травня 2005 року – Другий День України у Німецькому Бундестазі, участь у якому взяла делегація на чолі з Віце-прем'єр-міністром з питань європейської інтеграції О.Б.Рибачуком.

В ході проведення виборчої президентської кампанії в Україні наприкінці 2004 року німецька сторона виявила зацікавленість у проведенні чесного, прозорого та демократичного волевиявлення українського народу, що було продемонстровано відповідними заявами Федерального канцлера Г.Шрьодера та Федерального міністра закордонних справ Й.Фішера. Також наприкінці грудня відбувся візит в Україну Керівника Управління міжнародних відносин, зовнішньої безпеки і глобальних питань Відомства Федерального канцлера Б.Мютцельбурга та голови Комітету у закордонних справах Німецького Бундестагу Ф.Рюе з метою ознайомлення із ситуацією напередодні переголосування другого туру президентських виборів.

У контексті підготовки та проведення президентських виборів в Україні серед офіційних кіл та громадськості ФРН спостерігався великий інтерес та неприховані симпатії до нашої держави. Про це, зокрема свідчать два звернення Німецького Бундестагу до федерального уряду стосовно України, чотири дискусії на пленарному засіданні парламенту (одна за участю Феде-

рального канцлера Г.Шрьодера та Федерального міністра закордонних справ Й.Фішера), а також чотири заяви Глави зовнішньополітичного відомства ФРН. Конструктивна позиція та ангажованість Німеччини у врегулюванні політичної кризи в Україні, а також залучення Росії (дві телефонні розмови Г.Шрьодера з Президентом РФ В.Путіним) продемонстрували справжню заінтересованість офіційного Берліна у демократичній, незалежній, територіально цілісній Україні як важливого партнера розширеного ЄС та учасника створення нової архітектури європейської безпеки.

Перша половина 2005 року характеризується започаткуванням якісного нового етапу розвитку політичного діалогу на вищому рівні, зокрема встановленням особистих контактів між Президентом України В.А.Ющенком та вищим німецьким керівництвом, зокрема з Федеральним президентом Німеччини Х.Кьолером в рамках заходів з відзначення 60-ти річчя визволення концтабору „Аушвіц-Біркенау”, а також Федеральним канцлером Німеччини Г.Шрьодером під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі. У заходах щодо урочистої інавгурації Президента України брав участь Голова Німецького Бундестагу В.Тірзе.

8-9 березня ц.р. відбувся робочий візит у ФРН Президента України В.А.Ющенка, в рамках якого він провів переговори з Федеральним канцлером Німеччини Г.Шрьодером, Федеральним президентом Х.Кьолером, Головою Німецького Бундестагу В.Тірзе, Віце-канцлером, Федеральним міністром закордонних справ Й.Фішером, а також провідними представниками політичних та ділових кіл ФРН. Президент України виступив на пленарному засіданні Німецького Бундестагу, що стало яскравим свідченням підтримки перемоги демократичних сил в нашій державі та реформування українського суспільства з боку німецького політикуму. Важливим результатом візиту стала зроблена під час переговорів та оприлюднена на спільній прес-конференції заява Федерального канцлера Німеччини Г.Шрьодера щодо підтримки з боку ФРН євроатлантичних прагнень України.

21 березня ц.р. відбувся спільний візит Міністрів закордонних справ Німеччини і Польщі Й.Фішера та А.Ротфельда в Україну, в ході якого було проведено зустрічі з Президентом України В.А.Ющенком та Міністром закордонних справ України Б.І.Тарасюком.

18 липня ц.р. у Берліні відбулося перше спільне засідання українсько-німецької Групи високого рівня з економічних питань (ГВР).

Договірні-правова база відносин між Україною і ФРН складається з 53 документів міжнародно-правового характеру, підписаних протягом 1992-2005 років, з яких 37 укладені на міждержавному та міжурядовому рівнях. Її обсяг, зміст та характер відповідають головним потребам двостороннього співробітництва. Разом з тим, з метою договірні-правового врегулювання питань соціального забезпечення українських та німецьких громадян, а також тран-

зиту військових вантажів та персоналу Німеччини до Афганістану через територію України нині погоджуються проекти двостороннього Договору про соціальне забезпечення та Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про перевезення військових вантажів та персоналу через територію України.

Військово-політичне та військове співробітництво між Україною та ФРН здійснюється на основі підписаних у серпні 1993 року між міністерствами оборони угод “Про співробітництво у військовій галузі” та “Про взаємне забезпечення офіційних і робочих візитів”, а також “Про підготовку військовослужбовців ЗС України у закладах Бундесверу в рамках військової навчальної допомоги”. Військово-політичне та військове співробітництво між Україною та ФРН здійснюється в рамках діючих угод і річної програми військового співробітництва між Збройними Силами України та Бундесвером та характеризується інтенсивною співпрацею, основою на обміні взаємними робочими візитами і контактами між відповідними структурами МО України, Генерального штабу Збройних Сил України та Федеральним міністерством оборони Німеччини, Головними штабами видів збройних сил та іншими відомствами і установами Бундесверу.

Основними цілями співробітництва є поглиблення та розвиток двосторонніх контактів з метою використання досвіду ФРН з реформування збройних сил та здійснення цивільного демократичного контролю над ними. Якісна і повна реалізація запланованих на 2005 рік заходів сприятиме подальшому розвитку Збройних сил нашої держави в напрямку відповідності сучасним стандартам та інтеграції до євроатлантичних структур безпеки та оборони.

Підсумки співпраці в науково-технічній сфері за підтримки Міністерства освіти і науки України та Федерального міністерства освіти і досліджень Німеччини були підведені під час Шостого засідання українсько-німецької Робочої групи з науково-технічного співробітництва, яке відбулося 19-23 липня 2004 року у Севастополі та Києві. Протягом останніх чотирьох років було реалізовано майже 70 спільних дослідницьких проектів загальною вартістю 3 млн. євро. За результатами засідання на рівні Федерального уряду Німеччини було відзначено посилення співпраці ФРН з Україною в сфері освіти і наукових досліджень та наголошено на перспективах співробітництва, зокрема щодо збільшення обсягів обміну студентами та аспірантами. Наступне засідання відбудеться наприкінці 2006 року в Німеччині.

21-22 червня 2005 року в Берліні відбулось П'яте засідання українсько-німецького Керуючого комітету з виконання Угоди між Урядом України та Урядом ФРН про співпрацю в сфері охорони довкілля від 13.06.1993р.

Українсько-німецька співпраця у галузі культури та освіти розвивається на базі підписаної у 1993 р. Міжурядової угоди про культурне співробітництво. Механізмом координації співпраці у цій галузі слугує Змішана комісія з куль-

турного та освітнього співробітництва.

Результатом успішного розвитку українсько-німецького співробітництва у галузі освіти стала підтримка Німеччиною України щодо її залучення до Бонського процесу. Активно відбувається співробітництво між університетами обох країн. Загалом між українськими ВНЗ та німецькими вищими школами існує біля 130 угод/домовленостей про співпрацю, до якої залучено 60 німецьких вищих шкіл та 44 українських ВНЗ та 15 дослідницьких установ. Доброю практикою стало проведення регулярних зустрічей Спілки ректорів українських ВНЗ та Конференції ректорів німецьких вищих шкіл, останнє засідання Спілки відбулося в Україні у жовтні 2003р.

У сфері молодіжного співробітництва делегація Федерального міністерства у справах сім'ї, людей похилого віку, жінок та молоді ФРН перебувала у травні 2005 р. з візитом в Україні і провела переговори з Міністерством України у справах молоді та спорту, в результаті яких було підписано Протокол переговорів про співробітництво в галузі молодіжної політики на 2005-2006рр.

Для подальшого розвитку українсько-німецького молодіжного співробітництва важливе значення мала перша двостороння зустріч молодіжних організацій двох країн „Біржа партнерів”, що відбулася у Києві у вересні 2005 р.

Плідно розвивається співробітництво міст-побратимів. Всього підтримують контакти 43 пари партнерів, з них 28 уклало відповідні угоди про побратимські зв'язки. Створено передумови для започаткування регіонального співробітництва між Київською областю та федеральною землею Бранденбург.

5. Щодо окремих аспектів українсько-німецьких відносин у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції

Продовження процесів демократизації та ринкових перетворень в Україні призвели до якісних позитивних змін у тональності двостороннього діалогу між Україною та Німеччиною. Водночас, наразі практичних змін у позиції ФРН щодо забезпечення реальної, а не декларативної підтримки нашого бачення майбутнього відносин України з ЄС та НАТО, а також вироблення офіційним Берліном нової концепції двосторонніх відносин, яка б базувалася на визнанні європейської та євроатлантичної перспективи України, не відбулося. Німеччина не готова до надання очікуваних Україною політичних сигналів, схильючись до розвитку співробітництва в рамках уже існуючих форматів (УПС, План дій Україна-ЄС, План дій та цільові плани Україна-НАТО) та висловлюючи готовність працювати над реалізацією конкретних проєктів.

Позитивні зміни в українсько-німецькому діалозі

Разом з тим, основним наслідком кардинальних перетворень в Україні для українсько-німецьких відносин стало утвердження у парламентських, урядових та бізнесових колах та у німецькому суспільстві в цілому розуміння того, що Україна за географічним, цивілізаційним та певною мірою політичним визначенням належить до Європи.

Цей феномен, зокрема, проявляється у тому, що:

- дії керівництва України, спрямовані на утвердження в нашій державі європейських цінностей та продовження державного розвитку за європейською моделлю, знаходять підтримку політичного істеблішменту Німеччини, а успішність просування на цьому шляху створює позитивне підґрунтя для вироблення Німеччиною якісно нових підходів до розвитку двостороннього співробітництва;

- збіг позицій України та ЄС з більшості питань міжнародного життя є певним свідченням належності (інтегрованості) нашої держави до спільної зовнішньої політики ЄС, а широка підтримка Україною підходів НАТО, зокрема в рамках миротворчих або антитерористичних операцій розглядається як внесок нашої держави до євроатлантичної системи безпеки.

Ці фактори дають підстави Німеччині розраховувати на підтримку з боку України у принципових питаннях міжнародного співробітництва, а також створюють передумови для використання впливовості України на пострадянському просторі та її залучення до зовнішньополітичних ініціатив та дій ЄС і НАТО, що в результаті позитивно позначатиметься на ступені інтегрованості України до європейського та євроатлантичного простору.

Неготовність ФРН до політичних сигналів, пріоритет – практичному співробітництву

Водночас, згадані позитивні зміни у ставленні Німеччини до України не призвели до надання Україні з боку ФРН чіткої європейської та євроатлантичної перспективи або готовності реально підтримати нашу державу у принципових питаннях відносин з НАТО та ЄС. Зокрема, ненадання європейської перспективи, як і раніше, супроводжується декларативними заявами щодо готовності Німеччини наближувати Україну до європейських та євроатлантичних структур. Берлін утримується від підтримки запрошення України до інтенсифікованого діалогу та вважає наразі передчасним обговорювати можливість запрошення України до ПДЧ у найближчій перспективі. Відсутність прогресу у наданні Україні статусу держави з ринковою економікою, у започаткуванні діалогу зі спрощення візового режиму, відмова у підготовці спільної заяви за підсумками саміту Україна-ЄС у грудні 2005 року тощо є проявами стриманої позиції Німеччини щодо наших прагнень.

Загалом, Німеччина виступає проти надання політичних сигналів, загаль-

них декларацій, а також створення нових форматів у відносинах України з ЄС та НАТО, які могли б свідчити про глибшу інтегрованість України у європейські та євроатлантичні структури. Серед основних пояснень такої позиції – значні проблеми в ЄС навколо ратифікації Конституційної угоди, загальна «втомленість» європейців від процесу розширення, небажання надавати позитивну відповідь Україні і у такий спосіб надалі дестабілізувати внутрішню дискусію в ЄС.

Натомість Німеччина висловлює готовність до використання уже існуючих інструментів, насамперед відповідних Планів дій, а також реалізації конкретних проектів, які, з одного боку могли б принести відчутні результати, а з іншого боку – не вимагали б істотних фінансових витрат.

Основні інтереси Німеччини щодо України

Основні інтереси Німеччини у відносинах з Україною полягають у наступному:

- виступати за незворотність процесів демократизації в Україні та проведення вільних та демократичних парламентських виборів 2006 року;
- забезпечити проведення подальших економічних реформ;
- зберегти проєвропейську орієнтацію України, уникнувши при цьому погіршення відносин як між Україною та РФ, так і між європейською і євроатлантичною спільнотою та РФ;
- використати можливий позитивний вплив подій в Україні для подальшого поширення процесів демократизації на пострадянському просторі;
- використати та підтримати зусилля України щодо налагодження регіонального співробітництва між пострадянськими державами, а також у справі розв'язання заморожених конфліктів.

Пропозиції щодо дій України

Зважаючи на загалом позитивне ставлення Німеччини до України, виходячи із необхідності зближення інтересів сторін та використання готовності до предметного співробітництва, на тлі безумовної орієнтації нашої держави на інтеграцію до ЄС та НАТО, на двосторонньому рівні та у контексті європейської і євроатлантичної інтеграції варто було б сконцентруватися на такому:

- виробити зважений підхід, який би характеризувався, з одного боку, продовженням певного політичного тиску на країни Заходу з метою отримання позитивної відповіді щодо європейської та євроатлантичної інтеграції і поступового підвищення рівня інтегрованості України до відповідних структур, з іншого – активною реалізацією тих конкретних проектів, які наразі пропонуються нашій державі, зокрема з боку ФРН, і відповідають нашим потребам та інтересам;
- використати принципову зацікавленість ФРН та інших європейських

держав у підтримці регіональної політики України, спрямованої на поширення на пострадянському просторі європейських стандартів і цінностей;

- використати попередні домовленості щодо діалогу у форматі Україна-Німеччина-Польща-Франція, вжити зусиль для інституціалізації та активного розвитку співробітництва у цьому форматі на усіх рівнях з метою залучення офіційного Берліна та Парижа до числа країн, які у дієвий спосіб підтримуватимуть євроінтеграційний курс України.

Перспективи, що відкриваються після парламентських виборів у ФРН

Реалізації згаданих завдань на двосторонньому рівні повинна також сприяти перемога на вересневих виборах християнських демократів, які, перебуваючи в опозиції, висловлювали позитивну налаштованість до співробітництва з Україною, закликали до визнання її європейської перспективи та більш тісного співробітництва з нашою державою.

В разі продовження цього курсу християнськими демократами ФРН виникають сприятливі умови для проведення новим урядом Німеччини на чолі з Ангелою Меркель політики реальної, а не декларативної підтримки європейських та євроатлантичних прагнень України. У цьому зв'язку важливо опрацювати можливість якісного оновлення українсько-німецького діалогу та його переведення у площину «європейського партнерства», основна мета якого полягала б у орієнтації усього спектру питань двостороннього співробітництва між Україною та ФРН на впровадження в Україні європейських стандартів та наближення нашої держави до виконання критеріїв, які б дозволяли їй поступово інтегруватися в європейські та євроатлантичні структури.

6. Договірні-правова база двосторонніх відносин між Україною та ФРН

Договірні-правова база відносин між Україною і ФРН складається з 53 документів міжнародно-правового характеру, підписаних протягом 1992-2004 років, з яких 37 укладені на міждержавному та міжурядовому рівнях. Обсяг та зміст договірні-правової бази, в основному, відповідає сучасним потребам двостороннього економічного співробітництва. Переважна більшість документів регулює стосунки між нашими країнами в економічній сфері і включає як загально рамкові угоди стосовно розвитку торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, так і галузеві домовленості, що стосуються специфічних питань співпраці в окремих сферах економічної діяльності.

Зокрема, з 1993 року діє українсько-німецький Договір про розвиток широкомасштабного співробітництва у сфері економіки, промисловості, науки

і техніки, з 1996 року вступили в силу Угода про сприяння здійсненню та взаємний захист інвестицій та Угода про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доход і майно.

Ряд галузевих угод охоплює основні напрямки українсько-німецьких стосунків на транспорті, в енергетиці та сільському господарстві.

Про високий рівень взаємної довіри між Україною та Німеччиною свідчить розбудова договірно-правової бази у сфері військово-технічного співробітництва. Так, у відповідності з угодою про співробітництво у військово-технічній галузі створена двостороння українсько-німецька Комісія з питань ВТС, яка вже провела чотири свої засідання та намітила низку двосторонніх проєктів, що викликають обопільний інтерес.

Угода про взаємний захист таємної інформації, підписана у 1999 році, створила правовий фундамент для поглиблення коопераційних зв'язків у цій сфері та дозволяє проводити обмін високотехнологічними розробками. Договірні-правова база українсько-німецьких відносин сприяє також реалізації стратегічних завдань української економіки шляхом надання технічної допомоги нашій країні в частині підготовки кадрів, створення ринкової інфраструктури, розвитку регіональної співпраці.

На сьогодні у стадії опрацювання перебувають проєкти таких українсько-німецьких документів: міжурядової Угоди щодо співробітництва у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими видами тяжких злочинів; Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що використовуються та отримані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва; Декларації про наміри між Міністерством праці та соціальної політики України та Федеральним міністерством економіки та праці ФРН щодо співробітництва у сферах трудового законодавства, трудових відносин та захисту праці; міжурядової Угоди щодо розрахунків за виконані на території України роботи (відповідно до угоди між СРСР та НДР) по освоєнню Ямбурзького газового родовища; Угоди про соціальне забезпечення. Окрім того, опрацьовуються можливості досягнення домовленості щодо зняття Німеччиною заперечень проти застосування у відносинах з Україною Гаазької конвенції про скасування вимог легалізації іноземних офіційних документів 1961 року.

**Перелік чинних міжнародних угод між Україною і ФРН
в хронологічному порядку відповідно до дати набуття чинності**

№ п./п.	Дата набуття чинності	Назва угоди
1	03.07.92	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво в галузі поштового та електронного зв'язку
2	27.08.92	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про використання показового проекту щодо захисту навколишнього середовища "Установка для вилучення сірки з димового газу для ІХ енергоблоку Добротворської електростанції"
3	15.02.93	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про необмежену свободу пересування
4	16.02.93	Протокол між Урядом України та Урядом ФРН про співробітництво у підготовці та підвищенні кваліфікації кадрів у галузі економіки та державних органів управління економікою
5	05.05.93	Протокол між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про передачу Урядом України мистецьких творів та документів, пов'язаних з життям та діяльністю Й.Гете
6	05.05.93	Угода про співробітництво та взаємодопомогу між Червоним Хрестом ФРН та Товариством Червоного Хреста України
7	09.06.93	Спільна Декларація про основи відносин між Україною та ФРН
8	10.06.93	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у галузі охорони навколишнього середовища
9	10.06.93	Угода (у формі обміну нотами) між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про створення Бюро делегата німецької економіки в Україні
10	10.06.93	Угода про співробітництво у справах депортованих та взаємне забезпечення прав національних меншин
11	10.06.93	Спільна заява Державного комітету України з питань науки і технологій та Міністерством наукових досліджень і технологій ФРН про науково-технічні відносини
12	19.07.93	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про культурне співробітництво
13	16.08.93	Угода між Міністерством оборони України та Федеральним міністерством оборони Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у військовій галузі
14	16.08.93	Угода між Міністерством оборони України та Федеральним

Продовження

		міністерством оборони Федеративної Республіки Німеччина про умови взаємного забезпечення офіційних і робочих візитів
15	26.08.93	Угода між Міністерством України у справах сім'ї та молоді та Федеральним міністерством у справах сім'ї, жінок та дітей Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво в сфері молодіжної політики
16	05.11.93	Договір між Україною та Федеративною Республікою Німеччина про розвиток широкомасштабного співробітництва у сфері економіки, промисловості, науки і техніки
17	05.11.93	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина з питань, що становлять взаємний інтерес у зв'язку з ядерно-технічною безпекою і радіаційним захистом
18	05.12.93	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про міжнародне автомобільне сполучення
19	24.03.94	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про направлення німецьких викладачів у навчальні заклади України
20	24.03.94	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у розв'язанні проблем ліквідації ядерних озброєнь
21	01.07.94	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про судноплавство на внутрішніх водних шляхах
22	13.10.94	Протокол між Міністерством оборони України і Федеральним міністерством закордонних справ ФРН про співробітництво в галузі опрацювання спільних технологій по ліквідації шахтних пускових установок
23	11.01.95	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про морське судноплавство
24	Чинності не набула, підписана 06.02.95	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими тяжкими злочинами
25	12.07.95	Додатковий протокол між Міністерством оборони України та Федеральним міністерством закордонних справ ФРН про співробітництво в галузі опрацювання спільних технологій по ліквідації шахтних пускових установок
26	29.06.96	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про сприяння здійсненню та взаємний захист інвестицій
27	21.08.96	Протокол між Міністерством оборони України та Федеральним міністерством закордонних справ ФРН про співробітництво в ліквідації

Продовження

		шахтних пускових установок
28	03.09.96	Спільна заява Уряду України та Уряду Федеративної Республіки Німеччина про посилення співробітництва для підтримки процесу реформ в Україні
29	04.10.96	Угода між Україною і Федеративною Республікою Німеччина про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доход і майно
30	13.02.97	Рамкова Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про консультування і технічне співробітництво
31	27.05.97	Додатковий протокол до Протоколу між Міністерством оборони України та Федеральним Міністерством закордонних справ ФРН про співробітництво в ліквідації шахтних пускових установок від 21 серпня 1996 року
32	15.06.97	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про догляд за могилами загиблих воїнів в Україні та ФРН
33	30.07.97	Протокол про наміри щодо співпраці між Головним управлінням державної служби при КМУ та Федеральним міністерством внутрішніх справ Федеративної Республіки Німеччина у сфері державної служби та підвищення кваліфікації державних службовців
34	01.08.97	Угода між Україною та Федеративною Республікою Німеччина про співпрацю у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні
35	06.02.98	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у військово-технічній галузі
36	06.02.98	Угода між Кабінетом Міністрів України та Федеральним міністерством оборони Федеративної Республіки Німеччина про поставки автомобільної техніки в Україну
37	19.03.98	Додаткова угода до Рамкової угоди від 29 травня 1996 р. між Урядом України та Урядом ФРН про консультування та технічне співробітництво
38	01.03.99	Угода (у формі обміну нотами) про встановлення двосторонніх відносин у галузі відзначення орденами
39	11.03.99	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про взаємний захист таємної інформації
40	15.03.99	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про повітряне сполучення
41	19.01.01	Протокол передачі культурних цінностей Урядом України Уряду ФРН
42	20.01.01	Угода між Міністерством аграрної політики України та Федеральним міністерством з питань захисту прав споживачів, продовольства та сільського господарства ФРН

Продовження

		шахтних пускових установок
28	03.09.96	Спільна заява Уряду України та Уряду Федеративної Республіки Німеччина про посилення співробітництва для підтримки процесу реформ в Україні
29	04.10.96	Угода між Україною і Федеративною Республікою Німеччина про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доход і майно
30	13.02.97	Рамкова Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про консультування і технічне співробітництво
31	27.05.97	Додатковий протокол до Протоколу між Міністерством оборони України та Федеральним Міністерством закордонних справ ФРН про співробітництво в ліквідації шахтних пускових установок від 21 серпня 1996 року
32	15.06.97	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про догляд за могилами загиблих воїнів в Україні та ФРН
33	30.07.97	Протокол про наміри щодо співпраці між Головним управлінням державної служби при КМУ та Федеральним міністерством внутрішніх справ Федеративної Республіки Німеччина у сфері державної служби та підвищення кваліфікації державних службовців
34	01.08.97	Угода між Україною та Федеративною Республікою Німеччина про співпрацю у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні
35	06.02.98	Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у військово-технічній галузі
36	06.02.98	Угода між Кабінетом Міністрів України та Федеральним міністерством оборони Федеративної Республіки Німеччина про поставки автомобільної техніки в Україну
37	19.03.98	Додаткова угода до Рамкової угоди від 29 травня 1996 р. між Урядом України та Урядом ФРН про консультування та технічне співробітництво
38	01.03.99	Угода (у формі обміну нотами) про встановлення двосторонніх відносин у галузі відзначення орденами
39	11.03.99	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про взаємний захист таємної інформації
40	15.03.99	Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про повітряне сполучення
41	19.01.01	Протокол передачі культурних цінностей Урядом України Уряду ФРН
42	20.01.01	Угода між Міністерством аграрної політики України та Федеральним міністерством з питань захисту прав споживачів, продовольства та сільського господарства ФРН

8 березня 2005 року підписано Угоду про фінансування на суму 2 млрд. євро між "Дойче Банком" та НАК "Нафтогаз України", яка відкриває безпрецедентні можливості для розвитку і реконструкції енергетичного комплексу України.

На сьогодні Федеральним урядом розглядається питання додаткового фінансування у 2006 р. програми підтримки приватного підприємництва та програми підтримки сільського кредитування на загальну суму 2 млн. євро.

Окрім того, урядом ФРН продовжується експертна оцінка ряду інших програм фінансового та технічного співробітництва, серед них – програма розвитку та впровадження технологій енергозбереження (спільно з німецькою Кредитною установою з питань відбудови на загальну суму 1,5 млн. євро) та програма запобігання розповсюдженню СНІД..

Після проведення президентських виборів в Україні урядом Німеччини відзначається необхідність підтримки реформаторських зусиль Президента України В.Ющенка з огляду на те, що Україна має стратегічне значення як для Німеччини, так і для нового розширеного Європейського Союзу.

У цьому контексті планується продовження програм консультування уряду України, особливо у сфері проведення економічних реформ, консультування з правових питань (зокрема, в рамках співпраці з Конституційним судом України, впровадження програми навчання суддів), проекти у підприємницькому та фінансовому секторах, зокрема, продовження програм навчання менеджерів українських підприємств, організації їх стажування на підприємствах ФРН .

Як відзначається німецькою стороною, ратифікація Верховною Радою України 19 січня 2005 року угоди між Кабінетом міністрів України та Федеральним урядом Німеччини про фінансове співробітництво у 2004 році на загальну суму 14 млн. євро стала важливим кроком, який відкриває можливості для започаткування нових програм у сфері фінансового та технічного співробітництва, зокрема для реалізації проектів підтримки малих і середніх приватних підприємств в Україні та програми розвитку сільського кредитування.

III. ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

7. Торговельно-Економічне та інвестиційне співробітництво між Україною та ФРН

Аналіз торговельно-економічних та інвестиційних відносин між Україною і ФРН свідчить про суттєве підвищення їх ефективності. Нарощування обсягу зовнішньоторговельного обороту і поглиблення торговельно-економічних та інвестиційних відносин перетворюються на сталу тенденцію.

За обсягами зовнішньоторговельних операцій з Україною Німеччина знаходиться на другому місці після Російської Федерації. Обсяг експортних поставок з України до Німеччини у 2004 році становив 5,8 % від загального обсягу експорту. Імпортні надходження з Німеччини становили 9,4%.

Серед країн Європи ФРН посідає перше місце за обсягами торгівлі з Україною.

Стан двосторонньої торгівлі товарами та послугами з ФРН
(дані Держкомстату України, млн. дол. США)

	1999	2000	+/- %	2001	+/- %	2002	+/- %	2003	+/- %	2004	+/- %	6 міс. 2004	6 міс. 2005	+/- %
ЗТО	1661	2050	23	2260	10	2579	14	3905	51	4905	26	2536	2365	-1
В т.ч. – товарами	1503	1876	25	2091	11	2414	15	3697	53	4623	25	2431	2226	-1
- послугами	158	174	10	169	-3	166	-2	209	26	282	35	105	139	32
Експорт	660	846	28	817	-3	863	6	1534	78	2032	32	1255	824	-34
В т.ч. – товарами	560	741	32	711	-4	755	6	1423	88	1891	33	1201	749	-38
- послугами	100	105	5	106	1	108	2	111	3	141	27	54	75	39
Імпорт	1001	1203	20	1443	20	1716	19	2371	38	2873	21	1281	1541	20
В т.ч. – товарами	943	1134	20	1380	22	1658	20	2273	37	2732	20	1229	1477	20
- послугами	58	69	18	63	-8	58	-8	98	69	141	45	52	64	23
Сальдо	-341	-357	-	-626	-	-853	-	-836	-	-841	-	-26	-717	-
В т.ч. – товарами	-383	-393	-	-669	-	-903	-	-850	-	-841	-	-28	-727	-
- послугами	42	36	-	43	-	50	-	13	-	-1	-	2	11	-

За даними Держкомстату України загальний обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та Федеративною Республікою Німеччина у I півріччі 2005 року становив 2365 млн. дол. США, що на 1% менше за аналогічний період 2004 року (2536 млн. дол. США).

При цьому український експорт до Німеччини зменшився на 34% порівняно з 2004 роком та становив 824 млн. дол. США (проти 1255 млн. дол. США).

Показники німецького імпорту збільшилися на 20% та склали 1541 млн. дол. США (проти 1281 млн. дол. США).

Сальдо двосторонньої торгівлі товарами та послугами за I півріччя 2005 року є негативним і складає – 717 млн. дол. США.

За 8 місяців 2005 року товарообіг товарами склав 3 023 млн. дол. США, у т.ч. експорт – 935,9 млн. дол. США (зменшення на 37%), імпорт – 2 087 млн. дол. США (збільшення на 24%).

Основні позиції товарного експорту до ФРН за 8 місяців 2005 року:

- газ нафтовий – 203, 2 млн. дол. США (питома вага 22,7%)
- костюми дамські англійські – 73,5 млн. дол. США (8,2%);
- костюми або трійки (двійки) для чоловіків – 61,7 млн. дол. США (6,9%);
- казеїни – 40,6 млн. дол. США (4,5%);
- феросплави – 31,8 млн. дол. США (3,6%);
- прутки та бруски з інших легованих сталей; кутки, фасонні та спеціальні профілі з іншої легованої сталі; порожнисті прутки та бруски для буріння з легованих або нелегованих сталей – 27,7 млн. дол. США (4,3%);
- проводи ізольовані – 25,3 млн. дол. США (2,8%);
- елементи хімічні леговані, призначені для використання в електроніці – 22,3 млн. дол. США (2,5%).

Зменшення українського експорту відбулося за рахунок зменшення поставок наступних груп товарів: вироби з міді; прилади та апаратура, кокс, суміші сполучені готові, газ нафтовий; вироби з пластмаси; печі та камери промислові, олія соняшникова, центрифуги, сталь нержавіюча; феросплави.

Основні позиції товарного імпорту до України за 8 місяців 2005 року:

- автомобілі легкові та інші транспортні засоби – 116,9 млн. дол. США (питома вага 5,6%);
- лікарські засоби (ліки) – 104,9 млн. дол. США (5,0%);
- апарати електричні телефонні або телеграфні для проводового зв'язку – 73,5 млн. дол. США (3,5%);
- передавачі для радіотелефонного зв'язку, радіомовлення або телебачення – 73,2 млн. дол. США (3,5%);
- машини та механізми для збирання – 46,9 млн. дол. США (2,3%);
- автомобілі вантажні – 39,7 млн. дол. США (2,9%).

У I півріччі 2005 року торгівля послугами між Україною та ФРН становила 139 млн. дол. США. Експорт склав 75 млн. дол. США. Імпорт – 64 млн. дол. США. Сальдо було позитивним – 11 млн. дол. США.

Найбільшими статтями експорту послуг у I півріччі 2005 року є транспортні (60,19%), різні ділові, професійні та технічні послуги (22,26%), подорожі

(6,22%). Також значний обсяг в структурі експорту посідають будівельні послуги (2,26%), фінансові послуги (2,11%), страхові послуги (0,74%), послуги з ремонту (0,75%).

Найбільшими статтями імпорту послуг у I півріччі 2005 року є послуги приватним особам та послуги в галузі культури та відпочинку (23,64%), транспортні (19,16%), фінансові послуги (12,17%), різні ділові, професійні та технічні послуги (15,53%), будівельні послуги (4,40%). Значний обсяг в структурі імпорту посіли подорожі (5,82%), державні послуги, які не віднесені до інших категорій (4,50%), інші ділові послуги (2,35%), комп'ютерні послуги (4,67%).

За даними Держкомстату України загальний обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та Федеративною Республікою Німеччина у 2004р. становив 4905 млн. дол. США, що на 25% більше, ніж в 2003 році.

Український експорт до Німеччини збільшився на 32% у порівнянні з 2003 роком та становив 2032 млн.дол.США.

В свою чергу, показники німецького імпорту збільшилися на 21% та склали 2873 млн.дол.США.

Сальдо двосторонньої торгівлі товарами та послугами у 2004 року є негативне й складає – 841 млн.дол.США.

Прямі інвестиції з Федеративної Республіки Німеччини в Україну

Станом на 01.07.2005 Німеччина інвестувала в економіку України 568,8 млн. дол. США, що складає 6,3% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку України.

За обсягом прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку України, Німеччина посіла п'яте місце серед країн світу (після США, Кіпру, Сполученого Королівства, Віргінських островів (Брит.)).

Кількість суб'єктів господарської діяльності з німецьким капіталом становить 1116 підприємств.

Прямі інвестиції з України до Федеративної Республіки Німеччина

Станом на 01.07.2005 Україна інвестувала в економіку Німеччини 372,22 тис. дол. США, що складає 0,2 % від загального обсягу українських інвестицій за кордон.

Кількість суб'єктів господарської діяльності з українським капіталом становить 6 підприємств.

Серед прикладів успішної німецької інвестиційної діяльності в Україні – реалізація інвестиційного проекту випуску бортових кабельних мереж для легкових автомобілів фірмою "Леоні АГ" (ФРН) у м. Стрий Львівської області (загальний обсяг проекту складає біля 40 млн. євро), а також співпраця з фірмою "Шкода" (автомобільний концерн "Фольксваген АГ") по підготовці другої черги заводу "Єврокар" у Закарпатській області. Відповідно до підписаного меморандуму, на цьому заводі збираються моделі "VW Passat", "VW Bora", "VW Golf" і "VW Polo".

8. Проблемні питання українсько – німецького двостороннього співробітництва

У двосторонніх відносинах України та ФРН існують окремі проблемні питання, які протягом тривалого часу не вирішуються і негативно впливають на загальну атмосферу українсько-німецьких економічних відносин.

Головними з них є: погашення заборгованості ВАТ "Оріана" (м. Калуш) перед Баварським іпотечним об'єднаним банком "HVB AG"; врегулювання боргових зобов'язань холдингової компанії "Реле та автоматика" (м. Київ) перед німецькою фірмою "Варекс" (ФРН); здійснення розрахунків з німецькою стороною за побудовані на території України об'єкти відповідно до Ямбурзької Угоди.

Під час П'ятих українсько-німецьких політичних консультацій на вищому рівні в Берліні німецька сторона отримала запевнення в політичній підтримці урядового супроводу врегулювання зазначених проблем.

При цьому німецька сторона розглядає погашення існуючої заборгованості як передумову для реалізації інших важливих україно-німецьких проєктів в пріоритетних галузях.

1. Заборгованість Баварському іпотечному об'єднаному банку у зв'язку з діяльністю ВАТ "Оріана"

Баварський об'єднаний іпотечний банк АТ "HVB AG" у 1996 році надав низку кредитів для побудови заводу "Хлорвініл", м. Калуш (правонаступник – ВАТ "Оріана"). Кредити надані обсягами: 21,0 млн. нім. марок, 8,5 млн. нім. марок та 1,5 млн. нім. марок, не покритих гарантіями Уряду України.

Кредит обсягом 8,5 млн. нім. марок (з відсотками розміром 11,4 млн. нім. марок) було реструктуризовано Україною перед ФРН 6 грудня 2001 року в рамках реструктуризації боргів перед Паризьким клубом кредиторів.

За кредитами обсягами 21,0 млн. нім. марок та 1,5 млн. нім. марок ВАТ "Оріана" не розрахувалась, хоча термін їх погашення закінчився в 1997 році.

Німецька сторона наполягає на погашенні вказаних кредитів, перерахованих в євро, з врахуванням відсотків – обсягом 19,8 млн. євро – за рахунок держави, виходячи з того, що на час отримання компанією ВАТ "Оріана" кредитів вона знаходилось у державній формі власності.

Уряд України послідовно займав чітку позицію щодо політичної підтримки забезпечення позитивного вирішення проблемних питань ВАТ "Оріана" перед німецькими партнерами по боргах, не покритих гарантіями Уряду.

Питання розв'язання проблемних питань навколо ВАТ "Оріана", зокрема щодо погашення заборгованості ВАТ "Оріана" за отриманий іноземний кредит, 28.03.05 було винесено на розгляд робочої групи під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра.

Згідно з пунктом 1.4 протоколу №6 засідання робочої групи від 28.03.05 взято до відома запевнення голови Ради директорів групи компаній "Лукойл-Нафтохім" О.С.Смирнова про те, що компанія "Лукойл-Нафтохім" бере на себе зобов'язання по вирішенню проблеми погашення комерційного боргу

ВАТ "Оріана" та проведення переговорів з банком щодо умов погашення цього боргу.

За інформацією Фонду державного майна (лист від 22.07.05 № 10-17-11075) відбулась зустріч з представниками Баварського іпотечного об'єднаного банку. Компанією "Лукойл-Нафтохім" розглядається ідея залучення інвестиційного банку Австрії з метою викупу права кредитора (Баварського банку) та погашення заборгованості ВАТ "Оріана" (комерційний кредит) за рахунок пакета акцій ЗАТ "Лукор", що належить ВАТ "Оріана". За результатами переговорів досягнута згода про проведення зустрічі між представниками банку та компанії "Лукойл-Нафтохім" за участю представників Фонду.

Окремим дорученням Кабінету Міністрів України від 08.07.05 №33213/1/1-05 затверджено склад тимчасової робочої групи для поглибленого вивчення ситуації та вироблення пропозицій щодо перспектив ефективної роботи ВАТ "Оріана". Остаточні висновки можуть бути зроблені після виконання міжвідомчою робочою групою затвердженого Плану та надання пропозицій, в тому числі щодо шляхів погашення ВАТ "Оріана" комерційного кредиту, отриманого від Баварського іпотечного об'єднаного банку.

Заборгованість німецькій фірмі "Варекс"

Компанія "Варекс" ("Varex&Co. GmbH") має вимоги до України стосовно повернення кредиту, наданого у 1991-1992 рр. заводу "Реле та автоматика" (м. Київ) без залучення Урядових гарантій України, для проміжного фінансування придбання медичної апаратури та обладнання для українських лікарень та поставку фірмою "Siemens" 300 комплектів електрокардіографів. За даними німецької сторони, сума вимоги за надання вищезазначеного кредиту становить 48,5 млн. євро (з урахуванням відсотків).

Крім, цього фірма "Варекс" виставляє вимогу до України про виплату залишку покупної ціни після продажу часток участі у спільному підприємстві "Донкавамет" розміром 25,4 млн. євро (з урахуванням відсотків). Згідно інформації німецької сторони, загальна сума вимог з боку "Варекс" складає на сьогодні 73,9 млн. євро.

У відповідності із домовленостями, досягнутими під час засідання секції економіки в рамках П'ятих українсько-німецьких Політичних консультацій на вищому рівні (19-20 лютого 2004 року, м. Берлін), Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України разом з зацікавленими центральними органами виконавчої влади України детально і ретельно вивчили документи і матеріали, що були у розпорядженні української сторони та пред'явлені фірмою "Варекс" з обґрунтуваннями, наданими адвокатами цієї фірми, щодо повернення коштів українською стороною, і дійшли висновку стосовно відсутності правових підстав фірми "Варекс" щодо її претензій до Кабінету Міністрів України та Національного банку України.

Зазначені документи свідчили про наявність взаємовідносин фірми "Варекс" лише з українськими підприємствами (НВО "Реле і автоматики", СП "Донкавамет" та засновниками останнього), які згідно із законодавством

України являються самостійними в здійсненні господарської діяльності, в тому числі зовнішньоекономічної. При цьому держава не несе відповідальності за договорами (контрактами), укладеними зазначеними підприємствами, як і підприємства не відповідають за зобов'язаннями держави.

Таким чином, проблема полягає в тому, що надані до цього часу німецькою стороною документи свідчать про наявність взаємовідносин фірми "Варекс" лише з українськими підприємствами (НВО "Реле і автоматики", СП "Донкавамет" та засновниками останнього), які згідно із законодавством України являються самостійними в здійсненні господарської діяльності, в тому числі зовнішньоекономічної. При цьому держава не несе відповідальності за договорами (контрактами), укладеними зазначеними підприємствами, як і підприємства не відповідають за зобов'язаннями держави.

На неодноразові запити Міністерства економіки України щодо додаткових документів адвокати фірми "Варекс" через Посольство Німеччини в Україні передали пакет документів, опрацювання яких причетними міністерствами України засвідчило, що фірмою не надано документів, які б підтвердили правомірність претензій фірми "Варекс" до Кабінету Міністрів України та Національного банку України.

У зв'язку з цим Посольство України у ФРН довело до Парламентського статс-секретаря Федерального міністерства економіки та праці ФРН Д. Штаффельта позицію України стосовно безпідставності вимог фірми "Варекс" до Кабінету Міністрів України та Національного банку України у зв'язку із проплатою фірмою поставок медичної техніки для НВО "Реле і автоматика" та необхідності звернення претензії фірми до ВАТ "Київський завод реле і автоматики", як правонаступника НВО "Реле і автоматика", м. Київ.

Зазначене питання було включено також до порядку денного першого засідання українсько-німецької Групи високого рівня (ГВР) з економічних питань (м. Берлін, 18 липня 2005 р.). Українська делегація на це засідання отримала директиву при розгляді цього питання дотримуватися такої єдиної позиції: "Уряд України буде сприяти вирішенню зазначеного питання, але подальший розгляд питання щодо пошуку конкретних шляхів розв'язання проблеми врегулювання вимог фірми "Варекс" може здійснюватися лише після отримання від фірми "Варекс" всіх необхідних для розгляду зазначеного питання документів".

Однак, на даний час, ні від Парламентського статс-секретаря Федерального міністерства економіки та праці ФРН Д. Штаффельта, ні директора фірми "Варекс" Н. Петерса та адвокатів фірми "Варекс" документи, що запитувалися, українській стороні не надані. Не отримано і відповіді стосовно того, чи взагалі у німецької сторони є документи, що запитуються, і чи будуть вони надані українській стороні.

Зважаючи на викладене вище, Міністерство економіки України вважає, що подальший розгляд питання стосовно пошуку конкретних шляхів розв'язання проблеми врегулювання вимог фірми "Варекс" може здійснюватися лише після отримання відповіді і документів, що запитувалися від фірми "Варекс" або її адвокатів.

Розрахунки за побудовані німецькою стороною об'єкти на території України у відповідності з Ямбурзькою угодою між урядами СРСР та НДР

Між Урядом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і Урядом Німецької Демократичної Республіки 20 січня 1986 року була укладена угода "Про співробітництво в освоєнні Ямбурзького газового родовища, будівництві магістрального газопроводу Ямбург-Західний кордон СРСР та інших об'єктів газової промисловості СРСР та пов'язаних з цим поставках природного газу з СРСР в НДР".

Відповідно до зазначеної Угоди, німецька сторона мала забезпечити фінансування робіт та постачання обладнання і матеріалів для будівництва об'єктів газової промисловості СРСР, а радянська сторона, після вводу в дію у 1988 році в експлуатацію магістрального газопроводу, з 1989 по 1998 рр. в рахунок погашення заборгованості забезпечити поставки до НДР природного газу загальним обсягом до 24,9 млрд. куб м.

Витрати німецької сторони з виконання зобов'язань по Угоді склали заборгованість радянської сторони. Для сплати цієї заборгованості Уряд НДР надав Уряду СРСР розстрочку платежів із розрахунку 4% річних.

Частина об'єктів, запланованих для будівництва в рамках Угоди, розташована в Україні. Німецькими підрядними організаціями побудовано на території України значні виробничі потужності газового комплексу з об'єктами соціальної сфери, а саме:

- газоперекачувальна компресорна станція "Богородчани";
- підземне сховище газу "Більче-Волинське";
- АГНКС у Львові;
- об'єкти туризму в Криму.

Будівельні роботи на території України завершені в березні 1994 року.

Україна як держава не є правонаступником колишнього СРСР за Ямбурзькими угодами. Тому, компенсація українською стороною витрат німецької сторони за Ямбурзькою угодою можлива тільки на підставі відповідної міжнародної угоди.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.06.01 № 235-р була створена міжвідомча комісія для підготовки проекту Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом ФРН про врегулювання зазначеної заборгованості. Проведено п'ять засідань міжвідомчої комісії.

У ході переговорів німецька сторона визнала, що поставками газу у розмірі 290 млн. куб. м. погашатиметься повністю вся заборгованість перед німецькими підрядниками за Ямбурзькими Угодами, а не її частина, як це раніш вважала німецька сторона.

Міністерство палива та енергетики України отримало остаточний варіант проекту Угоди від Німецької сторони (лист Міністерства закордонних справ України від 26.02.2004 №51/13-799), який було узгоджено у ході вищезгаданих переговорів.

Українська сторона Нотою від 19 лютого 2004 року №612/23-011-583 повідомила німецьку сторону про готовність підписати зазначену Угоду.

Мінпаливенерго України внесло 4 серпня 2004 року на розгляд Кабінету Міністрів України проект розпорядження Кабінету Міністрів України "Про підписання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про розрахунки за побудовані об'єкти, поставлене обладнання, виконані роботи німецькою стороною на території України відповідно до Угоди між Урядом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і Урядом Німецької Демократичної Республіки про співробітництво в освоєнні Ямбурзького газового родовища, будівництва магістрального газопроводу Ямбург – західний кордон СРСР та інших об'єктів газової промисловості СРСР і пов'язаних з ними поставках природного газу з СРСР до НДР від 20 січня 1986 року".

Цей проект було погоджено без зауважень Мінпаливенерго, МЗС, НАК "Нафтогаз України", Мінфіном, Мінекономіки України та з зауваженнями Мініюстом, які враховані.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 23.02.2005р. №166-ск-/96 Мінпаливенерго України внесло до Кабінету Міністрів України проекти розпорядження "Про підписання Угоди між КМУ та Урядом ФРН про розрахунки за побудовані німецькою стороною на території України об'єкти, поставлене обладнання та виконані роботи відповідно до угоди між Урядом СРСР і Урядом НДР про співробітництво в освоєнні Ямбурзького газового родовища...." та Угоди, схвалення якого передбачає проект розпорядження Кабінету Міністрів України.

При подальшому розгляді цього питання Кабінетом Міністрів України (нарада від 08.07.2005) було дано доручення причетним центральним органам виконавчої влади опрацювати питання щодо реструктуризації Ямбургських зобов'язань шляхом комерціалізації двосторонніх зобов'язань України зі строком 10 – 12 років та керуватися цією позицією під час першого засідання українсько-німецької Групи високого рівня з економічних питань (м. Берлін, 18 липня 2005 р.).

9. Співробітництво України та ФРН у сфері енергетики

Про залучення німецької сторони до проекту "Міжнародний консорціум управління та розвитку газотранспортної системи України".

Довідково: ТОВ "Міжнародний консорціум з управління та розвитку газотранспортної системи України" створено (на паритетних засадах) в січні 2003 року на виконання Заяви Президентів України і Російської Федерації про стратегічне співробітництво в газовій сфері від 09.06.02 та відповідно до укладених 7 жовтня 2002 року міжурядової Угоди про стратегічне співробітництво в газовій галузі та Договору між НАК "Нафтогаз України" та ВАТ "Газпром".

У серпні 2003 року Радою та Зборами Учасників Товариства прийнято рішення щодо підготовки в межах Консорціуму проекту розширення ГТС України шляхом будівництва нової нитки газопроводу в напрямку від східного до західного кордону України, а в січні 2004 року визначено, що першим етапом будівництва буде будівництво газопроводу Богородчани-Ужгород діаметром 1400 мм, що дозволить у 2005 році збільшити пропускну спроможність ГТС України в ужгородському напрямку на 5 млрд. куб. м, а в 2010 році – на 19 млрд. куб. м.

18 серпня 2004 року в м. Сочі підписано міжурядову Угоду про заходи щодо забезпечення стратегічного співробітництва в газовій галузі, яка створює можливість співробітництва в межах Міжнародного консорціуму під час інвестиційної фази у спільному інвестиційному проекті та подальшій експлуатації газопроводу Богородчани-Ужгород, гарантує завантаження російською стороною нового газопроводу і визначає податкові пільги, що будуть діяти в Україні до моменту окупності проекту.

Передінвестиційну фазу діяльності Консорціуму завершено 31 серпня 2004 року та здійснено перехід до інвестиційної фази.

За станом на сьогодні завершено роботи щодо вибору траси нового газопроводу, узгоджено питання щодо попереднього відведення земель з районними адміністраціями Івано-Франківської і Закарпатської областей, здійснюється робота щодо проведення Тендеру з вибору генерального підрядника для підписання з ним контракту з будівництва нового газопроводу та його подальше гарантійне обслуговування. Виконано проектно-кошторисну документацію. Отримано підсумковий висновок щодо проведення комплексної державної експертизи проекту від Центральної Служби Укрінвестекспертизи. Триває робота з потенційними інвесторами проекту.

Протягом 2003-2004 років проведено низку тристоронніх та двосторонніх робочих зустрічей з питання залучення німецьких енергетичних компаній до роботи за проектом Міжнародного консорціуму з управління та розвитку газотранспортної системи України. У зустрічах брали участь керівники німецького концерну "Е.ОН Рургаз АГ", що виявляв найбільшу зацікавленість сто-

совно участі у цьому проекті, представники Уряду України, Мінпаливенерго України, НАК "Нафтогаз України", а також ВАТ "Газпром".

Умови участі західних компаній в роботі за проектом створення Консорціуму його учасники – НАК "Нафтогаз України" та ВАТ "Газпром" - домовилися визначати спільно, на основі консенсусу, відповідно до статті 5 міжурядової Угоди про стратегічне співробітництво в газовій галузі.

Під час зустрічей на корпоративному рівні (НАК "Нафтогаз України", ВАТ "Газпром", "Е.ОН Рургаз АГ") доведено до відома німецької сторони про зацікавленість НАК "Нафтогаз України" та ВАТ "Газпром" в отриманні підтвердження з боку Уряду ФРН про надання повноважень "Е.ОН Рургаз АГ" на участь у проведенні робіт за проектом створення Консорціуму. Німецьку сторону поінформовано про проведену спільно з ВАТ "Газпром" роботу щодо реалізації проекту створення Консорціуму, прийняті рішення стосовно першого етапу будівництва нового газопроводу Новопсков-Ужгород – будівництва його ділянки Богородчани-Ужгород, завершення передінвестиційної фази діяльності Консорціуму та його перехід на інвестиційну фазу, обговорено можливі напрямки та аспекти співробітництва. Здійснено презентацію проекту нового газопроводу, повідомлено про умови, обсяги та гарантії його завантаження протягом 2005 -2010 років.

Увагу німецької сторони було звернено на те, що оскільки участь у Міжнародному консорціумі повинна базуватися на паритетних засадах, для можливості збалансування інтересів сторін при подальшій його господарській діяльності внесок німецької сторони повинен бути адекватним внеску НАК "Нафтогаз України" та ВАТ "Газпром", які здійснюють транзит і поставку додаткових обсягів газу новим газопроводом. Бажано було б забезпечити участь "Е.ОН Рургаз АГ" у проекті шляхом забезпечення для Міжнародного консорціуму додаткових ринків збуту природного газу, який плануються транспортувати новим газопроводом до європейських країн.

На зустрічах німецька сторона висловила припущення про можливість забезпечення ринків збуту газу. Сторони домовилися про необхідність продовження робіт, остаточного визначення ринків споживання додаткових обсягів природного газу, вирішення техніко-економічних питань будівництва ділянки нового газопроводу, правових та фінансових питань взаємодії учасників Консорціуму.

Незважаючи на те, що "Е.ОН Рургаз АГ" в достатній мірі володіє інформацією для підготовки своєї позиції щодо можливих варіантів участі в роботі за проектом на інвестиційній фазі діяльності Міжнародного консорціуму, до сьогоднішнього дня офіційної пропозицій від німецької сторони не надходило.

Співробітництво з "Е.ОН Рургаз АГ" в рамках науково-технічного співробітництва

11 квітня 2002 року між НАК "Нафтогаз України", ДК "Укртрансгаз" та "Е.ОН Рургаз АГ" підписано Угоду про науково-технічне співробітництво що-

до реалізації проекту "Оптимізація транспорту природного газу в газотранспортній системі ДК "Укртрансгаз" завдяки використанню програмного забезпечення "СІМОНЕ" з метою економії паливного газу та скорочення викидів двоокису вуглецю".

Протягом 2002 – 2004 років було проведено тристоронні робочі зустрічі щодо продовження співробітництва з питань екології, енергозбереження, вимірювання газу, підземного збереження газу в рамках науково-технічного співробітництва, за результатами яких було підписано Угоди про науково-технічне співробітництво, відповідно за 2003 та 2004 роки.

У 2003 році ДК "Укртрансгаз" було проведено попередні розрахунки техніко-економічного обґрунтування Спільного проекту Joint Implementation (Проект спільного впровадження) у рамках програми захисту клімату.

У 2004 році відбулися спільні робочі зустрічі між НАК "Нафтогаз України", ДК "Укртрансгаз", Міністерством охорони навколишнього природного середовища України, Начальником Департаменту Програми федерального уряду з охорони клімату, навколишнього середовища та енергії ФРН, "Е.ОН Рургаз АГ" з питань обговорення та підготовки Протоколу про наміри в рамках зазначеного Проекту, а також необхідного пакета документів для подання до Мінприроди України із зверненням щодо листа підтримки про визнання зазначеного проекту Проектом спільного впровадження відповідно до Кіотського протоколу.

На даний час компанію "Е.ОН Рургаз АГ" запропоновано провести спільний робочий семінар НАК "Нафтогаз України", "Е.ОН Рургаз АГ", Міністерством охорони навколишнього природного середовища України та Федеральним міністерством навколишнього середовища і ядерної безпеки Німеччини, метою якого є обговорення проблем, пов'язаних Проектом спільного впровадження.

Співробітництво з компанією "Зарубежгаз Менеджмент унд Бетайлигунгсгезельшафт МБХ"

5 грудня 2002 року між НАК "Нафтогаз України" та компанією "Зарубежгаз Менеджмент унд Бетайлигунгсгезельшафт МБХ" (далі – "Зарубежгаз") було підписано короткостроковий контракт № 247 щодо купівлі-продажу природного газу, за яким НАК "Нафтогаз України" вперше здійснила експортні поставки природного газу до країн Західної Європи. Умови контракту були виконані в повному обсязі обома сторонами.

Враховуючи високий рівень розвитку відносин між двома компаніями, на сьогодні запроваджено практику здійснення експортних операцій за довгостроковим контрактом, який було укладено між НАК "Нафтогаз України" та компанією "Зарубежгаз" 16 липня 2004 року № 314. Зазначеним контрактом передбачено постачання природного газу з України до 2009 року.

Співробітництво з АТ "Фербунднетц Газ"

Напрямки співробітництва НАК "Нафтогаз України" з АТ "Фербунднетц Газ" були обговорені під час проведення в Україні переговорів 13 квітня 2005 року між Головою правління НАК "Нафтогаз України" О.Г.Івченком і Головою правління АТ "Фербунднетц Газ" п. Хольстом. АТ "Фербунднетц Газ" виявила зацікавленість у розвитку співпраці з НАК "Нафтогаз України" з наступних питань:

- закупівлі природного газу;
- участі НАК "Нафтогаз України" у спільному проєкті АТ "Фербунднетц Газ" та PGNiG S.A. з реалізації природного газу на німецькому газовому ринку;
- залучення фахівців НАК "Нафтогаз України" з реалізації природного газу до проходження навчання (практики) на німецьких підприємствах з метою опанування практичного досвіду роботи на європейському газовому ринку;
- спільної участі компаній АТ "Фербунднетц Газ" і НАК "Нафтогаз України" у технічних проєктах з розвитку ресурсної бази НАК "Нафтогаз України", пошуку, розробки та видобутку газу з його подальшою спільною реалізацією вуглеводнів; модернізації об'єктів газотранспортної системи України та впровадженні нових технологій з енергозбереження на об'єктах ГТС.

НАК "Нафтогаз України" висловлює зацікавленість у нарощуванні обсягів експорту природного газу до країн Європи і готова до співробітництва з АТ "Фербунднетц Газ" у разі надання з боку німецької сторони конкретних пропозицій щодо обсягів, термінів, ціни та умов поставок природного газу.

Окрім того, НАК "Нафтогаз України" готова до здійснення конкретних кроків з розвитку співробітництва між газовими компаніями України, Польщі та ФРН щодо розбудови інфраструктури газотранспортної системи України та Республіки Польща, будівництва міжсистемних з'єднань, які дадуть можливість збільшити обсяги транзиту природного газу, диверсифікації джерел енергопостачання і забезпечення безперебійного постачання вуглеводнів до Західної Європи та опрацює конкретні пропозиції німецької сторони з цих питань.

Зокрема це стосується залучення АТ "Фербунднетц Газ" до реалізації проєктів з розвідки і розробки нових родовищ на шельфі Чорного та Азовського морів з метою збільшення ресурсної бази України, та участі АТ "Фербунднетц Газ" спільно з НАК "Нафтогаз України" у технічних проєктах з модернізації та реконструкції об'єктів газотранспортної системи України, впровадженні нових технологій з енергозбереження на об'єктах ГТС.

З цих питань проведено переговори у ДК "Укртрансгаз" та підписано Протокол про наміри. На виконання зазначеного Протоколу ДК "Укртрансгаз" підготовлено проєкт угоди про розвиток науково-технічного співробітництва між ДК "Укртрансгаз" та АТ "Фербунднетц Газ".

Стосовно пропозицій з боку АТ "Фербунднетц Газ" щодо здійснення операторських функцій з обслуговування заборгованості України перед ФРН за Ямбурзькою Угодою 1986 року, НАК "Нафтогаз України" готова розпочати обговорення шляхів погашення заборгованості з уповноваженою Урядом

ФРН на виконання операторських функцій організацією за умови ратифікації Міжурядової Угоди щодо врегулювання заборгованості України перед ФРН за Ямбурзькою Угодою та надання Урядом України офіційних повноважень НАК "Нафтогаз України" на проведення розрахунків з погашення цієї заборгованості.

Співробітництво в рамках реалізації проекту "Одеса-Броди"

Проект Євразійського нафтотранспортного коридору продовжує займати центральне місце у співробітництві між Україною та країнами ЄС.

Розвиток проекту ЄАНТК в більшості залежить від реалізації проекту будівництва нафтопроводу "Броди-Плоцьк". Спорудження з'єднувального нафтопроводу Броди-Плоцьк створює технічну можливість для доставки каспійської нафти на НПЗ Польщі та країн, що мають вихід до акваторій Балтійського та Північного морів.

Довідково: Рішення про реверсне використання нафтопроводу "Одеса-Броди" було тимчасовим і вимушеним з-за практичної відсутності альтернативних пропозицій щодо використання цього нафтопроводу для транспортування каспійської нафти. Прийняття рішення Українською стороною щодо тимчасового запуску нафтопроводу Одеса-Броди для транспортування російської нафти сприяло ефективному використанню його потужностей на період будівництва та підготовки до експлуатації нафтопроводу Броди-Плоцьк.

11 вересня 2004 року завершено заповнення нафтопроводу Одеса-Броди технологічною нафтою, а 23 вересня розпочато його комерційну експлуатацію. Всього за час роботи магістралі транспортовано 3,8 млн.т нафти Юралс, в тому числі 2,8 млн.т – у 2005 р.

З метою розвитку проекту Одеса-Броди у європейському напрямку, Європейською Комісією виділено у рамках програми Тасіс 2 млн. євро для розроблення бізнес-плану проекту щодо системи транспортування нафти за маршрутом Одеса-Броди-Плоцьк. Бізнес-план реалізації проекту Одеса-Броди-Плоцьк має бути розробленим у грудні ц.р.

Одне з центральних місць у забезпеченні умов для будівництва нафтопроводної ділянки Броди-Плоцьк займає функціонування спільного українсько-польського підприємства "Сарматія".

Заплановане створення у майбутньому міжнародного консорціуму на базі "Сарматії" із залученням фінансових установ, компаній користувачів нафтопроводу та постачальників нафти потребує активізації переговорного процесу з бізнесовими колами вже сьогодні.

Україна виключно зацікавлена у залученні провідних європейських компаній та фінансових установ до створення і функціонування маршруту Каспійський регіон – Одеса-Броди-Плоцьк – ринок Північно-Західної Європи.

Перспективним напрямком українсько-німецького співробітництва у рамках проекту Одеса-Броди-Плоцьк є використання нафтопроводу для постачання нафти на НПЗ Німеччини.

Довідково: Німеччина споживає приблизно 135 млн. тонн нафти на рік., з яких майже 95% імпортується, що робить її третім у світі імпортером. Німецький імпорт надходить із Росії, Норвегії, Лівії та Великобританії. Прогнозується суттєве зменшення імпорту з регіону Північного моря, що примушує власників НПЗ шукати нові райони постачання легких мало сірчаних сортів нафти. Тому, каспійська нафта, доставлена маршрутом Одеса – Броди є одним з найбільш оптимальних варіантів.

Німеччина має три основних нафтопереробних регіони: південний, східний та північно-західний. Нафтопровід Одеса – Броди та існуючі мережі нафтопроводів Європи дозволять постачати каспійську нафту для південних НПЗ Німеччини, а перспективний нафтопровід Броди-Плоцьк в рамках – на НПЗ північно-західної Німеччини.

Опрацювання проектів із використання кредитних ресурсів, що надаються НАК "Нафтогаз України" відповідно до Угоди з Дойче Банком від 08.03.05

08 березня 2005 року між НАК "Нафтогаз України" та Дойче Банком (Deutsche Bank AG) укладено Угоді про фінансування, в рамках якої українська сторона може одержати фінансування у формі двосторонніх кредитів, синдиційованих трансакцій, випусків облігацій, торгового фінансування та у будь-якій іншій формі боргового фінансування.

НАК "Нафтогаз України" запропонував наступні напрямки використання таких кредитних ресурсів:

1. Фінансування міжнародних інвестиційних проектів, пов'язаних з проведенням геологорозвідувальних робіт та видобутком вуглеводнів на контрактних територіях іноземних країн (Об'єднані Арабські Емірати, Арабська Республка Єгипет, Соціалістична Народна Лівійська Арабська Джамахірія, Російська Федерація Республіка Калмикія). Реалізація Контракту надасть можливість розширити географію діяльності НАК "Нафтогаз України", залучити українські компанії до освоєння нафто- та газових ринків Близького Сходу, сприятиме поширенню вітчизняних товарів на ринках арабських країн.

2. Організація та виконання геологопошукових робіт, геологорозвідувального буріння, експлуатація нафтових, газових і газоконденсатних родовищ на континентальній частині України.

3. Реалізація програми освоєння ресурсів нафти і газу шельфу Чорного та Азовського морів на період до 2015 року, що дозволить замінити ресурси родовищ континентальної частини України.

4. Для збереження конкурентоздатності української газотранспортної системи розробляється і здійснюється програма реконструкції компресорних станцій, лінійної частини системи, газорозподільних і газовимірювальних станцій. Поряд з роботами, спрямованими на підвищення технічного рівня та надійності газотранспортної системи, виконуються роботи з її розширення. Програмою капітального будівництва ДК "Укртрансгаз" на 2005 р. передбачено 1 479 544 тис. грн.

5. Фінансування проектно-пошукових робіт за проектом "Дільниця Богородчани-Ужгород перший етап газопроводу Новопсков-Ужгород" які виконуються ВАТ "ВНІПІТРАНСГАЗ", що в подальшому будуть внесені до Статутного фонду Міжнародного консорціуму з управління та розвитку газотранспортної системи України, створеного на виконання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про заходи щодо забезпечення стратегічного співробітництва в газовій галузі.

6. Будівництво об'єктів газозабезпечення населених пунктів, спорудження яких здійснюється на виконання доручень органів державної влади України та рішень правління НАК "Нафтогаз України".

7. Реалізація проекту по створенню Східноєвропейського регіонального метрологічного Центру в м. Боярка за домовленістю трьох країн-бенефіціарів (України, Молдови та Білорусі) у сфері співробітництва у Східній Європі. Метрологічний Центр дозволить вдосконалити технології вимірювання, що застосовуються в транспортуванні природного газу, та приведення їх відповідність до існуючих міжнародних стандартів. Загальний кошторис витрат Метрологічного Центру на 2005 р. 62 209 тис.грн.

Співробітництво в сфері видобутку вугілля

У зв'язку з підвищенням світових цін на нафту та газ Європейським Союзом розглядається перспективним відновлення розвитку вугільної промисловості. Про це заявив під час свого візиту до України Комісар Європейської Комісії з питань енергетики А.Пібалгс.

Довідково: В структурі світових запасів органічного палива на вугілля припадає 67 відсотків, на нафту – 18 і на природний газ 15 відсотків. В Україні запаси вугілля складають 95,4 відсотків від загального обсягу запасів органічного палива. Україна має 6,5 млрд. тонн промислових запасів вугілля, із них коксівного 46,6 %. При цьому, у пластах потужністю більш, ніж 1,2 метра, міститься 983 млн.тонн промислових запасів вугілля.

У цьому контексті розвиток вугільної галузі може зайняти особливо важливе місце у забезпеченні енергетичної безпеки України.

Наведені показники запасів вугілля та проведені останнім часом ринково-орієнтовані реформи вугільного сектору, вжиті заходи щодо підвищення безпеки робіт на шахтах України створюють інвестиційно-привабливі умови для реалізації проектів з видобутку вугілля.

В рамках двостороннього та співробітництва з ФРН потенційні інвестиційні проекти з видобутку вугілля можуть бути спрямовані на:

- будівництво нових шахт на розвіданих ділянках вугільних родовищ;
- реконструкцію діючих вугледобувних підприємств з приростом потужностей;
- запровадження провідних технологій з видобутку вугілля (наприклад, енергозберігаючих технологій видобутку вугілля з малопотужних пластів (до 1,2 м), у тому числі без постійної присутності людей у вибоях; технологій, спрямованих на виконання вимог захисту довкілля та раціонального природо-

докористування);

- закупівлю обладнання для комплексної механізації лав;
- запровадження автоматизованих систем управління технологічними процесами, інформаційних систем диспетчеризації та контролю;
- підвищення рівня менеджменту шахт і розрізів;
- налагодження виробництва високоефективних засобів індивідуального захисту і контрольних приладів тощо.

Довідково: В резерві для нового будівництва в Україні маютьяся 67 ділянок із запасами 13,1 млрд. тонн з можливою потужністю з видобутку 124,9 млн. тонн вугілля на рік.

Реалізація проектів з видобуту вугілля в Україні має, також, суттєвий соціальний ефект у зв'язку незначними можливостями створення інших альтернативних робочих місць у вугільних регіонах. Створення нових робочих місць та соціальний захист населення є одним із пріоритетних напрямків політики як України так і країн ЄС, що обумовлює можливості залучення кредитів до таких проектів з низькою процентною ставкою.

Зважаючи, що споживання вугільної продукції за групами визначається двома пріоритетними напрямками – виробництво коксу для металургійних комбінатів та виробництва ТЕС електричної енергії на базі низькозольного вугілля (80% від загального обсягу споживання вугілля, що видобувається в Україні), для підвищення інвестиційної привабливості проектів з видобутку вугілля, є необхідним реконструкція та модернізація збагачувальних фабрик. Проекти, спрямовані на підвищення технологічного рівня та виробничих потужностей збагачувальних фабрик є обов'язковою складовою прибутковості проектів з видобутку вугілля.

Враховуючи технологічний потенціал ФРН для вугледобувної галузі, інвестиційні можливості Німеччини, вищеперелічені напрямки інвестиційних проектів можуть скласти основу для подальших переговорів щодо спільної їх реалізації.

Водночас, з метою мінімізації інвестиційних та проектних ризиків у вугільному секторі є актуальним залучення Україною досвіду ФРН щодо реформування вугільного сектору з урахування практики та норм ЄС. Це, зокрема, включає питання адаптації законодавства України до законодавства ЄС щодо державного регулювання та ринкових механізмів функціонування галузі, приватизаційних процесів у вугільному секторі, а також, механізмів ціноутворення на вугільну продукцію.

Враховуючи перспективи розвитку вугільної промисловості, складову її інвестиційної привабливості складає модернізація ТЕС на базі ефективних та чистих технологій спалювання вугілля з урахування практики та норм ЄС. Питання стимулювання запровадження чистих технологій вугілля віднесено до завдань реалізації Плану дій Україна-ЄС, використання таких технологій є одним із головніших напрямків реалізації в Україні енергетичних аспектів Кіотського протоколу. Німеччина, яка є одним із лідерів у світі щодо реаліза-

ції енергетичних аспектів Кіотського протоколу та володіє провідними технологіями ефективного використання вугілля на ТЕС, може стати основним партнером України у реалізації таких проектів.

Співробітництво у сфері електроенергетики

Має суттєві перспективи розвиток співробітництва та реалізація спільних українсько-німецьких проектів у сфері електроенергетики. Триває підготовка до підписання відповідної Угоди "Про фінансування між Міністерством палива та енергетики (ВАТ "Укренерго") та Дойче Банком"

10. Співробітництво України та Німеччини в галузі транспорту

Договірно-правова база в галузі авіаційного транспорту

Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про повітряне сполучення (набула чинності 15.03.1999 р.);

В галузі морського та річкового транспорту

- Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про морське судноплавство (набула чинності 11.01.1995 р.);

- Угода між Урядом України і Урядом Федеративної Республіки Німеччина про судноплавство на внутрішніх водних шляхах (набула чинності 01.06.1994 р.);

В галузі автомобільного транспорту

Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про міжнародне автомобільне сполучення (10.06.1993 р.).

В галузі авіаційного транспорту

На цей час повітряне сполучення між Україною та Німеччиною є одним з найрозвиненіших та найперспективніших. Перевезення здійснюють 4 українські авіакомпанії ("Міжнародні авіалінії України", "Дніпроавіа", "Українсько-середземноморські авіалінії", "Донбасаеро") з 6 пунктів на території України (Київ, Львів, Сімферополь, Дніпропетровськ, Донецьк, Одеса) в 6 пунктів у Німеччині (Берлін, Франкфурт, Дюссельдорф, Кельн, Ганновер, Мюнхен) і 2 німецькі авіакомпанії ("Lufthansa", "LTU") з Франкфурта та Мюнхена до Києва та Сімферополя, що становить 11% загальної кількості рейсів між Україною та іншими державами (при цьому 57% рейсів здійснюють українські авіакомпанії і 43% – німецькі).

З метою розширення географії польотів для українських авіакомпаній була проведена робота щодо збільшення кількості частот для виконання регулярних рейсів і, відповідно, ємності повітряних суден для перевезення вантажів.

З метою лібералізації ринку авіаперевезень між Україною та Федеративною Республікою Німеччина 21-22.02.2005 р. в м. Київ відбулися переговори між представниками авіаційних органів України та Німеччини.

Згідно домовленостей Сторони погодились зняти обмеження щодо загальної кількості частоти перевезень між Німеччиною та Україною. Починаючи з 23.02.05р. застосовується схема розподілу частот :

- а) На трьох маршрутах (основні маршрути)
 - Київ – Берлін (Airport Sistem Berlin);
 - Київ – Франкфурт (planner Airport Sistem Frankfurt -Hahn);
 - Київ – Мюнхен

Перевезення обмежені 21 частотою на тиждень (максимально) для кожної Сторони.

б) На всіх інших маршрутах (регіональні маршрути) максимальна кількість перевезень становить 7 частот на тиждень та перевезення на цьому маршруті будуть здійснюватися кожною Стороною.

с) Починаючи з літнього періоду 2007 року, максимальна частота перевезень за основними маршрутами зростає до 28 (сумарно).

Крім того, німецька сторона планує у вересні п.р. розпочати перевезення між Мюнхеном і Донецьком та Дюссельдорфом і Києвом, а українська сторона – влітку 2006 року між Києвом і Гамбургом.

Враховуючи участь німецьких компаній у розвитку туристичної та транспортної інфраструктури України, німецька сторона могла б взяти участь у реконструкції та розвитку українських аеропортів в Криму (Сімферополь, Більбек тощо), які можуть приймати рейси великогабаритних літаків (класу Боїнг 737 і вище) з високою частотою, та аеропорту в Закарпатті.

В галузі річкового транспорту

Кількість суден під прапором ФРН, що обслуговувалися в портах України-Українським річковим флотом (ВАТ "Українське Дунайське Пароплавство") у 2004 році перевезено:

- з України до Німеччини – 54 300 тонн;
- з Німеччини до України – 1 000 тонн.

Перевезено з Німеччини до портів третіх країн – 42 300 тонн,
із третіх країн до Німеччини – 5 200 тонн.

За 6 місяців 2005 р.: з України до Німеччини – 28 780 тонн.

Перевезено з Німеччини до портів третіх країн – 24 170 тонн,
із третіх країн до Німеччини – 19 240 тонн.

В галузі автомобільного транспорту

Питання двостороннього співробітництва в галузі автомобільних перевезень вирішуються в ході засідань Змішаної комісії з питань автомобільних пасажирських та вантажних перевезень.

Під час останнього засідання Комісії сторонами попередньо погоджено контингент дозволів для українських та німецьких перевізників на 2006 рік у кількості:

- 56 000 – універсальних дозволів, з яких:
 1 000 – універсальних дозволів (гуманітарні перевезення);
 30 000 – для перевезень автомобілями, що відповідають вимогам ЄВРО-1;
 25 000 – для перевезень автомобілями, що відповідають вимогам ЄВРО-2;

Статистичні дані щодо вантажних перевезень

Період	зайшло суден	Перевезено		вийшло суден	Перевезено	
		тонн	пасажирів		тонн	пасажирів
2003р.	65	24 800, в т.ч. 2 200 - транзит	400	67	145 900, в т.ч. 74 700 - транзит	400
2004р.	157	10 000, в т.ч. 700- транзит	700	152	141 900, в т.ч. 12 900 - транзит	700
І півріччя 2005	110	11 100, в т.ч. 1000- транзит	300	116	113 000 в т.ч. 500 - транзит	300

Інформація про вантажні перевезення за перше півріччя 2005р

Період	В'їзд німецьких вантажівок в Україну		Оформлено дозволів українським перевізникам			
	Разом	З них транзит	„звичайні”	„зелені”	„супер-зелені”	Разом
Січень –червень 2005 р.	791	182	3508	11511	8445	23464

Обсяг перевезень пасажирів автобусами як регулярного, так і нерегулярного сполучення

Період	Німецькі автобуси		Українські автобуси	
	в'їзд в Україну	виїзд з України	всього виїхало	З них нерегулярних
2003р.	1 244	1 157	2 562	582
2004р.	1 459	1 385	даних немає	даних немає
6 міс. 2005р.	627	568	даних немає	даних немає

За 1992-2005 роки між Україною і Німеччиною створена розвинута мережа автобусних маршрутів міжнародного регулярного пасажирського сполучення, яка на даний час налічує більш ніж 50 маршрутів міжнародного регулярного сполучення. Німецькою стороною виконуються гуманітарні рейси на користь дітей, постраждалих від наслідків Чорнобиля.

Проблемним питанням залишається отримання віз для в'їзду на територію Німеччини українських автоперевізників. Протягом 2004 року було отримано багато звернень від українських перевізників щодо погіршення ситуації з відкриттям німецьких віз. Направлений лист до Посольства Федеративної Республіки Німеччина з проханням вирішити вищезазначену проблему.

Міністерство транспорту та зв'язку вживає заходів для поліпшення ситуації з отриманням віз українським перевізникам у Посольстві ФРН в Україні, як і в інших посольствах країн Шенгенської зони. Так, це питання було обговорено під час останнього засідання Змішаної комісії з питань автомобільних пасажирських та вантажних перевезень (13-14.07.2005р., м. Бонн) та під час I-го засідання українсько-німецької Групи високого рівня з економічних питань (18.07.2005р, м. Берлін).

В галузі залізничного транспорту

Міжурядових та міжвідомчих двосторонніх українсько-німецьких угод у галузі залізничного транспорту на даний час не укладено. Умови проїзду пасажирів і перевезення вантажів регулюються Угодою про міжнародне пасажирське сполучення (СМПС) і "Тарифом Схід-Захід".

З метою інформаційного супроводу перевезень повагонних відправок у міжнародному і міждержавному сполученні укладено відповідну багатосторонню угоду, учасниками якої є залізниці України і Німеччини.

Співробітництво між Укрзалізницею і Німецькими залізницями здійснюється згідно з „Угодою між Українською залізницею і Акціонерним товариством Німецька залізниця (ДБ АГ) про перевезення вантажів” від 1995 року.

На сьогодні здійснюється робота щодо приєднання України до "Протоколу від 3 червня 1999 року, що стосується змін Конвенції з міжнародних залізничних перевезень (КОТІФ) від 9 травня 1980 року". Підготовлено проект Закону України "Про приєднання України до Протоколу від 3 червня 1999 року, що стосується змін Конвенції з міжнародних залізничних перевезень (КОТІФ) від 9 травня 1980 року".

Приєднання до Протоколу дозволить здійснювати перевезення вантажів із країн Європи в Україну до станцій, розташованих на лініях ЦІМ, по документах транспортного права КОТІФ/ЦІМ, тобто без переоформлення перевізних документів на кордоні.

З метою приєднання України до міжнародних конвенцій та багатосторонніх угод у галузі транспорту та вступу до міжнародних транспортних організацій, пов'язаних з інтеграцією транспортно-дорожнього комплексу України до транспортних систем ЄС, Укрзалізницею провадиться робота над проектом Конвенції про процедуру міжнародного транзиту при перевезенні ван-

тажів залізничним транспортом із застосуванням накладної СМГС в якості митної декларації.

Проект Конвенції ЄЕК ООН про процедуру міжнародного митного транзиту при перевезенні вантажів залізничним транспортом з використанням накладної СМГС було схвалено на 67 сесії КВТ ЄЕК ООН, яка відбулася 15-17.02.05 в м. Женева (Швейцарія). Конвенція відкрита до підписання з 01.08.05 до 31.07.06.

Після отримання остаточного тексту Конвенції та його перекладу українською мовою буде провадитися внутрішньо – державна процедура приєднання до цієї Конвенції.

Основний обсяг вантажних перевезень з Німеччиною здійснюється за маршрутом Міжнародного транспортного коридору № 3.

Обсяги перевезень вантажів залізничним транспортом між Україною та Німеччиною складають (в тоннах):

Вид сполучення	2003 рік	2004 рік	I-II квартал 2005 р.	I-II квартал 2004р.
Імпорт	45 552	2 936	2 338	2 183
Експорт	57 293	40 807	81 913	10 918
Транзит	4 196	15 165	14 405	4 830
Всього	107 041	58 908	98 656	17 931

Між Україною та Німеччиною існує пряме залізничне пасажирське сполучення. Поїзд №29/30 Київ-Берлін курсує щоденно цілорічно з вагонами Укрзалізниці: 6 вагонів Київ-Берлін, 3 вагони курсують цілорічно щоденно, 1 вагон – влітку щоденно, 1 вагон – два рази на тиждень, 1 вагон – факультативно.

Спільно з німецькою фірмою "MTU" на базі ВАТ Холдингової Компанії "Луганськтепловоз" на замовлення Укрзалізниці виготовлено дизель-поїзд ДЕЛ-02 з асинхронним приводом. Фірмою "MTU" поставлено приводні силові модулі "Power Pack" 12 V 183 TD 13 в складі дизеля і генератора, які розташовуються під кузовами головних вагонів.

Фірма "MTU" також поставляє силові модулі "Power Pack" на автотранспорт. Перший дослідний зразок впроваджено на Одеській залізниці в вересні 2004 року. При успішних результатах випробувань заплановано на базі автотранспорту збудувати в 2005 році 2 рейкових автобуси.

Щодо співробітництва з фірмою "Siemens"

28.05.03 підписано Угоду про наміри між Укрзалізницею та концерном "Siemens". Укрзалізниця співпрацює з німецькою фірмою "Siemens" в декількох напрямках, одним із яких є розроблення та виробництво вантажо-пасажирського електровозу змінного струму ДСЗ.

В галузі локомотивобудування спільно з німецькою фірмою "Siemens" та

Дніпропетровським науково-виробничим об'єднанням електровозобудування (НВО "ДЕВЗ") на замовлення Укрзалізниці у 2003 році виготовлено магістральний вантажно-пасажирський електровоз змінного струму з асинхронним приводом типу ДСЗ на конструкційну швидкість 160 км/год.

На замовлення Укрзалізниці та ВАТ "ХК "Луганськтепловоз" організовано виробництво вагонів дизель- та електропоїздів приміського сполучення. Спільно з німецькою фірмою MTU, м. Фрідріхсхафен, яка входить до складу концерну Даймлер-Крайслер, на ВАТ "ХК "Луганськтепловоз" розроблено конструкцію та виготовлено дизель-поїзд ДЕЛ02-001, який експлуатується на Одеській залізниці. Завершується виготовлення другого дизель-поїзда. Крім цього на ВАТ "ХК "Луганськтепловоз" виготовлено та поставлено на залізниці України 10 електропоїздів постійного струму та 12 електропоїздів змінного струму. Створені потужності дозволять виготовляти за рік до 400 вагонів дизель- та електропоїздів.

Іншим напрямком співпраці з фірмою "Siemens" є створення систем інтервального регулювання руху поїздів. Впровадження швидкісного руху пасажирських поїздів зі швидкістю понад 140 км/год вимагає заміни існуючих систем інтервального регулювання руху поїздів, що розраховані для забезпечення безпеки руху поїздів зі швидкостями до 160 км/год, а також модернізації існуючої системи радіозв'язку.

В рамках Угоди про наміри між Укрзалізницею та ДП "Сіменс-Україна" українські фахівці виїжджали до ФРН для детального ознайомлення з можливостями удосконалення існуючих в Україні систем регулювання швидкісного руху.

Під час роботи I-го засідання українсько-німецької Групи високого рівня з економічних питань (18.07.2005р, м. Берлін), одним з головних розглянутих питань стало опрацювання шляхів залучення німецьких інвестицій у розвиток української частини міжнародного транспортного коридору №3 та участь німецьких машинобудівників у виробництві сучасних електровозів та дизель-поїздів в Україні.

Довідково: Міжнародний транспортний коридор №3 (Берлін-Дрезден-Вроцлав-Львів-Київ) є важливою ланкою між Центральною та Східною Європою. Реконструкція та облаштування якої сприятиме значному нарощуванню обсягів торгівлі між країнами.

Участь німецьких промислових підприємств, зокрема концерну "Сіменс", має значно прискорити реалізацію програми (розроблену Міністерством транспорту та зв'язку України) по забезпеченню українських залізниць високоякісними магістральними вантажно-пасажирськими електровозами змінного струму (типу ДСЗ).

Щодо міжнародних транспортних коридорів

У розвитку міжнародних економічних зв'язків між Україною і Німеччиною важливе значення має розвиток залізничних перевезень вантажів у сполученні Схід-Захід-Схід.

Україну з Німеччиною єднає Міжнародний транспортний коридор №3 (Дрезден – Вроцлав – Львів – Київ). Загальна довжина мережі міжнародного залізничного коридору № 3 по території України складає 705 км, із них: електрифіковано – 705 км; обладнано пристроями автоблокування – 627 км.

Укрзалізницею вивчається можливість організації вантажних перевезень до південної частини Німеччини з використанням маршруту Міжнародного транспортного коридору № 5 (через Львів – Чоп – Братиславу – Відень – Мюнхен).

Загальна довжина коридору № 5 територією України (від Чопа до Львова) становить 266 км, до його складу входять 264,2 км двоколієних електрифікованих ліній, довжина одноколієного тунелю на перегоні Бескид-Скотарське – 1,8 км. На ділянці Чоп-Мукачеве (41,7 км) парна колія суміщена.

Особливо необхідно виділити проблему наявності в складі Міжнародного транспортного коридору № 5 "бар'єрного місця" – аварійного одноколієного тунелю на перегоні Бескид-Скотарське, який був побудований в 1886 році і перебуває в незадовільному технічному стані. Через це обмежується швидкість руху поїздів, пропускна і провізна спроможність всього коридору №5, стримується зростання обсягів перевезень. На цей час Укрзалізницею підготовлені матеріали на отримання кредиту ЄБРР на суму 120 млн. дол. США на проект "Впровадження швидкісного руху пасажирських поїздів на залізницях України", одним з компонентів якого є будівництво Бескидського тунелю. 31 серпня 2004 року у м. Києві підписана Гарантійна угода (проект провадження швидкісного руху пасажирських поїздів на залізницях України) між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку, а представниками Укрзалізниці відповідна Кредитна угода.

Дорожнє господарство

На постійній основі здійснюється надання Секретарю Керівного Комітету Пан-Європейського Транспортного Коридору №3 інформації щодо стану доріг української частини коридору та реалізації інвестиційних проектів щодо їх будівництва.

Темпи реконструкції та модернізації автомобільних доріг за напрямками транспортних коридорів за відсутністю достатнього фінансування не повністю забезпечують потреби вантажо-пасажирських перевезень на сучасному європейському рівні.

На цей час ведеться пошук альтернативних джерел фінансування розвитку дорожньої мережі України. Великі надії покладаються на залучення приватного капіталу для будівництва платних автомобільних доріг на концесійних засадах за участю як вітчизняних, так і іноземних інвесторів.

Українська сторона має ряд проектів будівництва автодоріг на концесійних засадах).

Для виконання програми нового будівництва та ремонту доріг на протязі всього міжнародного транспортного коридору №3 є нагальна необхідність залучення додаткових інвестицій.

В рамках проведення час I-го засідання українсько-німецької Групи високого рівня з економічних питань (18.07.2005р, м. Берлін) було проведено зустріч представника Мінтрансзв'язку з представником Федерального Міністерства транспорту, будівництва та житлового господарства Німеччини, яка відбулась 19.07.2005р. Під цієї зустрічі українська сторона представила концепцію розвитку мережі автомобільних доріг, враховуючи додатково до державного фінансування залучення кредитних коштів та інвестицій на принципах державно-приватного партнерства і, зокрема, на основі концесій. Також обговорювались питання стосовно управління та адміністрування мережами автомобільних доріг різних рівнів. Німецька сторона додатково передала звіти та плани розвитку мережі автомагістралей Німеччини за останні два роки та інші інформаційні матеріали, які вивчаються Укравтодором.

Щодо досвіду німецької сторони у запровадженні дорожніх зборів

Ще у 1990 р. у Федеративній Республіці Німеччина була здійснена спроба введення дорожнього мита за здійснення вантажних перевезень автошляхами. З середини 1990-х років на автостраді "А555" між Кельном та Бонном проводилися перші тестові випробовування щодо автоматичного стягнення дорожніх зборів. Через три роки, 15 серпня 2001 р. Федеральний уряд Німеччини прийняв рішення про введення з 2003 р. дорожніх зборів за використання вантажівками автомобільних шляхів, а до цього, 12 квітня 2002 р. вступив в силу Закон "Про стягнення зборів за використання вантажними автомобілями автошляхів залежно від відстані".

Введенням цього закону Федеральний уряд Німеччини переслідував чотири цілі:

1. Експлуатація великих вантажівок (загальною вагою від 12 до 40 т.) спричиняє значні витрати щодо будівництва, утримання та поточного ремонту федеральних автошляхів. Наприклад, автомобіль вантажопідйомністю 40 тонн спричиняє в 60 разів більше навантаження на автошляхи, ніж легковий автомобіль. У відповідності з Генеральними директивами ЄС, ФРН планує в більшій мірі залучати дорожні збори з вантажівок для фінансування інфраструктури. Таким чином, введення дорожніх зборів має сприяти вирішенню цих проблем.

2. З введенням дорожніх зборів умови конкурентної боротьби між автошляхами та залізницею будуть більш прийнятними.

3. Дорожні збори мають стати додатковим джерелом надходження коштів для збереження автошляхів у надійному стані, а також для розбудови нових транспортних сполучень. Ці кошти будуть направлятися для збільшення річкових перевезень і переміщення вантажів залізницею.

4. ФРН, яка запланувала в основному систему автоматизованого стягнення мита на основі супутникового зв'язку, виступила піонером цієї справи не тільки в Європі, але й у всьому світі.

Компанія "Даймлер Крайслер Сьорвіз АТ" має відповідний передовий

та практичний досвід щодо запровадження системи автомобільного збору для транзитних транспортних перевезень та була відповідальною за інжинірингову та управлінську складову успішної реалізації даного стратегічного проекту у ФРН.

За результатами проведеної зустрічі Президента України В.А.Ющенка з виконавчим директором компанії "Даймлер Крайслер Сьорвіз АП" Н.Йоханінгом 9 березня ц.р. у м. Берлін було заплановано візит представників керівництва компанії до України.

Українська сторона зацікавлена у досвіді німецької сторони щодо запровадження дорожніх зборів і готова розпочати переговори стосовно організації зустрічі експертів у зручний для німецької сторони час.

Щодо стану розрахунків з німецькою компанією "Josef Mobius Bau Aktiengesellschaft"

На підставі Протоколу спільного засідання Науково-технічної Ради та постійно діючої цінової комісії по розгляду проектів договорів стосовно вибору генерального підрядника по будівництву каналу "Дунай – Чорне море", в 2004 році Державним підприємством "Дельта-лоцман" та ТОВ "Український фарватер" укладена Генеральна угода з компанією "Josef Mobius Bau Aktiengesellschaft" (Німеччина) про реалізацію будівництва глибоководного суднового ходу "Дунай – Чорне море" (далі – ГСХ).

В рамках визначеної Генеральної угоди в подальшому між ДП "Дельта-лоцман", ТОВ "Український фарватер" та компанією "Джозеф Мьобіус" укладено 3 контракти:

- на проведення днопоглиблювальних робіт на морській ділянці ГСХ;
- на проведення днопоглиблювальних робіт на річковій ділянці ГСХ;
- на будівництво захисної дамби, метою якої є зниження рівня природних заносів (замулювання) ГСХ.

Станом на 25.06.2005р. за контрактом на проведення днопоглиблювальних робіт на морській ділянці ГСХ компанією "Джозеф Мьобіус" виконано 98% робіт (при проектному об'ємі днопоглиблювання 1684 тис.м³ компанією вичерпано 1651 тис.м³). На всі виконані роботи німецькою компанією були надані акти виконаних робіт згідно яких і було сплачено суму 4 476,4 тис.євро.

Станом на 25.06.2005р. за контрактом на проведення днопоглиблювальних робіт на річковій ділянці ГСХ компанією "Джозеф Мьобіус" виконано 73% робіт (при проектному об'ємі днопоглиблювання 1881 тис.м³ компанією вичерпано 1365 тис.м³). На всі виконані роботи німецькою компанією були надані акти виконаних робіт, згідно яких було сплачено суму 1 716,1 тис.євро.

Заборгованості за розрахунками за контрактами на виконання днопоглиблювальних робіт на морській та річній ділянках немає.

Разом з тим німецька компанія наголошує на отриманні грошових коштів в сумі 9860 тис. євро (тобто, всієї різниці між сумою згідно контракту та сумою оплати за мобілізацію техніки) на підставі графіку фінансування, наве-

деного в додатку №2 до контракту від 29.04.2004р.

Одночасно п.6.5,3 Контракту від 29.04.2004р. чітко передбачено, що "...Замовник оплачує виставлені генпідрядником рахунки на підставі підписаних актів прийому робіт по етапам...".

Крім того, серед документів, які є підставою для оплати (п.6.5.6 Контракту) також чітко визначено, що до рахунку обов'язково надаються акти виконаних робіт, підписані сторонами.

При цьому, згідно п.6.1. та 8.2 замовник відповідає за своєчасну оплату виконаних гідротехнічних робіт за умови надання генпідрядником повної калькуляції ціни за виконані роботи.

Таким чином, беручи до уваги, що на даний час акти виконаних робіт не підписані сторонами, підстав для здійснення оплати за контрактом у ДП "Дельта-лоцман" немає. Враховуючи вимоги валютного законодавства, банківські установи не можуть виконати оплату при відсутності акту виконаних робіт.

За попередніми оцінками (виходячи з об'єму прийнятого та викладеного каміння) компанією виконано 23.26 тис. куб. м. дамби, вартість робіт згідно контракту (85 євро за 1 м3 без врахування вартості каміння) складає орієнтовано 1 977,1 тис. євро.

Після підписання акту виконаних робіт конкретна дата оплати виконаних робіт буде визначена додатково.

Проте, суттєвим обмеженням для підписання акту виконаних робіт є відсутність узгодження з проектною організацією (інститут Річтранспроєкт) конструктиву дамби, що було визначено як обов'язок німецького підрядника (п.2.1,2.2, 3.1,3.3,3.5).

Інститутом проінформовано, що питання узгодження конструктиву дамби, запропонованого компанією "Джозеф Мьобіус", може бути вирішено після розгляду та затвердження проекту будівництва ГСХ "Дунай-Чорне море" вартістю на повний розвиток.

11. Стан та перспективи розвитку українсько-німецького співробітництва у галузі будівництва

Українсько-німецьке співробітництво в галузі будівництва плідно здійснюється в рамках Робочої групи з питань будівництва, яка була створена на виконання домовленостей, досягнутих під час Шостого спільного засідання українсько-німецької Коопераційної Ради з питань співробітництва (18-21 липня 2001 року).

Протягом 2001 – 2004 років відбулося три засідання українсько-німецької Робочої групи з питань будівництва, як у м. Києві, так і у м. Мюнхені.

У відповідності зі стратегією розвитку будівельного комплексу України під час засідань Робочої групи з питань будівництва було визначено основні напрямки, за якими на цей час здійснюється двостороннє співробітництво в галузі будівництва, а саме:

- підвищення кваліфікації українських будівельників у Німеччині та в рам-

ках створеного у м. Києві Українсько-німецького будівельного центру (БЦК);

- впровадження в Україні ефективних технологій та новітніх матеріалів, зокрема, енергозберігаючих технологій у житловому будівництві;

- приведення українських будівельних норм та стандартів до європейських шляхом проведення спільних з німецькою стороною семінарів, зустрічей та використання німецького досвіду тощо;

- з метою проведення спільних досліджень з питань енергозбереження, реконструкції будівель та споруд, стандартизації та нормування у будівництві на базі українського Наукового-дослідного інституту будівельних конструкцій (НДІБК) створити спільно з Українсько-німецьким будівельним центром Науково-технічний центр.

"У рамках консультативної ТРАНСФОРМ-ПРОГРАМИ Федеративної Республіки Німеччини у відповідності з Протоколом про наміри від 28.05.98, підписаного Держбудом України і Міністерством будівництва Німеччини, протягом 1999-2002 років здійснювався проект "Підвищення кваліфікації провідних спеціалістів будівельної галузі України в Німеччині".

З метою надання технічної допомоги Україні сторонами організовувались щорічні двотижневі навчальні семінари для провідних спеціалістів будівельної галузі України у м. Дортмунді на базі Центру підвищення кваліфікації (BFW-BAU).

За тематикою програма навчання була спрямована на проблеми житлово-цивільного будівництва.

Семінари, проведені у 1999-2002 роках, надали можливість підвищити кваліфікацію 75 спеціалістів – керівників проектних і будівельних організацій України, які, використовуючи в своїй роботі отримані знання, успішно вирішують питання ефективного будівництва будинків і споруд, що для України є одним із важливих напрямків енергозбереження.

Так, під час навчання у Німеччині, керівниками будівельних організацій України було укладено ряд угод з представниками фірм Німеччини, згідно з якими в наступному було здійснено на підвідомчі будівельні об'єкти постачання ефективних конструкцій, обладнання та матеріалів (наприклад, Львівський ДБК з фірмою "Henkel" – на матеріали "Ceresit"; ТОВ "Термік-Донбас", м.Харків, на будівельне облаштування фірми "Thyssen" Vosta 100 та платформ фірми НЕК, мінвати фірми "Parok"; ТОВ "Термофасад" на пристосування для обробки пінополістирольних плит для утеплення фасадів фірми Domoplan Baugesellschaft mbH; КП "Трест Донецькметалургбуд" на будівельну хімію фірми Marmorit GmbH для утеплення будинків мокрим методом тощо).

"Проект "Будівельний Центр. Київ" також здійснюється у рамках урядової програми Німеччини – ТРАНСФОРМ, який створено у грудні 2002 року при Київському національному університеті будівництва та архітектури (КНУБА).

Між Київським національним університетом будівництва та архітектури та німецьким "Фондом ім. Шьока" укладено договір про співробітництво.

Фонд ім.Шьока – благодійний, має за мету підтримувати та розвивати мале та середнє підприємництво, а також виконує загальнопросвітянські завдання. З 1994 року Фонд використовується в рамках Програми підвищення кваліфікації для країн з перехідною економікою (країни Прибалтики, Росія, Україна).

У планах Українсько-німецького будівельного центру реалізація проекту щодо приведення українських будівельних норм та стандартів до європейських із залученням коштів Європейського Союзу для фінансування згаданого проекту, у зв'язку з обмеженістю коштів БЦК та Фонду ім. Шьока.

Гармонізація нормативних вимог України з вимогами EN є ключовим питанням пом'якшення можливих негативних наслідків вступу України до ЄС, підвищить конкурентоспроможність будівельної галузі України, спричинить підвищений попит на сучасні будівельні матеріали, обладнання, оснастку європейського рівня. Досвід фінансування зазначеної роботи за рахунок державного бюджету свідчить про те, що реально знадобиться біля 30 років на приведення нормативної бази України до вимог EN.

У світлі вищенаведеного, з метою прискорення інтеграції України до Європейського Союзу, вважається за доцільне в найкоротший термін розробити програму і розпочати роботи з поетапного впровадження в Україні системи будівельних норм Європи.

У розвиток цих пропозицій Держбуд України вважає необхідним залучення коштів ЄС та організація відповідного цільового фінансування в рамках однієї із європейських програм, а можливо із залученням різних фондів Німецької Сторони. Ця програма буде направлена не на окремого виробника, а на вирішення проблеми галузі будівництва України в цілому.

Необхідно відзначити про організацію Українсько-німецьким будівельним центром, при підтримці Університету в Карлсрує та низки німецьких будівельних компаній, у вересні 2004 року ділової поїздки до Німеччини представників проектних, науково-дослідних інститутів та будівельних підприємств України.

З метою ознайомлення з сучасним будівництвом у Німеччині, в тому числі з проблемами висотного будівництва та реконструкції панельного житлового фонду, станом нормативно-технічної бази українські архітектори та будівельники відвідали ряд німецьких міст: Берлін, Мюнхен, Дюссельдорф, Франкфурт, Штуттгарт.

Використання українськими проектантами німецького досвіду із зазначених питань сприятиме вирішенню проблем висотного будівництва та реконструкції панельного житлового фонду в Україні.

"Одним із важливих напрямків українсько-німецького співробітництва є запровадження в Україні енергозберігаючих технологій у житловому будівництві.

28 липня 2004 року у Держбуді відбулась зустріч з експертом Німецького товариства технічного співробітництва (GTZ) Г.Гласбреном, під час якої розглянуто питання щодо можливостей фінансування та кредитування Урядом Німеччини проектів підвищення енергоефективності та енергозбереження в Україні.

Українською стороною було надано пропозиції щодо організації і проведення ряду пілотних проектів із запровадження енергозберігаючих технологій, інженерно-технічних рішень у житловому секторі на прикладі малого міста Бар у Вінницькій області.

Реалізація такого спільного проекту буде сприяти економічному і соціальному розвитку 350 малих міст в Україні в рамках здійснення заходів Загальнодержавної програми розвитку малих міст, затверджених Законом України

від 4 березня 2004 року.

Представники німецької сторони відзначили актуальність пропозицій, що були наголошені Держбудом України з питань, що відносяться до енергозбереження в житлово-цивільному будівництві, висловили зацікавленість у їх реалізації із залученням кредитів.

З метою реалізації пріоритетних напрямків економічного співробітництва України та ФРН в галузі будівництва до спільного засідання Групи високого рівня з економічних питань, яке відбулось 18-19 липня 2005 року у м. Берліні, Держбудом було внесено пропозицію щодо фінансування та кредитування Урядом ФРН проектів підвищення енергоефективності та енергозбереження в Україні.

Під час спільного засідання сторонами було домовлено про реалізацію на території України спільного пілотного проекту із запровадження енергозберігаючих технологій у житловому секторі.

12. Співробітництво між Україною та ФРН у галузі сільського господарства

За даними українських митних органів товарообіг між Україною та Німеччиною у галузі агропромислового комплексу за 2004 та за 6 місяців 2005 року відповідно становив 280 та 147 млн.дол.США.

За 2004 рік імпорт сільськогосподарської продукції склав 165 млн.дол.США. а експорт – 147 млн.дол.США.

За 6 місяців 2005 року імпортовано сільгосппродукції на 102 млн.дол.США., експортовано – на 45 млн.дол.США.

Договірно-правова база

Двостороннє співробітництво у сільському господарстві регулюється наступними документами:

- Угода про створення українсько-німецької аграрної Комісії;
- Заява про Наміри щодо співробітництва у сфері сертифікації сільськогосподарської техніки;
- Угода про співробітництво в галузі насінництва та селекції рослин;
- Угода про співробітництво в галузі ветеринарії;
- Заява про співпрацю в рамках здійснення українсько-німецького проекту по створенню сільськогосподарської дорадчої служби в Полтавській області.

Питання стану та перспектив співробітництва в галузі АПК між Україною та Німеччиною, а також проблемні питання роботи німецьких аграрних фірм в Україні обговорюються на засіданнях українсько-німецької аграрної Комісії, зокрема на останньому п'ятому засіданні, яке відбулося в м. Київ 15 червня 2004 року, де обговорювалися наступні питання:

- Сертифікація та стандартизація сільськогосподарської техніки
- Співробітництво в галузі насінництва
- Засоби захисту рослин

- Повернення ПДВ при експорті зернових
- Заборона імпорту племінних тварин
- Діючі спільні українсько-німецькі проекти.
- Започаткування нових проектів в Україні.

Наступне засідання передбачається в жовтні 2005 року в м. Берлін.

Сертифікація сільгосптехніки

Мінагрополітики України продовжує роботи по виконанню, розпочатого в 2000 році спільно з Федеральним міністерством з питань захисту прав споживачів, продовольства та сільського господарства ФРН, проекту по гармонізації до вимог ЄС і впровадження в Україні системи стандартів та правил і процедур випробувань і сертифікації сільськогосподарської техніки. В Україні вказаний проект реалізується на базі Українського державного центру випробувань та сертифікації сільськогосподарської техніки, а зі сторони ФРН відповідним партнером виступала спілка виробників сільськогосподарської техніки (WDMA) з залученням випробувальної організації (DLG).

В рамках виконання 1 етапу проекту, що завершився з німецької сторони в 2003 році і відносився до гармонізації нормативно-технічної, щодо вимог до нескладної сільськогосподарської техніки та методів їх випробувань українська сторона також завершила в 2004 році цей етап. Департаментом науково-технічної політики та УкрЦВТ розроблено 19 проектів ДСТУ гармонізованими з європейськими вимогами.

Перелічені проекти стандартів погоджені Державним комітетом України з нагляду за охороною праці та Міністерством промислової політики України (Державний Департамент тракторного та сільськогосподарського машинобудування).

Всі перелічені проекти стандартів направлені на реєстрацію та затвердження в ДП "Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації сертифікації та якості" і їх введення в дію планується в 2005 році.

В 2005 році Укр ЦВТ проходить в Національному агентстві по акредитації акредитацію на незалежність і компетентність згідно з вимогами гармонізованого з міжнародними вимогами ДСТУ ІСО 17025, що повністю відповідає встановленій в європейському союзі процедурі акредитації.

Таким чином завершено 1 етап проекту і в Україні створені всі необхідні і достатні передумови по нормативному забезпеченню для взаємного визнання результатів випробувань нескладної сільськогосподарської техніки, як підстави для проведення сертифікації продукції кожною стороною на підставі випробувань другою стороною.

Для практичної реалізації 1 етапу проекту німецькій стороні запропоновано заключити відповідну угоду між УкрЦВТ та DLG на проведення порівняльних випробувань однотипних нескладних сільськогосподарських машин (сівалка, плуг, т.д.) і після їх аналізу та при позитивних результатах підготувати необхідні документи для їх взаємовизнання.

Згідно з протоколом 5-го засідання німецько-української Аграрної комісії

від 15 червня 2004 року українська сторона звернулась з проханням розробити практичний план заходів по наданню українським випробувальним центрам технічної допомоги по їх оснащенню новими приладами та лабораторним обладнанням для визначення показників сільськогосподарської техніки згідно з вимогами європейських директив і стандартів, а також їх акредитації в Системі сертифікації Євросоюзу.

Українська сторона, виходячи з перспективності робіт по гармонізації нормативної бази по стандартизації та оцінці відповідності в сфері технічного регулювання використання мобільної техніки та тракторів, в 2004 р. розробила також проект Технічного регламенту про підтвердження типу трактора, гармонізований з Директивою Ради Європи 74/150/EWG від 04.03.1974 р. про зближення законів держав-членів стосовно схвалення сільськогосподарських та лісгосподарських колісних тракторів.

Розроблені також проекти 8 стандартів гармонізованих до вимог міжнародних стандартів, якими визначаються методи випробування мобільних енергетичних засобів та тракторів.

Продовжуються роботи по гармонізації ще 20 стандартів ISO та 5 Директив Ради EWG, що відносяться до тракторів

З 2004 року розпочато реалізацію 2 етапу спільного проекту, що регламентує гармонізацію процедур випробувань та сертифікації мобільної енергетики та пропонує продовжити роботи по проекту та відновити зустрічі робочих груп, а також підтримати проект в Плані дій в рамках Політики сусідства з ЄС, що є предметом переговорного процесу між ЄС та Україною. Ця позиція уже була підтримана німецькою стороною на 5-му засіданні німецько-української Аграрної комісії 15 червня 2004 року і потребує розробки практичного плану заходів по їх реалізації .

Довідково: Машинно-тракторний парк сільськогосподарської техніки налічує значну частину техніки іноземного виробництва: це понад 3 тис. тракторів різних модифікацій майже 30 зарубіжних фірм, біля 7,5 тис. зернозбиральних комбайнів 20 фірм, 6 тис. кормо – та бурякозбиральних комбайнів 20 фірм, ґрунтообробна і посівна техніка, машини для хімічного захисту рослин, прес-підбирачі та інші сільськогосподарські машини.

На сьогоднішній день організовано спільне коопероване виробництво зернозбиральних комбайнів КЗС-11 "Дніпро" спільно з фірмою "KLAAS" в м. Павлоград і виготовлено та реалізовано в 2004 році більше 120 машин. В січні 2005 року отримано замовлення сільгосптоваровиробників на придбання на умовах фінансового лізингу ще 80 комбайнів.

В м.Хмельницький на ВАТ "Адвіс-Допштадт" спільно з фірмою "Допштадт" розпочато кооперативне виробництво кормозбиральних комбайнів "Марал". Виготовлено понад 200 комбайнів, при цьому українські підприємства освоїли виробництво 30 відсотків вузлів і деталей до них.

Більше 30-ти спільних підприємств. в тому числі підприємства Асоціації виробників та ремонтників сільськогосподарської техніки виробляють ґрунтообробні та посівні машини, запасні частини до них.

Для поглиблення співпраці з машинобудівельними фірмами Німеччини пропонується створення спільних підприємств на території України по виготовленню:

- Сучасних економічних та надійних двигунів до тракторів фірми "Манн" потужністю (50-350 к.с) в подальшому до 450 к.с.
- Виробництво потужних (250-350 к.с.) колісних тракторів (фірми Дойц.Фар, Фенд, Штаер).
- Льонозбиральної техніки на ВАТ "Ірпінмаш".
- Картоплезбиральної техніки.
- Міні заводи по переробці цукрових буряків.
- Міні заводи по переробці ріпаку.
- Кооперація по виготовленню гідравлічних вузлів до зернозбиральних комбайнів "Славутич".

Довідково: Законом України від 05.04.01 № 2371-III "Про митний тариф України" встановлені такі ставки ввізного мита на машини та механізми для сільського господарства:

- на машини для збирання та обмолоту сільськогосподарських культур, сінокосарки, машини для очищення, сортування, на преси для соломи, картоплекопачі, гичкорізи – пільгова в розмірі 0-5%, повна – 5-10%;
- на машини для збирання врожаю, а саме на комбайни збиральні встановлені ввізного мита – пільгова 10%, повна – 20%, а на інші машини та механізми для обмолоту – пільгова 5%, повна – 10%;
- на частини сільськогосподарської техніки – пільгова 0%, повна – 5%.

Співробітництво в галузі насінництва

Продовжується активна співпраця німецьких та українських селекціонерів:

- проводяться дослідження селекційного матеріалу озимої пшениці, отримано 155 гібридів та вивчено понад 12 тисяч потомств гібридів;
- отримано селекційні зразки спільних сортів картоплі;
- створено та занесено до Реєстру сортів рослин України 21 спільний гібрид цукрових буряків та 15 нових спільних гібридів.
- здійснюється співпраця по сортовипробуванню та розмноженню на території України ярого ячменю, вівса, гороху.

Українською стороною, враховуючи побажання спілки селекціонерів ФРН, внесені зміни до відповідного Закону України, щодо зниження ставки ввізного мита на насіння гороху з 1,2 євро за 1 кг до 5 % від митної вартості насіння.

Ставка ввізного мита 22 євро за кілограм насіння цукрових буряків була введена вимушено, як захід захисту власного насінневого ринку.

Зазначена ставка мита не розповсюджується на селекційні матеріали, обмін якими відбувається постійно, про що свідчить створення 15 спільних німецько – українських гібридів та занесення до реєстру сортів рослин України понад 50 іноземних гібридів цукрових буряків, в основному німецьких.

На даний час випадки підробок насіння цукрових буряків іноземної селекції значно скоротились. В цілому в 2004 році після перевірки Органом сертифікації Укрдержнасінінспекції в Україну ввезено біля 400 тонн імпортного насіння цукрових буряків.

Виходячи з викладеного, Міністерство аграрної політики вважає за недоцільне на даний час зниження ставки ввізного мита на насіння цукрового буряку.

Німецькі фірми "Байер КропСаєнс", "БАСФ АГ" щорічно поставляють в Україну більше 50 найменувань інсектицидів, фунгіцидів та гербіцидів і, зокрема в 2004 році поставлено 2464 тонни засобів захисту рослин на суму біля 40 млн. доларів США, що становить 36 відсотків від загального імпорту пестицидів.

Німецькі фірми ведуть активну просвітницьку роботу серед спеціалістів сільського господарства під час проведення "Днів поля", семінарів та шляхом видання спеціальної літератури.

Заборона ввезення в Україну ВРХ, свиней та свинини

Враховуючи положення Санітарного кодексу наземних тварин Міжнародного епізоотичного бюро (МЕБ) стосовно факторів ризику передачі губчастоподібної енцефалопатії ВРХ, в разовому порядку завезено із Німеччини 10 бугаїв плідників для отримання сперми з метою покращання генетичного потенціалу місцевого поголів'я ВРХ.

Довідково: Сперма відповідно до зазначеного Кодексу не є фактором ризику передачі губчастоподібної енцефалопатії ВРХ.

Разом з тим, згідно повідомлень Міжнародного епізоотичного бюро дане захворювання реєструвалося у всіх регіонах Німеччини, а відповідно до зазначеного Санітарного кодексу, країна або адміністративна територія вважається благополучною, якщо на її території дане захворювання не реєструється протягом останніх 7 років.

Ввезення живих свиней та продуктів із свинини дозволяється з територій вільних від класичної чуми свиней зареєстрованих в двох землях.

Тому відміна заборони імпорту ВРХ із Німеччини на даний час неможлива.

Консультації з питання земельного законодавства

В Держкомземі проводились неодноразові зустрічі з представниками компанії ВУУО Гмбх з питань використання та управління землею.

Основною метою зустрічей і предметом розмови було обговорення наступних питань:

- організація державного управління землею та створення державного земельного фонду: законодавчі основи державного володіння землею (закон про розподіл майна з урахуванням створення земельного фонду), концепція впровадження;

- законодавчі основи для діяльності централізованого державного управління землею (закон про земельний ринок та відповідні положення щодо ре-

- гулювання, укази), програма приватизації земель державної власності;
- базисні документи для створення державного земельного фонду (угода про заснування, опис завдань, фінансування діяльності);
 - створення системи продажу земель державної власності: робоча методика для продавців земель державної власності, ліцензований продаж,;
 - розробка проекту Закону "Про сервітути"

З метою підготовки пропозиції з удосконалення законодавства та системи державного управління у сфері охорони та використання земель, забезпечення запобігання порушенням законодавства, усунення виявлених порушень, Держкомзем зацікавлений у наданні консультацій німецькою стороною щодо законодавства країн ЄС.

17-19 липня 2005 року у м. Берлін відбулося засідання українсько-німецької Групи високого рівня з економічного співробітництва, під час якого німецька сторона запропонувала розглянути наступні питання:

- торгівля зерновими та логістика;
- спільне виробництво сільськогосподарської техніки;
- співробітництво у селекційно-насінневному господарстві(ввізне мито);
- реалізація спільних проектів у галузі вирощування ріпаку та його переробці;
- питання заборони ввезення в Україну ВРХ, свиней та свинини;
- захист рослин.

З метою обміну досвідом та за сприяння Федерального Міністерства з питань захисту прав споживачів, продовольства та сільського господарства ФРН здійснюється програма підвищення кваліфікації фахівців аграрного сектору України терміном на 6 місяців. Щорічно за цією програмою навчаються у Баварії понад 35 українських фахівців. Крім того, у Саксонії проходять щорічно 4-місячне стажування близько 30 студентів та молодих фермерів з України.

13. Стан реалізації Угоди між Урядом ФРН та Кабінетом Міністрів України про фінансове співробітництво

20 лютого 2004 року під час проведення V Українсько-німецьких політичних консультацій на вищому рівні було підписано Угоду між Урядом ФРН та Кабінетом Міністрів України про фінансове співробітництво (далі – Міжурядова угода), яка ратифікована Законом України від 19.01.05 №2395-IV.

Міжурядовою угодою передбачається надання Україні позичок на суму до 11 млн. євро (термін погашення 40 років, у тому числі пільговий період – 10 років, процентна ставка – 0,75% річних) для реалізації проектів:

- "Підтримка сільськогосподарських підприємств і приватних підприємств у сільській місцевості в Україні";
- "Розвиток системи кредитування в сільській місцевості";
- "Підтримка ефективного використання енергії малими та середніми підприємствами України",

а також грантів на безоплатній та безповоротній основі на суму до 3 млн. євро на супровідні заходи, необхідні для реалізації проектів.

Використання позичок/грантів та умови, на яких вони надаються, визначатимуться окремими кредитними угодами, що мають бути укладені між Кредитною Установою для Відбудови та позичальниками, які будуть визначені сторонами Міжурядової угоди.

У березні ц.р. Міністерство фінансів України отримало від німецької сторони проект Договору про надання позички і гранту (7.000.000 євро – позичка, 2.000.000 євро – грант) для фінансування Програми з рефінансування заходів підтримки системи кредитування у сільській місцевості.

За результатами опрацювання зазначеного проекту Міністерство фінансів України направило на адресу Представництва Кредитної Установи для Відбудови в Україні наявні зауваження та зазначило про необхідність опрацювання та погодження проекту відповідними органами державної влади

У відповідь Представництвом Кредитної Установи для Відбудови в Україні на адресу Міністерства фінансів було надіслано лист від 11.04.05, в якому представлено позицію німецької сторони до зауважень української сторони та зазначено про необхідність визначення єдиного органу державної влади України, відповідального за формування позиції української сторони щодо договорів.

Міністерство фінансів України 22 квітня ц.р. направило лист Кабінету Міністрів України з викладенням стану ситуації щодо стану реалізації Угоди між Урядом ФРН та Кабінетом Міністрів України про фінансове співробітництво та пропозицією доручити причетним міністерствам та відомствам опрацювати проекти договорів та надати пропозиції та зауваження до них.

Кабінет Міністрів України дорученням від 27.04.05 №21486/1/1-05 доручив Мінекономіки, Мінфіну, Міністерству закордонних справ, Міністерству юстиції, Мінагрополітики, Держпідприємству, ДПА та Держмитслужбі опрацювати проекти та надати пропозиції щодо їх підписання.

Відповідно до доручення Кабінету Міністрів України від 01.06.05 №21486/3/1-05 відповідальним за координацію роботи з підготовки проекту Договору про надання позички та гранту для фінансування проекту "Програми з рефінансування заходів підтримки кредитування в сільській місцевості" визначено Міністерство економіки України.

Міністерство фінансів України листом від 24.05.05 №31-05110-107-1-5/10082 надіслало Міністерству економіки України підготовлений з урахуванням зауважень новий проект Договору про надання позички (разом з коментарями Міністерства фінансів).

Також було розглянуто отримані під час наради у Міністерстві економіки України 19 серпня п.р. доопрацьовані проекти договорів про надання позички і гранту для фінансування проекту "Програма з рефінансування заходів підтримки системи кредитування в сільській місцевості" та про третейську процедуру і сформовані зауваження до них.

Прямі іноземні інвестиції з Німеччини в економіку України та з України в економіку Німеччини

За даними Держкомстату України у I кварталі 2005 року обсяг вилучених іноземних інвестицій Німеччини з економіки України становив – 23183.5 тис.

дол. США і загальний обсяг інвестицій з Німеччини на 01.04.2005 року становив 603533.81 тис. дол. США.

Питома вага інвестицій Німеччини в економіку України становить 6,9% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україну.

Кількість підприємств з інвестиціями Німеччини складає 1091.

Основна частка інвестицій Німеччини надійшла в такі галузі, як обробна промисловість – 67,0%, в т.ч: харчова промисловість та перероблення с/г продуктів – 17,9%, хімічна та нафтохімічна промисловість – 16,4%, машинобудування – 11,4%, виробництво інших неметалевих мінеральних виробів – 11,9%, машинобудування – 10,9%; оптова та роздрібна торгівля – 11,7%, фінансова діяльність – 7,0% від загального обсягу інвестицій з Німеччини в Україну (див. таблицю).

Інвестиції з України в економіку Німеччини станом на 01.04.2005 року становили 399,06 тис. дол. США.

Прямі іноземні інвестиції з Німеччини в економіку України за видами економічної діяльності, тис. дол. США

ВИДИ	ВСЬОГО
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство : у т.ч.	17749.32
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги	16805.22
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	944.10
Промисловість, у т.ч.	405274.19
Добувна промисловість:	949.72
Обробна промисловість: з неї	404311.25
Харчова промисловість	107778.60
Легка промисловість	16151.66
Виробництво деревини та виробів з деревини	7871.76
Целюлозно-паперова промисловість; видавнича справа	31060.69
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	10.71
Хімічна та нафтохімічна промисловість	98968.46
Виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	71610.68
Металургія та оброблення металу	1535.59
Машинобудування	65949.73
Інше виробництво, не віднесене до інших угруповань	3373.37
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	13.22
Будівництво	7060.83
Оптова та роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами та послуги з ремонту: у т. ч.	70863.67
Торгівля транспортними засобами та їх ремонт	7832.75
Оптова торгівля і посередництво в торгівлі	58796.21
Роздрібна торгівля побутовими товарами та їх ремонт	4234.71
Готелі і ресторани : у т. ч.	292.78
Готелі	84.99
Ресторани, кафе	149.89
Бари	57.00
Транспорт і зв'язок, у т.ч. :	24126.91
Наземний транспорт	15833.43
Водний транспорт	27.89
Допоміжні транспортні послуги	6776.40
Пошта та зв'язок	1489.19
Фінансова діяльність	42410.35
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	17668.13
Освіта	48.14
Охорона здоров'я та соціальна допомога	685.16
Колективні, громадські та особисті послуги	17354.33
ВСЬОГО:	603533.81

IV. ІНШІ АСПЕКТИ ДВОСТОРОННЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

14. Співробітництво між Україною та ФРН у правоохоронній сфері

Співробітництво між МВС України та правоохоронними органами ФРН започатковано в 1991 році. Перші двосторонні контакти були встановлені з Міністерствами внутрішніх справ федеральних земель Німеччини – Баварією (1992 рік) та Саксонією-Ангальт (1993 рік).

6 лютого 1995 року під час візиту до ФРН урядової делегації України на чолі з Міністром внутрішніх справ України в місті Бонні була підписана "Угода про співробітництво між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими тяжкими злочинами".

Зазначена міжурядова угода не була ратифікована Бундестагом Німеччини, оскільки за поданням Федерального міністерства юстиції Німеччини положення статті 8 цієї Угоди, яка стосується порядку обміну інформацією, потребує деяких змін для приведення її у відповідність до федерального закону Німеччини про захист інформації. На даний час МВС України та Федеральне МВС Німеччини на підставі "джентльменської домовленості", досягнутої під час Третіх українсько-німецьких консультацій на вищому рівні, користуються у двосторонній співпраці лише окремими положеннями цієї Угоди.

Беручи до уваги ситуацію, що склалася, Федеральній уряд Німеччини у 2000 році запропонував узгодити нову редакцію зазначеної статті міжурядової Угоди шляхом обміну нотами.

У липні 2001 року, після остаточного узгодження нової редакції статті з Української Сторони, Міністерство закордонних справ України направило відповідну офіційну ноту на адресу Уряду Федеративної Республіки Німеччина щодо згоди із запропонованою зміною в офіційному тексті Угоди.

Однак у травні 2003 року Німецькою Стороною було запропоновано Українській Стороні розглянути проект нової Угоди про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина у сфері боротьби з організованою злочинністю, тероризмом, незаконним обігом наркотиків та іншими тяжкими видами злочинів.

У липні 2003 року запропонований проект було узгоджено Українською Стороною та через Посольство ФРН в Україні направлено Німецькій Стороні для завершення необхідних внутрішньодержавних процедур з підготовки міжурядової Угоди до підписання.

Під час проведення переговорів у рамках П'ятих українсько-німецьких політичних консультацій на вищому рівні в Берліні Українською Стороною було

підкреслено необхідність прискорити опрацювання Німецькою Стороною зазначеного проекту та висловлено пропозицію підписати зазначену Угоду до кінця 2004 року в Києві.

Однак через низку об'єктивних обставин лише в лютому 2005 року Німецька Сторона поінформувала Посольство України у ФРН про те, що нею завершуються необхідні процедури щодо узгодження проекту цієї Угоди та її підготовки.

Беручи до уваги викладене, МВС України під час підготовки до візиту Президента України до ФРН у березні 2005 року були подані пропозиції запропонувати Німецькій Стороні розглянути можливість підписання Угоди про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина у сфері боротьби з організованою злочинністю, тероризмом, незаконним обігом наркотиків та іншими тяжкими видами злочинів у першому півріччі 2005 року в Києві.

Варто зазначити, що у лютому 1995 року було визначено пріоритетні напрямки з розвитку співробітництва між МВС України та Федеральним МВС Німеччини на сучасному етапі. Серед цих напрямків визначені наступні:

- боротьба з транснаціональною організованою злочинністю;
- боротьба з крадіжками та нелегальним транскордонним переміщенням викраденого автотранспорту;
- боротьба з незаконним обігом наркотиків;
- боротьба з нелегальною міграцією та торгівлею людьми.

Ці напрямки роботи були неодноразово підтверджені під час подальших зустрічей керівництва МВС України та Федерального МВС Німеччини.

За наслідками двосторонніх переговорів та за підтримкою Федерального Міністра внутрішніх справ Німеччини в 1995 році МВС України було включено до Урядової програми ФРН по технічній допомозі поліціям держав Центральної та Східної Європи.

Під цю програму Міністерству внутрішніх справ України в період 1996-1997 років була надана технічна допомога на створення Єдиної інформаційної системи органів внутрішніх справ України на загальну суму близько 3,5 млн. німецьких марок.

Завдяки підтримці Федерального уряду Німеччини та Федерального МВС Німеччини на цей час здійснено перший етап створення Єдиної інформаційної системи органів внутрішніх справ України, за яким в єдину сучасну інформаційну мережу поєднано Центральний апарат Міністерства, головні управління МВС України в м. Києві та Київській області.

Крім того, Федеральне відомство кримінальної поліції Німеччини в 1996-2000 роках зі свого боку також надало Міністерству внутрішніх справ України цільову технічну допомогу у вигляді спеціального обладнання для підрозділів боротьби з організованою злочинністю та незаконним обігом наркотиків.

З липня 1996 року при Посольстві ФРН в Україні введено посаду офіцера зв'язку Федерального відомства кримінальної поліції Німеччини. За участю німецького офіцера зв'язку МВС України та Управління кримінальної поліції

ФРН успішно проведено ряд спільних операцій з боротьби з організованою злочинністю та незаконним обігом наркотиків.

У зв'язку з неодноразовими зверненнями керівництва Федерального МВС Німеччини на основі принципу взаємності у 2000 році було вирішено питання про введення до штатного розкладу Посольства України у ФРН посади представника МВС України – офіцера зв'язку з правоохоронними органами країни перебування. Представник МВС України з 2002 року працює в Німеччині в складі Генерального консульства України у Франкфурті-на-Майні.

Плідне співробітництво налагоджено також з міністерствами внутрішніх справ федеральних земель Німеччини (Баварія, Рейнланд-Пфальц, Саксонія-Ангальт), з якими МВС України має двосторонні угоди про співробітництво.

З цими міністерствами, починаючи з 1995 року, щорічно складаються та підписуються у вигляді Протоколів двосторонні робочі програми взаємодії.

Згадані робочі програми передбачають обмін досвідом, проведення фахових семінарів з питань боротьби зі злочинністю, передусім з її організованими формами, забезпечення громадської безпеки, навчання та перепідготовки кадрів тощо.

За період 1994-2005 років досвідченими фахівцями поліції федеральних земель Німеччини, передусім Баварії та Рейнланд-Пфальцу, тільки за робочими програмами взаємодії Міністерств в Україні проведено більше 100 семінарів з актуальних питань боротьби зі злочинністю, забезпечення громадської безпеки, а також підготовки та перепідготовки працівників міліції.

Загалом, у роботі цих семінарів узяли участь понад 5000 працівників органів внутрішніх справ України, як практичних фахівців, так і професорсько-викладацького складу, слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України.

Основними каналами обміну інформацією у сфері боротьби зі злочинністю між МВС України та правоохоронними органами Німеччини є канали Інтерполу, а також використання офіцерів зв'язку з правоохоронними органами країн перебування. Щорічно каналами Інтерполу здійснюється понад 2000 обмінів інформацією з німецькими правоохоронцями.

Як і в попередні роки пріоритетними напрямками взаємодії МВС України та правоохоронними органами Німеччини вбачаються боротьба із злочинами, пов'язаними з викраденням автотранспорту, незаконним обігом наркотиків, злочинами у сфері економіки, торгівлею людьми, нелегальною міграцією та злочинами проти особи.

З 1998 року Міністерство внутрішніх справ України залучається до участі в роботі українсько-німецьких політичних консультацій на вищому рівні.

Офіційні переговори керівництва МВС України та Федерального МВС Німеччини, проведені в рамках Українсько-німецьких політичних консультацій на вищому рівні, дають змогу обговорити найбільш принципові питання розвитку та поглиблення двосторонньої взаємодії в боротьбі з транснаціональною злочинністю, визначити ефективні механізми її здійснення.

15. Співробітництво між Україною та ФРН в галузі освіти і науки

Освіта

Співпраця між Україною та Федеративною Республікою Німеччина в галузі освіти і науки здійснюється на основі Угоди між Урядом України і Урядом ФРН про культурне співробітництво від 15 лютого 1993р., Спільної заяви Державного комітету України з питань науки і технологій та Федерального Міністерства наукових досліджень і технологій Федеративної Республіки Німеччина про науково-технічні відносини від 01.06.2000 р.

Найбільш плідними є контакти між Україною та Вільною Державою Баварія. Ця співпраця має давні традиції. В даний час здійснюється співпраця між 9 ВУЗами України і 8 університетами Баварії.

У жовтні 1998 р. під час проведення Днів культури Баварії в Україні з делегацією Міністерства науки, досліджень та мистецтва Баварії було досягнуто домовленості щодо підготовки до підписання Протоколу про співробітництво в галузі освіти між Україною та Баварією.

Слід відзначити широку освітянську діяльність Українського вільного університет в м. Мюнхені, що є одним з найстаріших культурних центрів української діаспори в Західній Європі (Угода про співпрацю з цим закладом підписана 12.11.1992 року).

У рамках вищезазначених Угод 50 вищих навчальних закладів і 15 науково-дослідних інститутів України здійснюють співпрацю з 61 вищим навчальним закладом Німеччини.

Значна робота по розширенню співпраці між ВУЗами України і Німеччини здійснюється також в рамках програми ТЕМПУС.

З підписанням 27.04.1998 р. Угоди між Спілкою ректорів ВНЗ України та Конференцією ректорів і президентів ВНЗ Німеччини про академічне співробітництво між вищими навчальними закладами України та ФРН було закладено солідну основу для подальшого поглиблення і урізноманітнення співробітництва обох держав в науково-педагогічній сфері.

В рамках вищезазначеної Угоди в лютому 2001 року в м.Бонні (Німеччина) відбулась перша зустріч представників Спілки ректорів вищих навчальних закладів України та Конференції ректорів і президентів вищих навчальних закладів Німеччини, на якій демонструвалася виставка "Освіта України на порозі XXI століття".

Друга зустріч проходила українською стороною в жовтні 2003 р. в м.Сімферополь та Алушта. В ході зустрічі обговорювалася низка важливих питань українсько-німецького співробітництва в галузі освіти і науки. Особлива увага приділялась питанням забезпечення якості навчання і рівня підготовки випускників ВУЗів України і Німеччини, фінансової підтримки українсько-німецької співпраці в сфері вищої освіти, перспективи розвитку вищої освіти в Україні і Німеччині в контексті створення єдиного європейського простору у сфері вищої освіти відповідно до принципів і завдань Болонської

декларації, а також розширення та вдосконалення двосторонньої співпраці між вищими навчальними закладами України і Німеччини.

05.02.1998 р. було підписано Меморандум про співпрацю між Міністерством освіти України та Німецькою службою академічних обмінів (ДААД). В рамках реалізації цього документа, починаючи з 1991 р. по 2002 р. включно, ДААД виділила більше 30 млн. нім.марок на навчання та стажування близько 5 тис. студентів і науковців (4 тис. українців відвідали Німеччину, 1 тис. німців – Україну). Зараз в Україні за сприяння ДААД працюють 10 викладачів німецької мови з ФРН, при цьому 4 з них – в Києві.

Лише в 1999 році ДААД профінансувала обміни з Україною на 3,4 млн. DM, не враховуючи коштів, що реалізовувалися за програмою ТЕМПУС. У 1998 році в Києві було відкрито Офіс ДААД.

Хороші контакти підтримуються з київською філією Інституту Гете, на базі якої розробляються навчально-методичні матеріали з питань викладання і вивчення німецької мови в Україні, проводяться мовні курси, здійснюється підготовка і підвищення кваліфікації вчителів німецької мови і студентів-германістів, реалізуються спеціальні культурні програми для етнічних німців в Україні тощо.

За сприянням представництва Гете-Інституту 3760 українських викладачів пройшли курси підвищення кваліфікації, понад 200 вчителів відвідали у ФРН семінари. На даний час понад 650 осіб навчаються на курсах німецької мови.

Значна увага приділяється справі реабілітації дітей з фізичними вадами. З цією метою за сприянням Баварського міністерства праці, соціального порядку, сім'ї, жінок та здоров'я 04.08.1997 р. було укладено Угоду між Фондом Пфенігпараве (м.Мюнхен) та школою-інтернатом №15 м. Києва для дітей з наслідками поліомієліту і церебральним паралічем. Програма розрахована на 10 років. За цей час Фондом планується створення Центру соціально-трудової реабілітації в м.Києві.

В галузі профтехосвіти Міністерство освіти і науки України активно співпрацює з Федеральним інститутом професійної освіти ФРН та Товариством Карла Дюйсберга.

Лише в рамках програми Уряду ФРН для України "ТРАНСФОРМ" в столиці та регіонах України відкрито 17 модельних навчальних центрів з питань підготовки і перепідготовки фахівців для підприємницької діяльності, банківської справи та вивчення особливостей партнерства на зовнішньому ринку, деревообробної і харчової промисловості, автосервісу і здійснення ремонтних робіт.

Слід зазначити, що Україна також зробила свій внесок в підготовку фахівців для Німеччини. Так, в період з 1992 по 2004 рр. ВУЗи України підготували для ФРН понад 4 тис. спеціалістів. У 2004/2005 навчальному році в Україні здобувають освіту 32 громадянини ФРН (в минулому році – 17).

Науково-технічне співробітництво

Науково-технічне співробітництво між Україною і Німеччиною здійснюється на основі Спільної заяви Державного комітету України у справах науки і техніки та Федерального міністерства досліджень і технологій Німеччини про науково-технічне співробітництво від 10 червня 1993 року, яка має статус міжвідомчої угоди.

В рамках цієї Заяви на першому спільному засіданні, яке відбулось в 1997 році в Бонні, була створена українсько-німецька Робоча група з науково-технічного співробітництва.

Серед пріоритетів, що були визначені Робочою групою є такі:

- співробітництво в галузях: матеріалознавство, фізика та хімія, біотехнології, інформаційні технології, нанофізика та нанотехнології;
- трансфер технологій та створення підприємств, орієнтованих на створення передових технологій;
- наукові дослідження та інновації на малих та середніх підприємствах.

В ході спільних засідань, що відбуваються раз на рік по чергово в Україні і Німеччині, обговорюються питання щодо стану та шляхів розвитку співпраці. Результатом спільної роботи є помітна активізація співробітництва.

Треба відмітити, що науково-технічне співробітництво між Україною і ФРН здійснюється на взаємовигідній основі відповідно до інтересів двох країн.

Починаючи з 1997 року відбулось шість засідань Робочої групи, в ході яких обговорювались питання розвитку як двосторонньої співпраці, так і участі у європейських і міжнародних програмах у науково-технічній сфері. За цей період за підтримки Міністерства освіти і науки України та Федерального міністерства освіти і досліджень Німеччини здійснювалось біля 130 українсько-німецьких науково-дослідних проектів.

Станом на сьогодні виконується 19 спільних науково-дослідних проектів з вищезазначених напрямків.

Активно розвивається співробітництво в галузі нанофізики та нанотехнологій. Так, в 2000 році в м.Києві відбувся перший українсько-німецький семінар з цієї тематики, в ході якого було прийнято до виконання п'ять спільних проектів. У 2001 році в м.Мюнхені було проведено другий семінар, під час якого було заслухано та погоджено ще 6 проектів.

Згідно з п.14 Протоколу п'ятого засідання українсько-німецької Робочої групи з науково-технічного співробітництва, яка відбулось 27-30 січня 2003 року в Німеччині, 18-19 грудня 2003 року в м.Києві відбувся третій спільний семінар з нанофізики і нанотехнологій, в якому взяло участь біля 80 українських та німецьких вчених.

Станом на сьогодні за результатами проведених семінарів, що здійснювались за підтримки Міністерства освіти і науки України та Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН, виконується 15 українсько-німецьких проектів в галузі нанофізики, нанотехнологій та нанобіотехнологій.

Згідно з рішеннями шостого засідання українсько-німецької Робочої групи з науково-технічного співробітництва (19-23 липня 2004 року, м.Київ) у

грудні 2005 року в м.Дрездені (Німеччина) планується проведення четвертого семінару з вищезазначеної тематики.

Між українським та німецькими вченими здійснюється співробітництво в галузі екології. Так, з жовтня 2001 року триває трирічна заключна фаза розпочатою у 1997 році під егідою ЮНЕСКО українсько-німецького проекту з дослідження екосистеми верхньої частини Дністра. Під час цієї фази, яка завершується у 2005 році, повинні бути закінчені наукові дослідження та підготовлене впровадження результатів.

Одним із важливих напрямків співробітництва є інноваційна діяльність. У вересні 2001 р. в Алушті відбувся багатосторонній семінар з інноваційної діяльності за участю організацій України, Росії, Білорусії і Німеччини, на якому були присутні представники Міністерства освіти і науки України, Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН та Федерального міністерства економіки і технологій ФРН. На цьому семінарі були розглянуті такі питання: стан інноваційної діяльності в країнах; цілі та інструменти державної інноваційної політики; законодавче забезпечення інноваційної діяльності; інструменти фінансування; технопарки та інноваційні центри: досвід і перспективи.

З метою підтримки інноваційної діяльності та запровадження розробок українських вчених в малий та середній бізнес Міністерство освіти і науки України активно співпрацює з Асоціацією промислових дослідних об'єднань Німеччини ім.Отто фон Геріке (АіФ) при Бюро делегата німецької економіки в Україні. В 1999 році спільно з АіФ та Федеральним міністерством економіки і технологій ФРН було проведено Коопераційний день для інноваційних підприємств і фірм, що надають технічні послуги. В цьому заході взяло участь близько 700 учасників. Успішне проведення цього заходу констатувало достатньо великий інтерес до України з боку підприємців Німеччини. У зв'язку з цим у 2000 та 2001 роках були проведені такі ж спільні заходи в м.Києві, м.Одесі та м.Донецьку.

Так, в листопаді 2001 року на базі Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона відбувся українсько-німецький інноваційний семінар "Нові матеріали. Обробка матеріалів", в ході якого були проведені переговори представників Міністерства освіти і науки України, Федерального міністерства освіти і наукових досліджень ФРН, Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо розвитку співробітництва в галузі інноваційної діяльності.

22-25 червня 2003 року в м.Донецьку було проведено зустріч представників малих і середніх підприємств, під час якої учасники зустрічі могли налагодити перспективні контакти в таких галузях як охорона навколишнього середовища, зварювальна і вакуумна техніка.

У рамках програми Федерального міністерства економіки і праці (раніше Федеральне міністерство економіки і технологій) ФРН ПРО-ІННО у 1999 – 2003 рр. з 418 фінансованих проектів німецьких малих і середніх підприємств з іноземними партнерами 53 німецько-українські проекти кількісно займають друге місце. За останній рік було отримано згоду на 11 нових про-

ектів. На сьогодні ведуться 13 спільних проектів, передусім проекти з охорони навколишнього середовища, вимірювань, а також в інженерно-технічній галузі. Сприяння кооперації в галузі розробки передових технологій буде продовжено у програмі ПРО-ІННО II (тривалість: 2004-2008), причому квоту фінансування співпраці з іноземними партнерами буде збільшено.

У жовтні 2002 року та у жовтні 2004 року м.Києві відбулись українсько-німецькі семінари АіФ з біотехнологій в рамках програми Федерального міністерства економіки і праці ФРН "ПРО ІННО" за участю більш ніж 60-ти учасників.

Згідно з рішеннями п'ятого засідання українсько-німецької Робочої групи з науково-технічного співробітництва Федеральне міністерство освіти і досліджень ФРН надає п'ять стипендій для представників українських організацій в галузі інноваційної діяльності.

16 жовтня 2003 року в Міністерстві освіти і науки України відбувся спільний семінар, в ході якого будуть представлені доповіді претендентів від українських організацій на одержання зазначеної стипендії. За результатами обговорень було відібрано дві кандидатури: від Донецького технічного університету за темою "Розробка інтегрованих навігаційних систем для автоматизованого судноплавства в басейнах Дунаю та Дніпра" та Львівського центру науково-технічної та економічної інформації за темою "Впровадження біогазових установок в сільському господарстві України".

Станом на сьогодні розглядаються пропозиції щодо надання ще трьох стипендій Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН в галузі інноваційної діяльності.

Українські і німецькі вчені активно співпрацюють в рамках європейських і міжнародних програм, як ІНКО, ІНТАС, ЕУРЕКА/КОСТ та науковій програмі НАТО.

Українські та німецькі організації разом брали участь у майже 20 проектах шостої Рамкової дослідницької програми Європейського Союзу. У результаті конкурсів, оголошених програмою ІНТАС у 2003 році, українські і німецькі організації співпрацюють у 26 проектах.

В рамках програми НАТО "Наука заради миру" виконуються 4 українсько-німецьких проекти, а в рамках діяльності Українського науково-технологічного центру у 2003 р. з 65 європейських регулярних проектів було профінансовано 13 проектів за участю української та німецької сторін, а також один українсько-німецький партнерський проект.

19-23 липня 2004 року в Україні відбулось шосте засідання українсько-німецької Робочої групи з науково-технічного співробітництва, в якому взяв участь Державний секретар Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН В.-М.Катенхузен.

В ході засідання обговорювались такі питання:

- науково-технічна політика в обох країнах;
- стан двосторонньої співпраці;
- співробітництво у рамках європейських і міжнародних програм;

- співпраця у галузі інноваційної діяльності;
- перспективи співробітництва в галузі морських та полярних досліджень.

Німецька делегація відвідала Морський гідрофізичний інститут НАН України та Інститут біології південних морів ім.О.О.Ковалевського НАН України в м.Севастополі, Національний авіаційний університет МОН України та Український науково-технологічний центр в м.Києві.

За результатами засідання було прийнято рішення щодо сприяння розвитку співробітництва між вченими обох країн у вищезазначених галузях, а також приділити особливу увагу розширенню співпраці в галузі морських досліджень, у зв'язку з чим запланується проведення спільного семінару з цієї тематики.

На початку 2006 року в Німеччині планується проведення сьомого засідання українсько-німецької групи з науково-технічного співробітництва.

16. Співробітництво між Україною та ФРН у культурній та гуманітарній сфері

Останнім часом культурне співробітництво між Україною та Німеччиною, набуває більш конструктивного напрямку і, слід зауважити, цьому активно сприяє Німецький культурний центр Гёте-Інститут в м. Києві, який став важливою складовою частиною в культурному житті України з моменту його заснування у 1993р. Нині ведеться плідна співпраця в галузі культури з регіонами України. Зокрема у 2004 р. Мінкультури, спільно з Асоціацією німців України та Молодіжною громадською організацією Німецький молодіжний культурний центр "Німецьке джерело" проведено низку культурних заходів.

З метою зміцнення співпраці в галузі культури Міністерство має намір порушити питання щодо проведення взаємних Днів культури з Німеччиною у 2007-2008 роках.

У червні 2005 р. відбулася зустріч Міністра культури і туризму України з Надзвичайним і Повноважним Послом Федеративної Республіки Німеччина в Україні Д.Штюдemanном. У ході зустрічі представник німецької сторони підтримав ідею щодо відкриття на території України 14 культурних центрів з метою відновлення і збереження культурних традицій. Так, у Харкові успішно діє Нюрнберзький дім, в Одесі – Баварський дім, у Донецьку та Львові – німецькі читальні зали.

Нещодавно у власність Німеччини передано церкву Святого Петра і Пасторський дім в Одесі, які планується перебудувати в Культурний центр з метою концентрації навколо центру всіх німецьких інституцій. Проект німецької сторони полягає у відбудові фасаду як церкви, а частину в руїнах – законсервувати як пам'ятку, і в майбутньому перебудувати в нове приміщення для німецьких інституцій.

У ході зустрічі також було обговорено питання щодо надання допомоги Національній опері Україні, яка потребує поліпшення матеріально-технічної бази, зокрема, у придбанні технічного телевізійного обладнання через німецькі фірми.

Співробітництво у галузі повернення культурних цінностей.

Продовжується співробітництво у галузі повернення культурних цінностей. Підтвердженням є робота українсько-німецької комісії з питань повернення втрачених або незаконно переміщених культурних цінностей. У цьому контексті, на прохання німецької сторони визначено другу половину листопада ц. р., як орієнтовний термін проведення наступного засідання українсько-німецької комісії, що має відбутися на території Німеччини.

Досягнуті домовленості наповнюються конкретним змістом. Так, німецька сторона неодноразово підкреслювала, що передача Україною переміщеного внаслідок Другої світової війни музичного архіву Співочої Академії Берліну (фонд № 441 Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України) сприйнята в Німеччині з вдячністю та розцінюється як жест доброї волі Уряду України. Зусиллями обох сторін найближчим часом буде розроблено спільний проект у справі каталогізації, наукового опрацювання, використання та оцінки фонду музичного архіву Співочої академії Берліну.

Поглиблюється співпраця в архівній справі. Досягнуто домовленості про повернення в Україну фотопозитивів оригіналів з фондів Центрального державного кінофотофоноархіву ім. Пшеничного, вивезених з Києва під час Другої світової війни. На сьогодні фотопозитиви зберігаються у Федеральному архіві (м. Кобленц).

Німецька сторона продовжує пошук українських цінностей, які під час Другої світової війни були переміщені з України до Німеччини. Координаційна установа з питань втрачених культурних цінностей у Магдебурзі власним коштом опрацьовує і готує до опублікування в Інтернеті каталог втрат семи музеїв України.

Важливою подією в контексті розвитку українсько-німецьких відносин стала церемонія передачі Державним Міністром з питань культури у відомстві Федерального канцлера ФРН Україні ікони XVI ст. "Вїзд в Єрусалим", що була викрадена в 1984 р. з Національного музею у Львові.

Свого часу Нацкомцінностей (нині – Державна служба контролю) порушила перед Німецькою стороною питання про розшук ікони "Вїзд в Єрусалим" і передала "Каталог культурних цінностей, викрадених з музеїв та культових споруд України (1984-1998)", до якого було внесено зазначену ікону. Вона була переміщена до Голландії. Згодом її придбав німецький колекціонер і передав на збереження до музею ікон м. Рекленхаузен.

На підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 лютого 2004 року № 77-р німецькій стороні були передані альбоми "Збірка гравюр із картин французьких художників флористів XVII-XVIII ст." та "Твори Школи Бертена". Зазначені цінності були переміщені на територію України в результаті Другої світової війни та знаходилися на зберіганні в Музеї мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків (до основного фонду занесені ніколи не були).

Акт передачі Німеччині її культурних надбань засвідчує, що відносини України і ФРН у галузі повернення культурних цінностей перспективні, базуються на нормах міжнародного права і внутрішнього законодавства, ґрунту-

ються на засадах взаємної довіри і поваги.

23 травня 2005 р. співголова з німецької сторони згаданої українсько-німецької комісії, посол з особливих доручень, доктор Тоно Айтель відвідав Державну службу контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України. Українська сторона поінформувала про реорганізаційні процеси, що відбуваються у Державній службі контролю. Предметом обговорення був стан виконання Протоколу VI засідання українсько-німецької комісії з питань повернення втрачених або незаконно переміщених культурних цінностей, яке відбувалося 2-3 вересня 2004 року у м. Ялта.

Німецька сторона передала копії експертних заключень стосовно 270 творів німецького походження, які зберігаються у Національному музеї історії України, 15 картин з Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, 1 картини з Полтавської картинної галереї, 1 картини з Сумського художнього музею (пп. 11, 12 протоколу).

Українська сторона повідомила, що зазначені документи будуть опрацьовані після надходження їхніх оригіналів дипломатичними каналами.

Основні культурні заходи, що проходили в Україні у 2005 році

Особливої уваги заслуговує підписання протягом 2005 року у м. Рівне протоколу намірів щодо реалізації євроінтеграційного культурного проекту "Via Regia", що здійснюватиметься під егідою Євросоюзу. Проект має ще одну назву – "Королівський шлях Європи". Його метою є збереження й відновлення пам'ятників історії та культури європейських народів на історичному шляху, який у середні віки об'єднував Захід і Схід та пролягав від Парижа до Києва. Започаткував проект міжнародний симпозіум у місті Ерфурті (Німеччина), на якому побували й представники Рівненщини. У Рівному, як географічному центрі "Королівського шляху", вирішено створити інформаційно-координаційний центр реалізації проекту. Фінансуватимуть проект німецька сторона (на 80%) та міська влада м. Рівне. Усього до участі залучено 22 учасники, у тому числі представники німецьких та польських міст. В Україні проект охоплює Броди, Львів, Володимир-Волинський, Луцьк, Рівне.

Конкурси: У Києві проходив VI Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті В. Горовиця. Його організатори – Київська міська державна адміністрація, КДВМУ ім. Р. Глієра, Міжнародний благодійний фонд конкурсу пам'яті В. Горовиця, Міжнародний фонд "Україна 3000", Асоціація академічних музичних конкурсів. З 14 по 29 квітня у Колонному залі ім. М. Лисенка Національної філармонії змагалися 98 юних віртуозів з 26 країн світу, в тому числі з Німеччини. До складу журі цього року увійшли відомі митці з Німеччини, Норвегії, Італії, Ізраїлю, США, Великої Британії та України. Серед лауреатів конкурсу – представники 7 країн (Японія, Китай, Італія, Білорусь, Росія, Україна і Німеччина).

Фестивалі: 20 березня у Чернігові відкрився V Міжнародний фестиваль класичної музики "Музичні вечори". У концертах фестивалю брали участь музиканти з Росії, Мексики, Німеччини, США, Франції, Велика Британії.

У Києві пройшов IX Міжнародний форум музики молодих. Були представлені твори композиторів із 17 країн, у т.ч. з Німеччини.

Міжнародний фестиваль "Два дні і дві ночі нової музики" відбувся в м. Одесі за участю музикантів з багатьох європейських країн, у т.ч. з Німеччини.

Гастролі: У Рівному з камерним оркестром обласної філармонії виступав диригент І.Будінштейн (Німеччина).

Виставки: Живописні роботи Х.Юнг і кераміка Ю.Рунге (Німеччина) експонувалися у столичній Арт-галереї.

29 квітня у санаторному комплексі "Пуща-Озерна" відкрився I Міжнародний мистецький пленер, присвячений Великодню. Серед представлених робіт – твори німецьких авторів, зокрема, У. Шеля.

Кіно: З 14 по 20 січня в Харкові, а з 27 січня по 3 лютого у Дніпропетровську проходив фестиваль європейських фільмів 34-го Київського Міжнародного кінофестивалю "Молодість", на якому були представлені і роботи німецьких кінематографістів.

Національні меншини: у 2005 році створено Спілку німців Криму, яка ставить перед собою мету "завершити формування німецької діаспори на півострові і створення умов для її життя й розвитку". До складу Спілки увійшли німецькі громадські організації – Земляцтво депортованих німців Криму, об'єднання німецької молоді Криму "Югенд", Сімферопольське міське товариство німців Криму "Відергебурт" та Німецький культурний центр м. Сімферополя "Дойчклуб". На заключному засіданні оргкомітету з підготовки й відзначення 200-річчя поселення німців у Криму його керівник, заступник Голови Верховного Ради автономії І. Умеров і голова правління Кримського республіканського фонду "Німці Криму" І. Лейсле відзначили: торік (у 2004 році) відбулося понад 100 заходів, присвячених ювілею поселення німців на півострові, які привернули увагу громадськості до німецької меншини Криму й дали бажані результати. Зокрема, підтримано чимало проектів розвитку німецької культури у містах півострова, видається громадсько-політична газета "Фокус Німеччина-Крим", вручено повний комплекс телевізійного обладнання для німецької редакції ДТРК "Крим", зареєстровано німецьку будівельну компанію – ініціатора спорудження дитбудинку в Сімферополі. Невдовзі відкриється німецький бізнес-центр, читальна зала при Кримській універсальній науковій бібліотеці ім. І.Франка, буде видано ювілейний ілюстрований альбом "Німці Криму". А завдяки проведеній туракадемії для найвідоміших фірм – туроператорів Німеччини на третину збільшиться кількість німецьких туристів, які приїдуть на відпочинок і лікування до Криму.

Основні культурні заходи, що проходили в Німеччині у 2005 році

Фестивалі: Міжнародний хореографічний фестиваль-конкурс для дітей та юнацтва "Танцолімп", заснований рік тому випускником Одеського хореографічного училища, відомим солістом театрів опери та балету Одеси, Відня, Берліна, засновником Європейського агентства культурних проектів О. Без-

смертним, проходив з 14 по 16 січня в м. Берліні (Німеччина) за участю більш як 600 посланців із 26 країн Європи, Азії і Америки. З України приїхали представники аматорських труп – студія С. Антипової з Одеси (уже вдруге на фестивалі), велика група з Керчі "Корабелі" і дві дівчинки зі студії театру-балету при Київському театрі драми та комедії (хореограф Ю. Русанова). Одеситки посіли третє місце, шоу-балет із Керчі – перше.

Гастролі: Естрадна співачка, переможниця конкурсу Євро бачення – 2004 Руслана Лежичко в лютому-березні проходили активні гастролі Європою. 9-12 березня вона дала декілька концертів у Берліні.

Виставки: У Гамбурзі (Німеччина), в Консульстві України, експонувалася виставка 8 українських художників.

Книжкові виставки, ярмарки: У німецькому місті Ляйпцигу 17-20 березня проходив Міжнародний книжковий ярмарок. У ньому взяли участь понад 2 тисячі учасників з 30 країн світу. Нашу країну представляв літератор, найвідоміший нині в Німеччині з-поміж українських авторів – Ю. Андрухович (який нещодавно отримав Премію миру від міста Оснабрюк). Крім читань його найновішого роману "Дванадцять обручів", він також брав участь у різноманітних дискусіях, а також у програмі "Видатні письменники представляють своїх наступників". Молодим автором, з яким знайомив присутніх на авторських зустрічах Ю. Андрухович, був Л. Дереш. Його книжка "Культ" має вийти в Німеччині цієї осені у видавництві "Зуркамп".

17. Співробітництво України та ФРН у сфері охорони навколишнього середовища

Договірною-правовою основою розвитку українсько-німецького співробітництва в галузі охорони навколишнього природного середовища є Угода між Урядом України та Урядом Німеччини про співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища, підписана 10 червня 1993 року в м. Києві. З метою виконання зазначеної Угоди створено спільний українсько-німецький Керівний комітет.

В рамках реалізації згаданої угоди було проведено п'ять засідань зазначеного Керівного комітету. У спільних протоколах засідань визначено позиції сторін щодо актуальних питань міжнародної співпраці в галузі екології, сучасних глобальних та регіональних екологічних процесів, а також основні пріоритети та напрямки двосторонньої співпраці, а саме:

- Інституціональне співробітництво (наближення України до законодавства ЄС);
- Довкілля та енергія, неядерні потужності, енергозбереження;
- Водне господарство та охорона вод у річкових басейнах;
- Захист та реабілітація земельних ресурсів;
- Поводження з відходами.

У 2000 році, як консультативно-дорадчий орган в рамках Керівного комітету була створена робоча група "Довкілля та енергія". На сьогодні робочою

групою "Енергія та довкілля" опрацьовується можливість підготовки спільних проектів в галузі енергозбереження та розвитку нетрадиційних джерел енергії, досягнуто домовленість про повернення до розгляду та опрацювання проекту Меморандуму про взаєморозуміння у відношенні проектів спільного впровадження після схвалення парламентом України законопроекту, який визначає процедури розгляду, схвалення та реалізації таких проектів. На майбутнє мандат Робочої групи повинен охоплювати всі аспекти національного виконання положень Кіотського протоколу.

Прикладами плідної співпраці є такі спільні проекти:

Співробітництво, спрямоване на ліквідацію забруднення у м.Первомайську Миколаївської області;

Реалізація проекту ГАММА-1, спрямованого на забезпечення за радіаційним станом об'єктів ядерної безпеки;

Порядок денний на XXI століття для м. Львова на прикладі району Трептов-Копенік м. Берлін (за підтримки німецької сторони партнерами підготовлено заявку до програми ТАСІС на продовження співпраці по проекту, партнери з української сторони – Львівська міська адміністрація та Державне управління екоресурсів у Львівській області).

Захист водоймищ від впливу промислових підприємств (для Румунії, Молдови, України). У 2002 році здійснено першу фазу проекту для України на території Одеської області. (Партнер з української сторони – Державне управління екоресурсів в Одеській області. Проведено два семінари з передачі технологій). Друга фаза проекту проведена у 2003 році для Закарпатської області. У якості транскордонного об'єкту для розробки міжнародного аварійного плану обрано Сорокські очисні споруди.

Взаємодія органів виконавчої та законодавчої влади у здійсненні екологічної політики.

У 2002 році 50 тис. євро отримано від Німеччини для підготовки документів київської конференції з природоохоронних питань.

Визначено пріоритети подальшого співробітництва в рамках таких спільних проектів:

Спільний проект "Транскордонний план дій щодо попередження та оповіщення у надзвичайних ситуаціях на річці Дністер" за основним напрямком "Водне господарство";

Співробітництво в рамках проектів "Твіннінг" (по партнерству між адміністраціями) за фінансової підтримки Європейського Союзу. Застосування цього виду інструменту можливе в таких наступних напрямках:

- механізм та система моніторингу стану довкілля;
- взаємодія органів виконавчої влади та громадських організацій у виробленні та реалізації екологічної політики, в т.ч. адаптації природоохоронного законодавства до стандартів ЄС;
- формування екологічної свідомості шляхом розвитку екологічної освіти.

Розвиток співробітництва щодо утилізації відходів та санація старих відходів (пестициди);

Створення транскордонної мережі заповідних територій в Карпатах у співробітництві з мережею Альпійських заповідних територій в рамках Альпійсько-карпатського гірського партнерства (на період з 2003 по 2006 р.).

Слід також зазначити, що українсько-німецьке співробітництво з питань ядерної безпеки здійснюється на підставі окремих угод та домовленостей в окремому форматі. Тому вони не є предметом розгляду Керуючого комітету. Це співробітництво успішно здійснюється вже багато років продовжується на основі "Програми науково-технічного співробітництва між Федеральним міністерством навколишнього середовища, охорони природи і безпеки ядерних реакторів та Товариством з безпеки ядерних реакторів і Державним комітетом ядерного регулювання України на період з 2002 по 2004 р.". Зараз на затвердженні перебуває нова трирічна програма співробітництва. Програма стосується питання ядерної безпеки і радіаційного захисту. Питання виробництва енергії, зокрема в контексті комерційного використання атомної енергії, не є предметом цього співробітництва.

Наступне засідання українсько-німецького Керівного комітету відбудеться в 2006 році в Україні.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про рекомендації парламентських слухань з питань співробітництва України та Німеччини

Верховна Рада України постановляє :

1. Схвалити рекомендації парламентських слухань з питань співробітництва України та Німеччини, що додаються.

2. Кабінету Міністрів України враховувати у своїй діяльності рекомендації, зауваження та пропозиції, висловлені учасниками парламентських слухань, та проінформувати Верховну Раду України про стан виконання цієї Постанови до 1 березня 2006 року.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції.

Голова
Верховної Ради України

В.ЛИТВИН

Рекомендації парламентських слухань з питань співробітництва України та Німеччини

Учасники парламентських слухань, обговоривши питання щодо сучасного стану та перспектив українсько-німецьких відносин, відзначають, що:

1. Продовження процесів демократизації та ринкових перетворень в Україні привели до якісних позитивних змін у тональності двостороннього діалогу між Україною та Німеччиною.

2. Важливим наслідком українських демократичних перетворень стало утвердження в парламентських, урядових і бізнесових колах та німецькому суспільстві в цілому розуміння того, що Україна географічно і цивілізаційно належить до Європи.

3. Дії керівництва України, спрямовані на утвердження в нашій державі європейських цінностей та продовження державного розвитку за європейською моделлю, знаходять підтримку політичного істеблішменту Німеччини, а успішність просування на цьому шляху створює позитивне підґрунтя для вироблення Німеччиною якісно нових підходів до розвитку двостороннього співробітництва.

4. Основні перспективи українсько-німецького співробітництва вбачаються у сприянні:

- процесу демократизації в Україні та проведенню вільних і чесних парламентських виборів 2006 року;

- забезпеченню проведення подальших економічних реформ;

- збереженню проєвропейської орієнтації України й уникненню при цьому погіршення відносин як між Україною та Російською Федерацією, так і між європейською та євроатлантичною спільнотою і Російською Федерацією;

- зусиллям України щодо налагодження регіонального співробітництва між пострадянськими державами, а також у справі розв'язання заморожених конфліктів.

Зважаючи на позитивне ставлення Німеччини до України та потребу розвитку взаємовигідної співпраці, учасники парламентських слухань наголошують на необхідності:

- розгляду питань щодо подальшого розвитку українсько-німецьких відносин на засіданнях Українсько-німецької групи найвищого рівня та під час міжурядових консультацій і міжпарламентської співпраці, інформування про їх результати політичних та економічних кіл обох держав;

- проведення належних заходів щодо створення Українського інформаційно-культурного центру в м. Берліні;

- активізації діяльності Українсько-німецької групи найвищого рівня з економічних питань;

- продовження співпраці щодо вирішення міжнародних проблем, зокрема у контексті реформування Ради Безпеки ООН;

- продовжувати гармонізацію українського законодавства із законодавством Європейського Союзу з метою реалізації спільних українсько-німецьких проектів;

- поглиблення відносин України з Фондом міжнародного співробітництва Міністерства юстиції Німеччини в контексті здійснення правової реформи та реформи у судовій сфері;

- забезпечення сприятливого бізнес-клімату (прозорість, однакові правила гри, стабільність, у тому числі правова, вирішення проблеми страхування іноземних інвестицій) з метою залучення іноземних інвестицій, зокрема німецьких, в економіку України, а також співпраці з Бюро делегата німецької економіки в м. Києві;

- продовження українсько-німецького діалогу з питань зайнятості та соціальної політики, що розпочався з двосторонніх експертних переговорів стосовно укладення угод про соціальне забезпечення між Україною і Федеративною Республікою Німеччина (березень 2005 року в м. Києві та вересень 2005 року в м. Бонні);

- вирішення питання з надання ліцензії на мовлення у діапазоні УКВ або FM міжнародній радіостанції "Німецька хвиля";

- поглиблення співробітництва у сфері обміну високими технологіями;

- вивчення питання щодо отримання Україною частини податків, що відраховуються із заробітної плати українських спеціалістів, які працюють у Німеччині;

- поглиблення співпраці в освітній сфері шляхом залучення середніх, вищих, спеціалізованих навчальних закладів до розробки проектів обміну науковим і викладацьким досвідом вчителів, викладачів, а також розробка молодіжних, студентських програм та програм для школярів;

- надання дотацій Українському вільному університету в м. Мюнхені з боку Уряду України, а також фінансової та кадрової підтримки кафедри українистики в університеті м. Грайсвальд (Німеччина);

- удосконалення співробітництва у культурно-мистецькому напрямі, проведення виставок, літературних вечорів, круглих столів тощо;

- забезпечення співпраці в екологічній сфері, зокрема, вивчення питання щодо запровадження німецьких енергозберігаючих технологій, використання німецького досвіду функціонування системи моніторингу стану довкілля, вживання екологічно-безпечних відновлюваних джерел енергії, а також біопалива, біоетанолу, метану;

- сприяння вільному пересуванню товарів виробничого призначення між Україною та країнами Європейського Союзу, зокрема впровадженню нового виробничого режиму активної переробки на митній території України, що приведе до залучення іноземних інвестицій;

- ініціювання внесення змін до Земельного кодексу України щодо рівних прав іноземних інвесторів стосовно придбання земельних ділянок несільськогосподарського призначення у найкоротші терміни з метою забезпечення рівності всіх підприємців перед законом та створення передумов для посилення надходжень німецьких інвестицій в Україну;

- прискорити запровадження у торговельній сфері загальноприйнятих у світовій практиці умов, які стосуються адаптації системи нетарифного регулювання експортних та імпорتنих операцій до стандартів ЄС, дозвільної системи/системи сертифікації, а також захисту промислової, комерційної та інтелектуальної власності щодо патентного права.

**Верховна Рада України
Комітет з питань Європейської Інтеграції**

Співробітництво України та Німеччини

**Парламентські
слухання**

Координатор проекту від Комітету з питань Європейської Інтеграції:
Світлана Плачкова

Матеріал підготували:
Комітет з питань Європейської Інтеграції
ТОВ “Егіда”

Керівник проекту: *Агеєв Олександр*

Редактор: *Бурячок Тамара*

Додрукарська підготовка: *Іванченко Олександр*

Підписано до друку 19.02.06 р. Формат
Папір офсетний. Гарнітура PragmaC. Друк офсетний.
Наклад 500 прим.

